

SURVEY

EU AML / CFT
GLOBAL FACILITY

Типології незаконних фінансових
зловживань сектору НКО

специфічність, складність,
співучасть та рівень збитків

AUGUST 2021

Зміст

Автори	4
Подяка	6
Акроніми та Визначення	8
1. Вступ	11
1.1 Огляд Літератури: Існуючі Уявлення та Свідчення	12
2. Загальний Висновок	16
3. Сфера Застосування	22
4. Методологія	25
4.1 Методологія Дослідження	25
4.2 Критерії Вибору Ключових Країн	26
5. Визначення та Сфера Застосування Дослідження – Незаконне Фінансування НПО	28
6. Розглянуті Типології Незаконного Фінансування НПО	32
6.1 Відмивання Незаконних Коштів для Приватної Вигоди	32
6.2 Відмивання Незаконних Коштів з Філантропічних Міркувань	36
6.3 Відмивання Незаконних Коштів для Здійснення Впливу: PER	37
6.4 Відмивання Незаконних Коштів для Здійснення Впливу: Екстремізм	40
6.5 Обхід Фінансового Контролю: Політичні Мотиви	42
6.6 Обхід Фінансового Контролю: Монетарний Контроль	45
6.7 Ухилення від Сплати Податків та Податкове Шахрайство	48
6.8 Механізм Розкрадання Державних Коштів	52
7. Визначення та Сфера Застосування Дослідження – Громадські Спортивні Організації	54
7.1 Обґрунтування Вивчення Спортивних НПО як Окремої Категорії	54
7.2 Визначення та Сфера Застосування Дослідження	55
8. Розглянуті Типології Незаконного Фінансування та Вербування Терористів у Спортивних НПО	57
8.1 Відмивання Злочинних Коштів для Приватної Вигоди	57
8.2 Відмивання Незаконних Коштів для Здійснення Впливу: PER	59

8.3	Механізм Розкрадання Державних Коштів	61
8.4	Фінансування Тероризму	63
9.	Аналіз	66
9.1	Масштаб Ризиків ВК для НПО	66
9.2	Регіональні Особливості Розглянутих Проблемних Питань	71
	А. Рівень Ризику ВК	72
	В. Рівень Розвитку Фінансового Сектору	74
	С. Рівень Демократії та Свободи Преси	75
	D. Рівень Корупції	77
10.	Тематики	80
10.1	Складність	80
10.2	Пособництво	82
10.3	Специфічність	84
10.4	Шкода	86
11.	Регуляторна Відповідь	89
11.1	Положення про ВК	89
	А. Світові Стандарти	
	В. Регіональні Стандарти – Європейський Союз	
	С. Національні Стандарти	
11.2	Визначенні Нефінансові Установи та Професії (ВНУП)	96
	А. Світові Стандарти	
	В. Регіональні Стандарти – Європейський Союз	
	С. Національні Стандарти	
11.3	Положення про Бенефіціарну Власність (БВ)	98
	А. Світові Стандарти	
	В. Регіональні Стандарти – Європейський Союз	
	С. Національні Стандарти	
11.4	ПВК та Спортивні Організації	101
11.5	Аналіз	101
	Додатки	103

АВТОРИ

Бен Еванс є співзасновником і старшим юристом Greenacre Group.

З 2004 року Бен є експертом і радником в урядах по всьому світу з питань кращих практик регулювання НПО, з особливою увагою до ризиків фінансування тероризму та насильницького екстремізму. Він винаходив, розробляв і впроваджував інструменти і методології для оцінки ризиків відповідно до вимог 8 Рекомендації FATF (P8) з 2007 року. Його продукти використовувалися у Південно-Східній Азії, Центральній Азії, Перській затоці, Північній Африці, Європі та Карибському басейні. Його робота в Косово і Киргизстані виділена як найкраща практика в Керівництві FATF з оцінки ризиків фінансування тероризму. Він консультував уряди та громадянське суспільство в Європі, Азії, Африці та Латинській Америці щодо дотримання P8, а також надавав експертні думки для FATF, Світового Банку, APG, Європейського центру некомерційного права та інших.

Бен є експертом у Експертному центрі (щодо FATF та громадянського суспільства); членом Технічної Консультативної Групи NPO Global Coalition on FATF; і член Консультативної Ради неурядової організації Portal Indonesia, яка сприяє звітності в секторі НПО Індонезії. Він є колишнім членом Групи Експертного Огляду Взаємної Оцінки APG та був співголовою Робочої групи з типологій щодо НПО в APG.

Ваня Скорич, програмний директор Європейського центру некомерційного права (ECNL)

Ваня здійснює нагляд за світовими та європейськими програмами залучення ECNL. Вона здебільшого працює над підтримкою та захистом на рівні ООН та ЄС/Ради Європи, а також на рівні країн у країнах-членах ЄС, регіоні Західних Балкан, країнах Близького Сходу, Східної Африки та Євразії. Вона також очолює роботу з питань сек'юритизації та боротьби з тероризмом / відмиванням грошей, які впливають на громадянське суспільство, а також залучення ECNL до проблем цифрового та штучного інтелекту (ШІ), що впливають на громадянські свободи. Серед її завдань – проведення кампанії щодо зміни стандарту FATF щодо протидії фінансуванню тероризму в некомерційному секторі. Ваня представляє некомерційний сектор на Консультативному форумі приватного сектору FATF, є одним із керівників Експертного центру (щодо FATF та громадянського суспільства), а також одним із керівників NPO Global Coalition on FATF.

Ваня має 20-річний досвід у правовому огляді та аналізі, дослідженнях, консультаціях, тренінгах, законодавчих рекомендаціях і стратегічних судових справах. Сфери її кваліфікації включають питання сприяння правовому середовищу для громадянського суспільства на глобальному, регіональному та національному рівнях, досвід у зв'язку між політикою безпеки/боротьби з тероризмом/відмиванням грошей і громадянським простором, впливу нових технологій, зокрема ШІ, на громадянські свободи, політичний діалог, громадянську участь онлайн і офлайн. Ваня має ступінь магістра права з міжнародного публічного права Амстердамського університету та магістра права Загребського університету.

Неофіційний переклад здійснено Державною службою фінансового моніторингу України

ПОДЯКА

Розробка цього звіту стала можливою завдяки щедрій підтримці Глобального фонду ЄС з боротьби з відмиванням грошей і фінансуванням тероризму, який фінансується Європейською комісією та виконується консорціумом, до складу якого входять Expertise France, GIZ і NICO. Ми дякуємо Девіду Хотту, керівнику групи Глобального фонду ЄС, і особливо Мамуці Джгенти, ключовому експерту з судової системи/громадянського суспільства, завдяки чийй підтримці цей звіт став можливим. Ми хочемо висловити подяку Службі інструментів зовнішньої політики (FPI) Європейської Комісії та проджект-менеджеру Марії Санчес Жиль-Сепеда, чия підтримка була невід’ємною частиною реалізації цього проекту.

Ми також дякуємо Європейському центру некомерційного права (ECNL) і Human Security Collective (HSC) за скликання Експертного центру НПО, на якому було визначено необхідність цього дослідження; та за неоціненний внесок усіх учасників Експертного Центру у генезис цієї ідеї.

Дякуємо Філіпу Куперу з Greenacre Group та Інкену Баадеру з GiZ за їхню терплячу підтримку. Ще раз дякуємо Філу, а також Стівену Реймеру за перегляд документа.

Нарешті, ця робота спиралася на внески та дослідження експертів з НПО з усього світу. Ми дякуємо NPO Global Coalition on FATF і Експертному центру НПО за допомогу у залученні їхнього внеску.

Дослідницькі внески:

- Ben Evans
- Eleni Karaoli
- Dardan Kryeziu
- Carsten Mahnke
- Viktor Mirchevski
- Ira Novita
- Oyebisi Oluseyi
- Gabriella Pellon
- Vanja Skoric
- Erkingul Ubysheva
- Anna Adamova
- Phil Cooper
- Kabir Dixit
- Doaa Far
- Faith Kisinga Gitonga
- Amine Ghali
- Mahammad Guluzade
- Rowland Jack

АКРОНІМИ та ВИЗНАЧЕННЯ

FATF	Група з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням коштів. Міжнародний орган, який оцінює міжнародні стандарти щодо відмивання коштів і фінансування тероризму.
Gift Aid	Схема оподаткування Великобританії, яка дозволяє НПО вимагати повернення 20% податків з пожертви платника податків Великобританії від HMRC, а платникам податків з вищою ставкою вимагати податкових відрахувань.
HMRC	Податкове та митне управління Його Величності. Податковий орган Великобританії.
PEP	Політично значуща особа. Визначається FATF як «особа, якій доручено або було довірено визначні державні функції в країні, наприклад, глави держав або уряду, високопоставлені політики, вищі державні, судові чи військові посадові особи, вищі керівники державних корпорацій, важливі посадові особи політичних партій.»

SAR/STR	Звіт про підозрілу діяльність/ звіт про підозрілу операцію. Звіти, які підзвітні установи зобов'язані за законом надавати ПФР у разі наявності певних тригерів або якщо вони підозрюють наявність ВК або ФТ.
Бенефіціар	В контексті НПО, це означає людей тієї частини суспільства, для допомоги якій створено НПО. Вона може бути дуже вузькою або дуже широкою. Бенефіціари НПО зазвичай не контролюють НПО
БВ	Бенефіціарний власник. Визначається FATF як «фізична(-і) особа(-и), яка в кінцевому рахунку володіє або контролює клієнта та/або фізичну особу, від імені якої здійснюється операція. Сюди також входять ті особи, які здійснюють остаточний ефективний контроль над юридичною особою чи правовим утворенням». Іноді його називають бенефіціаром, що може викликати плутанину зі значенням цього терміна у контексті НПО.
ВК	Відмивання коштів. Процес маскуванню злочинного походження коштів, а потім відновлення контролю над ними для особистої вигоди.
ВНУП	Визначені нефінансові установи та професії. Конкретний і вузько визначений перелік юридичних осіб, крім банків або подібних постачальників фінансових послуг, які вважаються більш ризикованими в контексті відмивання коштів. До нього входять послуги з переказу коштів, казино, агенти з нерухомості, торговці дорогоцінними металами та камінням, юристи, нотаріуси, бухгалтери, а також постачальники послуг трастів чи компаній.
Групи ERW	Крайні праві групи. Більш відомі як «крайні праві»
ЕРВФТ	Етнічно чи расово вмотивоване фінансування тероризму. Фінансування тероризму, здійснене крайніми правими групами (ERW).
“Захоплена” НПО	Існуюча та законна НПО, яку командували для незаконних цілей
Звіт FATF щодо типологій	«Ризик терористичних зловживань у неприбуткових організаціях». Дослідження щодо фінансування тероризму в секторі НПО, опубліковане FATF у 2014 році.
Командувати	Процес, за допомогою якого контролери незаконної схеми захоплюють НПО.
Контролери	Люди, які контролюють схему, компанію чи НПО. Вони є кінцевою інстанцією, яка приймає рішення про те, як працює установа. В НПО це можуть бути довірені особи, правління або вище керівництво. Цей термін має конкретне юридичне значення стосовно положень про бенефіціарну власність.
Незаконний	Протиправна діяльність

Незаконні фінанси	Гроші чи активи, створені, передані чи використані в незаконний спосіб
НОР	Національна оцінка ризиків. Офіційна оцінка всіх загроз і ризиків відмивання коштів і фінансування тероризму, яку FATF вимагає проводити в усіх державах.
НПО	Неприбуткова організація. У цьому звіті ми використовуємо визначення FATF щодо НПО як «юридичної особи або правового утворення, яка переважно займається збором або виплатою коштів для таких цілей, як благодійні, релігійні, культурні, освітні, соціальні або для здійснення інших видів «добрих справ»
НПО-Співучасник	НПО, контролери якої знають, що вона використовується для незаконної схеми. НПО-Співучасники можуть бути фіктивними або захопленими.
Оболонка	Юридична особа, яка не має фізичної присутності. Організація, яка існує лише на папері
ПВК	Протидія Відмиванню Коштів
Підзвітні установи	Юридичні особи, які підпадають під дію законів або директив щодо відмивання коштів, часто із зобов'язанням проводити належну перевірку пов'язаних сторін або осіб, застосовувати певні процеси управління ризиками та повідомляти певну інформацію органам влади. НПО зазвичай не є підзвітною установою. Також називаються «визначеними установами».
Підставна НПО	НКО, створена суто для незаконної схеми та яка переважно або виключно бере участь у незаконній схемі. Іноді її називають «оболонкою», «паперовою» або «портфельною» НПО.
Предикатні злочини	Злочин, який є компонентом більш тяжкого злочину.
Приватна вигода	Вигода для фізичної особи. Зазвичай для контролера або когось пов'язаного із контролером.
ПФР	Підрозділ фінансової розвідки. Центральний національний орган, відповідальний за отримання (і, якщо це дозволено, запит), аналіз та розповсюдження компетентним органам фінансової інформації: (i) щодо підозрюваних доходів, отриманих злочинним шляхом, і потенційного фінансування тероризму, або (ii) на вимогу національного законодавства чи нормативних актів з метою боротьби з відмиванням коштів і фінансуванням тероризму.
ПФТ	Протидія Фінансуванню Тероризму
Розшарування	Процес об'єднання кількох юридичних осіб, часто оболонок, як правило, щоб приховати кінцеве джерело або кінцеве використання коштів.

Спорт	Усі форми фізичної активності, які шляхом випадкової чи організованої участі спрямовані на вираження або покращення фізичної форми та психічного благополуччя, формування соціальних стосунків або досягнення результатів у змаганнях на всіх рівнях.
Спортивна НПО	Організація, яка відповідає визначенню FATF щодо НПО, а також відповідає принаймні одному з цих критеріїв: <ul style="list-style-type: none"> • Організація, яка надає можливості для участі в спортивних змаганнях на будь-якому рівні • Організація, яка керує спортом на будь-якому рівні • Організація, яка певним чином сприяє залученню до спорту, у тому числі в якості вболівальника.
Суспільне благо	Вигода для ширшого кола бенефіціарів (як визначено вище).
Схема	Системний план або домовленість для досягнення певного результату. У цьому контексті зазвичай йдеться про угоду, спрямовану на отримання незаконної вигоди.
ФТ	Фінансування тероризму

1. ВСТУП

У червні 2019 року Європейська комісія запустила «Глобальний фонд боротьби з відмиванням коштів і фінансуванням тероризму (GF-AML/CFT)», щоб надати підтримку третім країнам у зміцненні їхніх режимів ПВК/ФТ.

Загальна мета проекту полягає в тому, щоб **припинити доступ до фінансування окремим терористам і терористичним організаціям та запровадити посилені заходи проти серйозної організованої злочинності шляхом підтримки підвищення комплаєнсу системі ЄС з ПВК/ФТ, Рекомендаціям FATF і відповідним Резолюціям Ради Безпеки ООН.**

Проект має **світовий мандат і керується попитом**: він діє по всьому світу за запитом країн-партнерів.

Загальна мета проекту:

- підвищити обізнаність щодо проблемних питань ПВК/ФТ та передових практик;
- надання допомоги для вдосконалення законодавчої, нормативної та політичної бази у сфері ПВК/ФТ; зміцнення аналітичних та оперативних спроможностей у сфері ПВК/ФТ;
- сприяти підвищенню ефективності та результативності систем з ПВК/ФТ таким чином, щоб були зменшені фінансові потоки з тіньової економіки та від організованої злочинності до терористичних організацій, перешкоджати використанню серйозних доходів від організованої злочинності та вдосконалювати механізми повернення активів;
- заохочувати співпрацю та створення мереж з питань ПВК/ФТ на національному, регіональному та міжнародному рівнях; і
- сприяти діалогу між органами державної влади та громадянським суспільством і суб'єктами приватного сектору.

Проект має три конкретні цілі: зміцнення законодавчої, нормативної та політичної бази у сфері ПВК/ФТ; розбудову інституційної спроможності з ПВК/ФТ у третіх країнах; а також посилення національного, регіонального та міжнародного співробітництва з питань ПВК/ФТ.

Проект побудовано навколо трьох окремих компонентів, кожен з яких відповідає одній із трьох вищезазначених цілей проекту.

Генезис проекту - Експертний центр

Цей звіт ґрунтується на дискусіях, що відбулися в Експертному центрі з питань протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму. Експертний центр — це ресурсна група місцевих лідерів НПО та активістів з усього світу, яка збирає передовий досвід, відстежує та сповіщає про тенденції, сприяє спільному навчанню, обміну інформацією та розробці керівних настанов. Окремі члени ініціюють і беруть участь у місцевих реформах, об'єднують учасників і діляться практиками від світового до національного рівня. Вони також документують наслідки заходів з боротьби з тероризмом і відмиванням коштів, розробляють стратегії та працюють над реформуванням законодавства.

У 2018 та 2019 роках у центрі проводилися дискусії щодо відмивання коштів та НПО після того, як члени з Латинської Америки висвітлили відмивання коштів як більш відповідний ризик у своєму регіоні. Члени з інших країн

підкреслили збільшення заходів з ПВК, спрямованих на сектор НПО. Подальші дослідження виявили пробіли в розумінні, і необхідність звіту такого характеру була визнана.

Огляд Літератури: Існуючі Уявлення та Свідчення

До публікації Звіту FATF щодо типологій у 2014 році¹ позиція FATF щодо зловживань фінансуванням тероризму (на відміну від відмивання коштів) відображала широко поширене уявлення про те, що НПО «особливо вразливі» до цього. Звіт про типології надав свідчення, які додали нюансів цьому розумінню, після чого позиція FATF змінилася:

«Не всі НПО мають високий ризик, а деякі можуть представляти незначний ризик або взагалі не становити його».²

Неофіційні дані свідчать про загальне уявлення про те, що НПО є вразливими до відмивання коштів, хоча з деякими значними регіональними відмінностями. Автори відзначили більшу стурбованість у Латинській Америці та, меншою мірою, у країнах, що розвиваються. Вони були висловлені як НПО, так і органами влади (див. Розділ IX нижче). Це можна пояснити деякими сумнозвісними історичними випадками, пов'язаними з відмиванням коштів і НПО в Латинській Америці.³

Однак, як і у випадку з фінансуванням тероризму до 2014 року, було небагато спроб зібрати дані для перевірки цього припущення. Було знайдено два дослідження, обидва датовані 2008 роком.

Перше – це «Дослідження з метою оцінки масштабів зловживань неприбутковими організаціями з метою здійснення фінансових злочинів на рівні ЄС», опубліковане Європейською Комісією в 2008 році. Авторів попросили:

- Визначити найбільш серйозні та часті види фінансової злочинної діяльності, що впливають на неприбуткові організації (НПО);
- Оцінити, якщо можливо, обсяг і вартість таких злочинів на рівні ЄС; та

¹ Ризик терористичних зловживань у неприбуткових організаціях

² Найкращі міжнародні практики: боротьба з використанням неприбуткових організацій (FATF (2015))

³ Мабуть, найвідоміший приклад пов'язаний з колумбійським наркобароном, наркотерористом і парламентарем Пабло Ескобаром, чия благодійна діяльність з 1979 року включає програму Medellín sin tugurios, яка побудувала тисячі одиниць соціального житла. Див. Bowley, J: «Робін Гуд чи Злочинець: Соціальне Будівництво Пабло Ескобара» (Університет штату Мен, 2013). Також у цьому регіоні був скандал із бюджетними «гномами» в Бразилії в 1993 році, коли було виявлено, що конгресмени систематично обманювали казначейство, серед іншого пишучи поправки, які передавали кошти фальшивим благодійним організаціям. Див. «КОРУПЦІЯ ТА ДЕМОКРАТІЯ В БРАЗИЛІЇ: Боротьба за підзвітність» під редакцією Тімоті Дж. Пауера та Метью М.Тейлора, 2011 р., University of Notre Dame Press

- Визначити заходи, які можуть зменшити вразливість НПО до фінансових злочинних.⁴

У дослідженні використовувався процес збору даних із трьох частин, який включав опитування низки зацікавлених сторін; швидкий огляд літератури в Інтернеті; і однораундове дослідження за методом Делфі. Автори визнали обмеження дослідження:

«Немає надійних статистичних баз даних про зловживання НПО в жодній з країн ЄС або в ЄС загалом; Великобританія є єдиною державою-членом, яка отримала вигоду від добре розробленого опитування потерпілих.

Відповіді на опитувальник Delphi відображали цей брак даних: більшість запитань мала високий рівень відсутності відповідей, навіть якщо запитання були дуже загальними за своєю природою.

*Огляд літератури підкреслив, наскільки в цій галузі домінують журналістські та непідтверджені описи кейсів. Історії, отримані в ході дослідження, страждають від відсутності деталей і підтверджувальної документації».*⁵

В рекомендаціях, здебільшого виражається жаль з приводу складнощів, пов'язаних з отриманням даних. Разом з тим, зроблено такий висновок щодо масштабу загрози.

*«Якщо вірити наявній інформації, випадки та поширеність використання НПО для цілей фінансового зловживання в ЄС обмежені. Тим не менш, існує певний рівень злочинного та терористичного використання. Ступінь оцінки серйозності загрози буде залежати від рівня толерантності спостерігачів».*⁶

«Немає надійних статистичних баз даних щодо використання НПО в жодній з країн ЄС або в ЄС загалом...»

Друге дослідження – це «Звіт про зловживання благодійними організаціями для відмивання коштів та ухилення від сплати податків»⁷, опублікований

⁴ Matrix Insight, Європейська Комісія, 2008

⁵ Стр.6, «Дослідження з метою оцінки масштабів зловживання неприбутковими організаціями в цілях здійснення фінансових злочинів на рівні ЄС», Matrix Insight, Європейська Комісія, 2008

⁶ Ibid. стр.6

⁷ Центр податкової політики та адміністрування, Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), 2008.

ОЕСР у 2008 році. Звіт містив інформацію про податкові злочини та відмивання коштів через використання благодійних організацій, зібрану під час опитування, проведеного 19 країнами в травні 2008 року. У ньому повідомляється, що:

- Вісім країн відзначили незначне або відсутність використання НПО (Австрія, Чилі, Данія, Франція, Німеччина, Туреччина, Нідерланди та Ірландія);
- Сім країн повідомили про шахрайство або ухилення від сплати податків у своїх НПО (Іспанія, Швеція, Португалія, Бельгія, Норвегія, Аргентина та Італія);
- Дві країни підозрювали або побоювалися відмивання коштів (Велика Британія та Чеська Республіка); і
- Дві виявили відмивання коштів у секторі НПО (Канада та Сполучені Штати).⁸

Акцент в тому звіті був зроблений на податковому шахрайстві. Відмивання коштів розглядалося через призму податкового шахрайства, тому воно вужче за обсягом, ніж у цьому звіті. Однак він включав певні випадки шахрайства НПО або донорів, які не охоплені цим звітом.

У звіті також зафіксовано 14 методів або схем ухилення від сплати податків за участю НПО. Хоча доказова база не була вказана, деякі з цих сценаріїв підтверджуються свідченнями, знайденими в цьому дослідженні.

1. Організація видає себе за зареєстровану благодійну організацію для вчинення податкового шахрайства;
2. Зареєстрована благодійна організація навмисно бере участь у схемі ухилення від сплати податків для особистої вигоди її організаторів або керівників;
3. Зареєстрована благодійна організація навмисно залучена до схеми ухилення від сплати податків для отримання вигоди для самої організації та донорів без допомоги посередника;
4. Зареєстрована благодійна організація навмисно залучена до схеми ухилення від сплати податків з метою отримання вигоди для організації та донорів за допомогою посередника;
5. Благодійною організацією несвідомо зловживає платник податків або третя сторона, наприклад недобросовісний складач податкової декларації, який підготував і надав фальшиві благодійні квитанції;
6. Захищені від податків пожертвування як частина схеми ухилення від сплати податків;

⁸ стр.14, «Звіт про використання благодійних організацій для відмивання коштів та ухилення від сплати податків», Центр податкової політики та адміністрування, Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), 2008 р.

7. Наймані працівники, видаються за волонтерів;
8. Організація, зареєстрована як така, що звільнена від сплати ПДВ, і яка здійснює оподатковувану діяльність;
9. Видача квитанцій про платежі, які не є справжніми пожертвами;
10. Видача квитанцій особам, які працюють в організації-бенефіціарі;
11. Злочинці використовують назви законних організацій для збору грошей;
12. Схема фінансування тероризму, яка використовує благодійні організації для збору або переказу коштів на підтримку терористичних організацій;
13. Нецільове використання благодійними фондами благодійних коштів;
14. Маніпулювання вартістю пожертв.⁹

2. ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВОК

2.1 Сфера застосування, визначення та методологія

Цей звіт було підготовлено на замовлення Глобального фонду ЄС з боротьби з відмиванням коштів і фінансуванням тероризму, щоб вивчити свідчення незаконного фінансування в секторі НПО та визначити типології зловживань. Він є доповненням до Звіту FATF щодо типологій фінансування тероризму в секторі НПО.

Крім того, як було погоджено на початку цього проекту з GF-AML/CFT, він вивчає конкретні ризики незаконного фінансування (включно з фінансуванням тероризму), які впливають на спортивні НПО. Неоднозначний статус спортивних НПО та відсутність чіткості чи узгодженості у типах юридичних осіб, які вони приймають, збільшує ймовірність того, що вони не будуть враховані в оцінках ризиків або звітах про типології. Тому в цьому звіті цілеспрямована й конкретна увага приділена спортивним НПО.

У звіті використовується визначення FATF щодо НПО і визначення Ради

⁹ Ibid. стр.11

Європи щодо спорту.

Він заснований на дослідженні спостережуваних випадків незаконного фінансування в НПО та спортивних НПО в 15 ключових країнах. Цими країнами є: Аргентина, Болгарія, Республіка Кіпр, Індія, Індонезія, Йорданія, Кенія, Киргизстан, Мексика, Республіка Молдова, Нігерія, Північна Македонія, Іспанія, Туніс і Великобританія. Члени Експертного центру надали невелику кількість справ з інших юрисдикцій, які були включені, якщо вони є доречними чи ілюстративними.

Звіт також містить аналіз правового та регуляторного режиму щодо відмивання коштів і НПО, вибраних серед ключових країн. У розділі аналізу розглядаються свідчення кореляції між спостережуваними випадками та певними політичними, нормативними та економічними показниками. У наступних розділах визначено та досліджено чотири повторювані теми у спостережуваних випадках, а саме: специфічність, складність, пособництво і шкода.

Ключові висновки наведено нижче. Цей розділ закінчується рекомендаціями щодо подальших дій

Ключові Висновки

1. Кількість кейсів в абсолютному і відносному вираженні дуже мала. Навіть враховуючи те, що більшість випадків залишаються непоміченими, є мало доказів, які б свідчили про системну проблему. Наприклад, засудження НПО становлять дуже невелику частку всіх відомих засуджень за відмивання коштів або ухилення від сплати податків.

2. Дані неоднорідні, з великими прогалинами в загальнодоступних даних. Незрозуміло, чи це тому, що такий вид зловживань є рідкісним, невиявленим або про нього не повідомляють.

3. Відсутність публічно прозвітованих кейсів (країни з «нулем кейсів») тісно пов'язана з низькою оцінкою країни за індексами корупції, демократії та ризику ПВК. Останні шість місць за всіма цими показниками займають чотири юрисдикції з «нулем кейсів».¹⁰ Існує також слабкіша кореляція з низькими оцінками за індексами свободи преси та розвитку фінансового сектору.

10

4. Досліджені типології незаконного фінансування в секторі НПО мають низку форм, включаючи відмивання коштів, відмивання репутації та купівлю впливу, обхід монетарного контролю та розкрадання державних коштів.

5. Існують регіональні відмінності між типологіями, хоча невелика кількість випадків ускладнює впевнене виявлення кореляції. Більшість випадків було зареєстровано в Західній Європі, з Латинською Америкою та, меншою мірою, в Азії, які демонструють найбільший діапазон типологій.

6. Існує очевидна сильна кореляція між високорозвиненим фінансовим сектором і типологіями, пов'язаними з ухиленням від сплати податків і податковим шахрайством. На першу п'ятірку країн за індексом фінансового сектора припадає вісім із дев'яти випадків за типологією 5 «Ухилення від сплати податків і податкове шахрайство».

7. Існує кластеризація певних типів типологій з деякими показниками. Наприклад, усі типології «державної корупції» характерні тим, що виникають у юрисдикціях, які займають середину рейтингу за індексом корупції; усі конкретні звинувачення щодо некоректності РЕР виникають у юрисдикціях, згрупованих у центрі індексів демократії та свободи преси.

8. Значна меншість спостережуваних кейсів включає мережі юридичних осіб. Іншою організацією в мережі, швидше за все, є компанія, особливо в типології «відмивання коштів».

9. Постійно повторюваною темою були РЕР, бенефіціарна власність і конфлікт інтересів. Це було відмічено в типологіях як звичайних так і спортивних НПО.

10. Транскордонні елементи виникають у значній меншості спостережуваних кейсів, включаючи всі випадки незаконного фінансування для впливу на РЕР.

11. У деяких випадках було відмічено зв'язок між конкретними видами спортивних НПО та групами крайнього правого крила (ERW), хоча кількість випадків залишається невеликою. Є свідчення того, що такі групи навмисно культивують двозначність щодо свого статусу НПО, а також транскордонної співпраці чи натхнення.

12. У більшості кейсів йдеться про співучасть НПО, хоча є значні відмінності. Фіктивні або захоплені НПО більш ймовірні у справах, пов'язаних з відмиванням коштів, обходом правил політичного фінансування, розкраданням і спортом. НПО, які не були співучасниками були відзначені в типологіях, пов'язаних із залученням незаконних коштів

для суспільного блага, а також ухиленням від сплати податків та податковим шахрайством.

13. НПО здебільшого отримували вигоду від спостережуваних схем, ніж втрачали гроші. Це тісно пов'язано з підставними НПО, деякі з яких надають суспільне благо як прикриття для ширшої схеми. Це особливо помітно в «політичних» типологіях.

14. Деякі типології є специфічними для конкретних країн, з невеликими можливостями для перенесення досвіду на інші країни. Вони стосуються лазівок, створених спеціальними положеннями щодо руху коштів або податкових пільг.

15. Випадків використання релігійних пожертвувань для відмивання коштів не зафіксовано. Це суперечило очікуванням експертів.

16. Відсутня очевидна кореляція між сприйняттям ризику та рівнем ризику, підтвердженим спостережуваними кейсами. Хоча ми безпосередньо не вимірювали сприйняття, національні оцінки ризиків, звіти ЗМІ та неофіційні дані свідчать про те, що сприйняття незаконного фінансування НПО є найвищим в Індії, Нігерії та Латинській Америці, а найнижчим у Великобританії. Це не корелює зі спостережуваними кейсами.

17. Регуляторна реакція на ризик ВК надзвичайно різноманітна, без чіткої кореляції зі спостережуваними кейсами, розвитком чи будь-яким іншим показником, який міг би пояснити різноманітність.

18. Низка нормативних актів щодо ВК, пов'язаного з НПО, суперечать ризик-орієнтованому підходу, встановленому FATF. Більше половини досліджених країн мають спеціальні зобов'язання з ВК для НПО, які, як видається, не відповідають ризик-орієнтованому підходу.

19. Немає явної кореляції між суворістю нормативних актів щодо ВК для НПО та рівнем спостережуваного ризику. З чотирьох країн із найбільш обмежувальними режимами наявним є лише один кейс. Країна ж з найбільшою кількістю спостережуваних кейсів (Великобританія) має один із найбільш ліберальних режимів. Немає очевидного зв'язку між типом регулювання та спостережуваною кількістю та характером кейсів. Залишається незрозумілим, що послугувало основою для регулювання сектору НПО у сфері ПВК.

20. Лише п'ять країн опублікували оцінки ризиків відмивання коштів у секторі НПО, причому чотири оцінили їх як «низький» або «посередньо-низький». Тільки Нігерія оцінила ризик вище (посередньо-низький), але не надала жодних свідчень для такої оцінки. З Нігерії немає жодного спостережуваного кейсу.

Рекомендації для подальших дій

1. Консультації із зацікавленими сторонами. Рекомендується розробити дорожню карту для консультацій для поширення цього звіту та заохочення до розгляду його висновків. Дорожня карта має включати плани конференції ключових зацікавлених сторін для обговорення наступних кроків із подальшими воркшопами за підтемами, якщо необхідно. Ключовими зацікавленими сторонами є:

- a. **FATF і FSRB (регіональні органи по типу FATF).** Цей звіт може представляти особливий інтерес для робочої групи FATF з ненавмисних наслідків та її робочої групи стратегічного аналізу.
- b. **Сектор НПО.** Консультації слід розпочати з Експертного центру та NPO Global Coalition on FATF.
- c. **Національні уряди та міжурядові організації.** Зокрема, сімнадцять країн, які є центром цього дослідження, повинні бути запрошені до участі, а також міжурядові організації, які мають основну зацікавленість (Європейська комісія, Світовий банк, МВФ, УНЗ ООН, КТНК ООН, Рада Європи).
- d. **Європейський Союз** як важливе законодавче джерело щодо незаконних фінансів.

2. Сфери для розгляду політики. Консультаційні документи або пропозиції можуть бути розроблені відповідними органами влади та/або установами на наступні теми.

- a. Управління конфліктами інтересів, зокрема стосовно PER.
- b. Удосконалення стандартів управління та фінансового менеджменту в НПО, які схильні до потенційних ризиків.
- c. Покращення координації між компетентними органами.
- d. Забезпечення розгляду впливу на НПО загального законодавства про юридичних осіб.
- e. Забезпечення відповідності законодавства щодо бенефіціарної власності характеру НПО та конкретним ризикам, з якими вони стикаються. Перегляд нормативних актів, які викривляють законні потоки коштів.
- f. Розробка політичних пропозицій щодо спортивних НПО та груп ERW

3. Сфери подальших досліджень незаконного фінансування та НПО:

а. Тематичні дослідження країн із нулем кейсів незаконного фінансування. Аналіз пропонує теорії, чому в цих країнах не виявлено жодних кейсів. Більш глибокі дослідження в області вибору цих країн може допомогти виявити причини такої невідповідності та скерувати відповідну політичну реакцію.

б. Базове дослідження зловживання релігійними пожертвуваннями для відмивання коштів. Відсутність цієї типології була неочікуваною. Ми запропонуємо подальші поглиблені розслідування в окремих країнах із застосуванням зміненої методології для виявлення можливих причин.

с. Дослідження щодо суспільного та офіційного сприйняття чесності сектору НПО стосовно незаконного фінансування. У звіті відзначається особлива чутливість НПО до суспільного та офіційного сприйняття їх чесності. Необхідно краще зрозуміти неофіційні дані, які свідчать про широкі варіації такого сприйняття у різних країнах, оскільки першопричиною такого сприйняття, здається, є не кількість прозвітованих кейсів з незаконного фінансування.

д. Можливе дослідження зв'язку між спортивними НПО та ультраправим екстремізмом. Необхідно зрозуміти неоднозначність статусу деяких спортивних організацій який, можливо, навмисно використовується в деяких випадках, щоб отримати кращу інформацію для законодавчої та регуляторної відповіді щодо НПО.

е. Порівняльне дослідження найкращих практик у боротьбі з виявленими ризиками ВК та незаконним фінансуванням НПО. Дослідження має розглянути роль регуляторів НПО; інших компетентних органів, зокрема щодо податкових та політичних ризиків; і самих НПО (як внутрішнього управління, так і механізмів саморегулювання) у зниженні ризику ВК та інших ризиків незаконного фінансування.

ф. Створення бази даних щодо незаконного фінансування та політичних заходів. Створіть відкриту базу даних, де експерти зможуть реєструвати будь-які виявлені ними кейси та будь-які зміни в правових, регуляторних або політичних діях. Можливо, існує потенціал для партнерства між Глобальним фондом ЄС і NPO Global Coalition on FATF.

3. СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

Групі з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням коштів доручено встановити та оцінити стандарти боротьби з ризиком відмивання коштів і фінансування тероризму. У рамках своїх повноважень FATF встановлює спеціальні вимоги щодо боротьби з ризиками фінансування тероризму в секторі НПО. Вони охоплюються Рекомендацією 8 і Безпосереднім Результатом 10.

Станом на 13 липня 2021 року лише сім країн було оцінено як «відповідають» Рекомендації 8 і лише дві оцінено як «високоєфективні» згідно з безпосереднім результатом 10. Дев'ять із п'ятнадцяти ключових країн у цьому дослідженні були оцінені в четвертому раунді, а їхні оцінки щодо Р8 та БР10 можна знайти в Додатку 4.

Рекомендація 8 і Безпосередній Результат 10 супроводжуються детальними інструкціями та документами. Зокрема:

1. Пояснювальною запискою до Рекомендації 8 (див. Міжнародні стандарти боротьби з відмиванням коштів, фінансуванням тероризму та фінансуванням розповсюдження – Рекомендації FATF (2012 р., оновлені 2016 р.)). Технічно це є частиною R8 і обов'язковим до виконання.
2. Методологія оцінки технічної відповідності Рекомендаціям FATF та ефективності систем з ПВК/ФТ (FATF (2013)) містить вказівки для оцінювачів щодо оцінки комплаєнсу R8.
3. Міжнародні найкращі практики: боротьба зі зловживанням неприбутковими організаціями (FATF (2015)) згадується як «Документ із найкращими практиками» або «ВРР». Це додатковий консультативний документ щодо кращих практик у застосуванні R8.
4. Ризик терористичних зловживань у неприбуткових організаціях (FATF, 2014), який найчастіше згадується як «Типологічний документ» або «Типології». Він надає довідкову інформацію та вказівки щодо спостережених кейсів використання НПО з метою фінансування тероризму.

Разом з тим, FATF не має спеціальних вимог щодо боротьби з відмиванням коштів або іншими фінансовими ризиками в секторі НПО, навіть якщо такі ризики входять до компетенції FATF. FATF також не має конкретних вимог щодо роботи з ризиками, які представляють некомерційні організації, які не відповідають визначенню FATF щодо НПО. Було проведено мало досліджень щодо ризиків або реакції органів влади.

Це викликає занепокоєння, оскільки неофіційні дані свідчать про те, що різні групи, включаючи уряди, фінансові установи та самі НПО, бачать потенційний ризик відмивання коштів. Законодавчі та регуляторні заходи для усунення передбачуваних ризиків відмивання коштів спостерігаються в усьому світі.

Крім того, автори визначили другу потенційну проблему під час обговорення з органами влади оцінки ризиків фінансування тероризму для сектору НПО. Органи влади в Європі, Африці та Карибському басейні висловили занепокоєння щодо зв'язку між громадськими спортивними організаціями та незаконною діяльністю, включаючи відмивання коштів і сприяння екстремізму (що може розглядатися як фінансування тероризму відповідно до FATF). Ці некомерційні організації, що займаються питанням участі у спортивних змаганнях, не завжди підпадають в юрисдикціях під дію законодавства про НПО чи їхньої Оцінки ризиків ФТ для НПО.

Цей документ досліджує ці дві проблеми.

Розділи V-VI цього документу виявляють та аналізують обсяг і характер потенційних ризиків відмивання коштів, у найширшому сенсі, в НПО, як це визначено FATF.

Розділи VII-VIII присвячені тому, що називається «громадськими спортивними організаціями». Дослідження охоплює як ризики відмивання коштів, так і фінансування тероризму.

Окремий дослідницький проект розробляється спільно з GF-AML/CFT, що фінансується ЄС, щоб розглянути ризики відмивання коштів і фінансування тероризму в тому, що називається «сектором соціального фінансування». Це охоплює фінансові установи, чії цілі переважно, хоча і не обов'язково виключно, соціальні, а не комерційні. Сюди входять ті види юридичних осіб, які відповідають широкому визначенню громадянського суспільства, такі як неурядові, некомерційні організації, але які не відповідають більш вузькому визначенню FATF щодо НПО, яке виключає те, що можна назвати «self-interest» organisations.

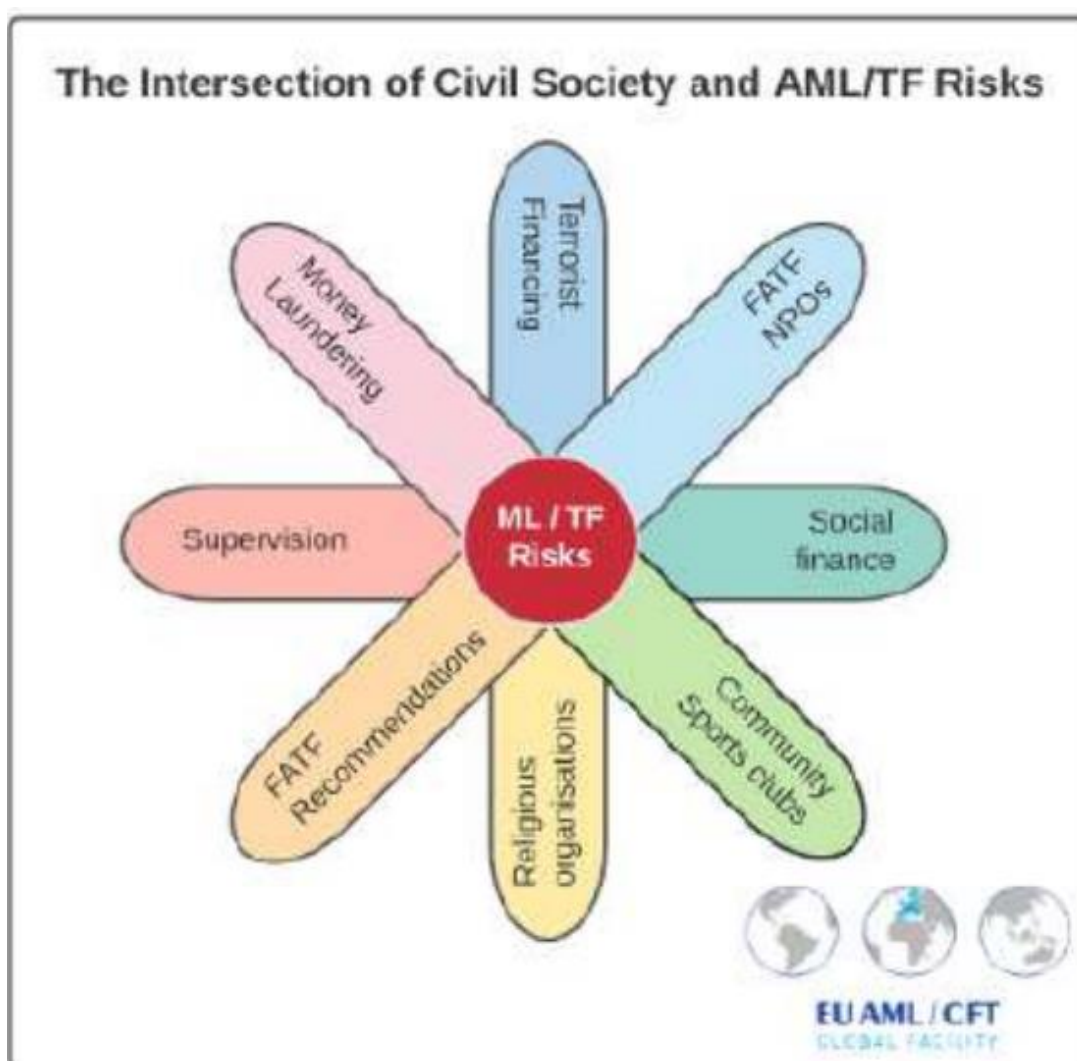

Рис.1 Перетинання громадянського суспільства та ризиків ВК/ФТ

4. МЕТОДОЛОГІЯ

Аналітичне дослідження відкритих ЗМІ щодо випадків незаконного фінансування в НПО та спортивних НПО.

Виявлення типологій незаконного фінансування та аналіз моделей зловживань.

Відображення існуючих стандартів, нормативних актів і досліджень.

Публікація звіту.

Презентація результатів, висновків і проєкту рекомендацій дослідницької роботи відповідним зацікавленим сторонам.

Оцінка зворотних відгуків, міркувань та пропозицій учасників щодо а) уточнення висновків, б) остаточних рекомендацій і в) потенційних подальших дій.

Визначення наступних кроків.

Методологія Дослідження

Дослідникам було надано завдання: виявити випадки відмивання коштів у секторі НПО у визначених країнах; виявити випадки відмивання коштів, підтримки терористичних чи екстремістських цілей лише у спортивних НПО; а також виявити будь-які законодавчі та регуляторні заходи щодо ризиків відмивання коштів та їх вплив на НПО.

Сферу дії пізніше було уточнено, щоб забезпечити, що вона охоплює дослідження зловживань НПО для фінансування політичних цілей, а також використання НПО як механізму для ухилення від сплати податків або обману податкових органів.

Випадки, які необхідно записати:

Мали бути з 2015 до 2020 років. Це включатиме випадки, які припинилися до 2015 року, але були розслідувані або переслідувані у 2015-2020 роках. Можуть бути включені тривалі випадки, розслідування чи судові переслідування, які охоплюють кілька років, за умови, що вони також відбувалися в зазначений період часу.

Мають стосуватися визначеної країни, але не обов'язково обмежуватися цією країною. Дослідники повинні ідентифікувати та реєструвати міжнародні випадки, які пов'язані з країною в один із таких способів:

- НПО знаходиться в країні.
- Початковий злочин та/або відмивання коштів сталося в країні.
- Розслідування або судове переслідування було ініційовано органами влади країни.

Мають включати засудження, переслідування або офіційне розслідування; чи повідомлення від надійного джерела. Дослідники повинні застосовувати свої судження та ретельно вивчати, що вважається «надійним джерелом» у їхній країні.

Випадки реєструвалися в форму електронної таблиці (див. Додаток С).

Для аналізу авторами було надано першоджерела. За потреби використовувалися інструменти онлайн-перекладу.

Критерії Відбору Ключових Країн

Країни були відібрані за такими критеріями:

1. Було визначено шість регіонів для дослідження, щоб забезпечити географічне, юридичне та культурне представництво, з принаймні двох країн з кожного обраного регіону.

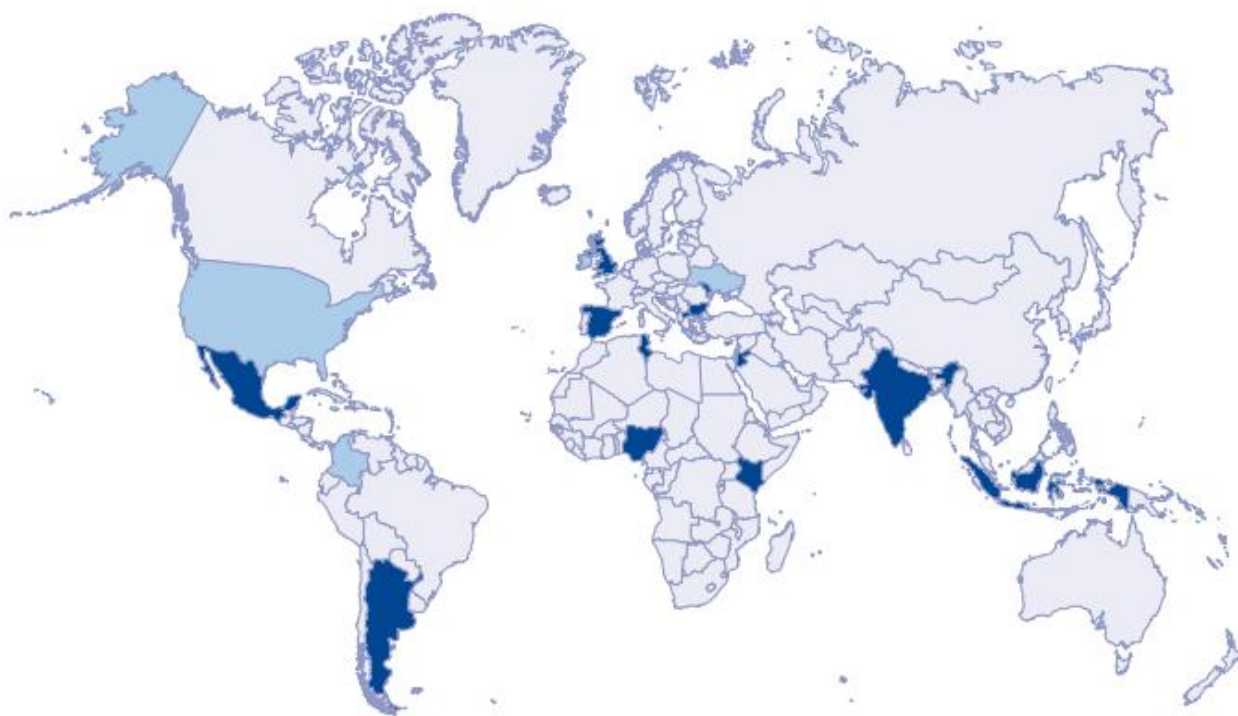
2. Додаткові країни були обрані у Східній Європі (щоб компенсувати мале населення) та Азії (для збільшення різноманітності).

Перевага надавалася країнам, які на момент дослідження були пріоритетними для Глобального фонду ЄС; і країнам, які мають представників у Експертному центрі.

Наведений нижче аналіз стосується лише ключових країн, якщо не вказано інше. Косово виключено з деяких показників і це чітко зазначено там, де це відбулось.

Кейси з неключових країн

Типології також включають кілька випадків із неключових країн. Ці випадки були надані членами NPO Coalition on FATF і були включені, оскільки вони ілюструють типологію, яку неможливо було виявити в інший спосіб.

Обрані Країни

Латинська Америка: Аргентина, Мексика

Західна Європа: Великобританія та її території, Іспанія

Східна Європа: Кіпр, Молдова, Болгарія, Північна Македонія

MENA: Йорданія, Туніс

Кейси з неключових країн

Колумбія

Ірландія та інші

Косово, Україна

Сполучені Штати Америки

Суб-Сахарська Африка: Нігерія, Кенія

Азія: Індія, Індонезія, Кригизстан

5. ВИЗНАЧЕННЯ та СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ – Незаконне Фінансування НПО

1. Воно стосується НПО відповідно до визначення FATF. Визнається, що виявлення таких НПО може бути складним у багатьох юрисдикціях. Спортивні та релігійні НПО вважаються двома типами, які створюють особливі проблеми, оскільки вони часто не охоплені законом про НПО.

Спортивні НПО розглядаються окремо в розділі VII. Примітка щодо релігійних НПО міститься в розділі IX.

2. Воно стосується питань, які належать до компетенції FATF, але які не охоплені Рекомендацією 8 або Безпосереднім Результатом 10. Іншими словами, воно виключає фінансування тероризму.

3. Воно обмежується тим, що технічно називається «предикатними злочинами». Предикатний злочин — це злочин, який є компонентом більш тяжкого злочину. На практиці це означає, що дослідження зосереджено на використанні НПО як засобу чи механізму приховування або сприяння злочинній діяльності. У цих кейсах НПО може не бути жертвою злочину, а забезпечувати механізм, який сприяє або дозволяє скоєнню злочину.

Для аналізу ці кейси були розділені на шість типологій:

1. Відмивання незаконних коштів для приватної вигоди: перенаправлення злочинних коштів через НПО з подальшим вилученням «очищених» коштів

для особистої вигоди. Основні ознаки цих кейсів полягають у тому, що кошти є незаконними за походженням і вилучаються на користь приватної особи.

2. **Відмивання незаконних коштів з філантропічних міркувань:** у цих кейсах незаконні кошти передаються НПО у вигляді пожертви, але без відомого наміру отримати приватну вигоду.

3. **Відмивання незаконних коштів для здійснення впливу:** у цих кейсах незаконні кошти передаються НПО у вигляді пожертви без наміру отримати пряму приватну фінансову вигоду, але з наміром отримати нематеріальну вигоду. Розглядаються два окремих типи впливу:

- a. **PEP:** спроба отримати нематеріальну політичну вигоду, посаду чи більш загальний соціальний вплив від PEP;
- b. **Екстремізм:** метою є просування екстремістських ідей всередині країни.

У типологіях 1, 2 і 3 НПО використовується як механізм відмивання незаконних коштів на користь контролерів схеми.

4. **Обхід фінансового контролю:** у цих кейсах НПО створюється або управляється як механізм обходу законодавчого чи нормативного контролю за певними видами фінансування чи операцій. Розглядаються два окремих типи:

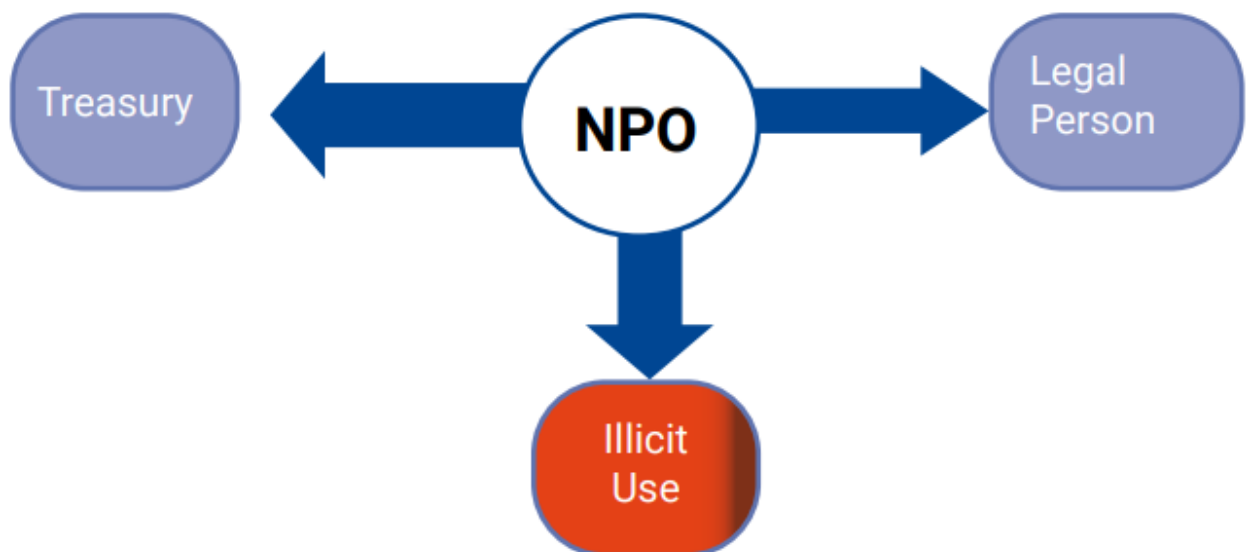
- a. **Політичні мотиви:** коли НПО створюється або управляється як механізм обходу обмежень або контролю за фінансуванням політичних партій або кампаній;
- b. **Грошовий контроль:** коли НПО створюється або управляється як механізм обходу контролю за певними фінансовими операціями.

У типології 4 НПО використовується як засіб для обходу фінансового контролю.

5. Ухилення від сплати податків і податкове шахрайство: використання НПО переважно як механізму ухилення від сплати податків; або як механізму незаконного вимагання податкових знижок.

6. Механізм розкрадання державних коштів: Кейси, коли НПО було створено або управляється переважно як механізм для розкрадання державних коштів, на які контролери схеми мають вплив або контроль.

У типологіях 5 та 6 НПО використовується як механізм перенаправлення коштів до/від уряду для незаконного використання

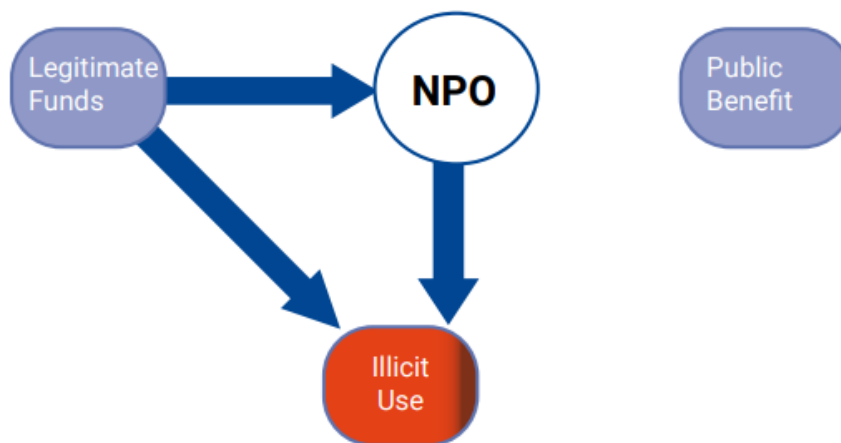
7. Виключення

Цей звіт не розглядає наступні фінансові злочини та незаконну діяльність.

- Крадіжка в НПО, включаючи крадіжку коштів від збору коштів (що, ймовірно, є найпоширенішим фінансовим злочином за участю НПО);

- Шахрайство або розкрадання, коли НПО є жертвою. Ці випадки іноді включають відмивання коштів як складову, але вони відмиваються через окрему установу;
- Шахрайський збір коштів, коли донорів обманюють фіктивні НПО або хибне уявлення про законність НПО;
- Корупція, коли НПО або платить, або отримує хабарі за рішення про надання послуг.

Хоча ці типології складають основну частину фінансових злочинів за участю НПО, вони не входять до сфери цього дослідження.

В це дослідження не входять кейси шахрайства або крадіжки в НПО або його донорів.

№	Тип незаконного фінансування	Використання для ВК
1	Відмивання незаконних коштів для приватної вигоди	НПО використовується як механізм для відмивання незаконних коштів задля вигоди контролерів схеми.
2	Відмивання незаконних коштів з філантропічних міркувань	
3	Відмивання незаконних коштів для здійснення впливу	
4	Обхід фінансового контролю	НПО використовується для обходу фінансового контролю
5	Ухилення від сплати податків і податкове шахрайство	НПО використовується як механізм перенаправлення коштів до/від уряду для незаконного використання
6	Механізм розкрадання державних коштів	

6. РОЗГЛЯНУТІ ТИПОЛОГІЇ НЕЗАКОННОГО ФІНАНСУВАННЯ НПО

Типологія 1 - Відмивання Незаконних Коштів для Приватної Вигоди

Див. також типологію А нижче.

Ми визначили «відмивання коштів» як «спрямування злочинних коштів через НПО з подальшим вилученням «очищених» коштів для особистої вигоди». Основні ознаки цих кейсів полягають у тому, що кошти є незаконними за своїм походженням і вилучаються на користь приватної особи.

Аналіз

Загалом за цією типологією було досліджено дев'ять кейсів. Більшість з них було у Великобританії (три), інші виявлені в Індії, Латинській Америці та

один в Індонезії. В Європі, Азії чи Африці жодного кейсу виявлено не було. Немає жодної очевидної закономірності щодо країн, де спостерігалися ці випадки, а також немає очевидного зв'язку між ефективністю чи суворістю положень з ПВК або щодо НПО та поширеністю цих випадків.

Примітною особливістю цих інцидентів є співучасть НПО. НПО-співучасники спостерігалися у восьми з дев'яти випадків, причому в трьох-чотирьох з них НПО, ймовірно, були створені в першу чергу зі злочинною метою. Кейс №34 стосувався семи НПО, шість із яких, як видається, були створені для сприяння відмиванню коштів. Інші справи стосувалися захоплених НПО, якими керували злочинці.

Іншою особливістю є зв'язок між контролерами НПО та комерційними установами, це є особливістю у шести кейсах (№3, №9, №14, №17, №29 і №35).

На додаток до досліджених кейсів, у двох національних оцінках ризиків PEP згадуються як ризики відмивання коштів у НПО. НОР Великобританії містить такий текст:

«Існує ризик того, що високоризиковані особи, такі як іноземні PEP, можуть робити пожертвування, коли джерело їхніх коштів невідоме, або коли треті сторони здійснюють платежі від їх імені. Це є актуальним для низки підозрілих пожертвувань, у тому числі університетам, і оплати таких послуг, як внески за навчання у приватній школі».

Ключовою особливістю в цьому випадку є те, що незаконні кошти використовуються для придбання високоцінних послуг для особистої вигоди від НПО. Це властивість деяких елітних навчальних закладів у Великобританії, які надають переваги, доступні лише багатим людям, але зберігають статус «суспільного блага».

У НОР Нігерії зазначається:

«Деякі [НПО] стали інструментами для відмивання коштів з боку PEP або державних службовців під виглядом внеску на певну справу чи проєкт».

Проте жодних свідчень чи кейсів цього надано не було.

Навіть якщо визнати, що майже всі випадки відмивання коштів залишаються невиявленими, існує мало свідчень аби вважати, що існує системний ризик того, що НПО використовуються як засоби відмивання, а потім вилучення злочинних коштів для особистої вигоди.

Більшість кейсів надійшли з Великобританії. За останні 10 років двоє людей були засуджені за використання НПО для відмивання, а потім і вилучення

коштів з НПО, в Англії та Уельсі.¹¹ Подивимось на цю цифру в контексті, статистичними даними уряду Великобританії зафіксовано 1435 вироки за відмивання коштів у Великобританії лише в 2016 році.¹² За оцінками, 1 із 750 вироки за відмивання коштів у Великобританії пов'язаний з використанням НПО як механізму відмивання незаконних коштів для особистої вигоди.

У дослідженні Європейської комісії 2008 року розглядалася ймовірність того, що НПО можуть бути використані як засоби відмивання та подальшого вилучення злочинних коштів¹³. У ній зазначено:

«Так звані донори можуть спотворювати свої мотиви надання фінансової допомоги чи внесення коштів до НПО. Справжньою метою може бути відмивання коштів, отриманих злочинним шляхом. Відмивання коштів – «процес, за допомогою якого злочинні доходи очищаються, щоб приховати їхнє незаконне походження» – вимагає, щоб початковий обман поєднувався з шахрайським способом повернення грошей або активів з НПО після завершення процесу відмивання. Розробка процесу повернення коштів може включати складні маневри».

Наше дослідження погоджується з цим аналізом. Необхідність обману як на етапі введення, так і на етапі виведення може зробити відмивання коштів через НПО менш привабливою пропозицією, ніж відмивання через комерційну структуру, де обман необхідний лише на етапі введення. Однак, цей розрахунок змінюється, якщо переваги від потенційно анонімних пожертвувань перевищують недоліки додаткового контролю використання коштів.

- Масштаб проблеми**
- Дев'ять із 39 кейсів стосувалися цієї типології. Це були кейси №3, №9, №12, №14, №17, №29, №34, №35 і №36.
 - Три випадки стосуються Великобританії, два – Індії, по одному – Аргентини, Колумбії, Індонезії, України та Ірландії.
 - Чотири випадки призвели до засудження та тюремного ув'язнення, а один – до суду без вироку. Щодо двох ведуться офіційні розслідування. Один інцидент призвів до внутрішнього розслідування, а один – до видачі регуляторного попередження.

¹¹ Зауважте, що сюди не входять засудження за відмивання коштів, коли НПО є жертвою злочину, а не механізмом його здійснення; та випадки, коли користь є нематеріальною (див. наступні розділи)

¹² <https://homeofficemedia.blog.gov.uk/2017/12/11/economic-crime-factsheet/>

¹³ Дослідження щодо оцінки масштабів використання неприбуткових організацій в цілях фінансових злочинів на рівні ЄС», Генеральний директорат юстиції, свободи та безпеки, Європейська комісія, 2008 р.

- У восьми кейсах НПО були співучасниками.
- Доведені суми перебувають у низькому та середньому діапазоні від 600 000 до 15 мільйонів євро, в одній справі (№12) йшлося про великі суми (112 мільйонів євро).

Вирішення Враховуючи низьку кількість кейсів, можливо, було б нерозумно робити занадто багато висновків. Тим не менш, докази вказують на один червоний прапорець і два можливі вирішення.

По-перше, побоювання можуть бути посилені щодо тих НПО, які засновані та тісно пов'язані з особами, які мають ділові інтереси, особливо якщо ці особи або пов'язані особи зберігають значний контроль. Як наслідок, звітність про контролерів НПО, чіткі правила управління потенційними конфліктами інтересів і заходи щодо забезпечення незалежності тих, хто контролює НПО, є основними інструментами пом'якшення.

По-друге, контроль за відмиванням корпоративних грошей часто підкреслює походження коштів. НПО, навпаки, мають захищений статус для анонімних пожертвувань, що відображає як їхню операційну практику, так і вимогу багатьох культур і релігій, щоб пожертви були анонімними. Натомість, існують очікування, що НПО будуть набагато прозорішими щодо використання своїх коштів.

Ця форма відмивання коштів була б викрита завдяки такій прозорості, тому зосередження на публічному звітуванні та прозорості може бути корисним вирішенням. Вимоги щодо прозорості мають бути пропорційними характеру та розміру НПО та відповідати міжнародним стандартам свободи асоціацій.

Типологія 2 - Відмивання Незаконних Коштів з Філантропічних Міркувань

У цих випадках незаконні кошти жертвуються НПО, але без наміру отримання приватної вигоди.

Аналіз

Це надзвичайно незвичні випадки, з яких розкрито лише три. Два випадки стосуються того, що злочинці направили кошти від злочинної схеми до НПО без жодних свідчень того, що відповідні НПО були обізнані чи причетні до цієї схеми. У кейсі №4 кошти надходять від незаконного обходу валютного контролю (див. також 4.b нижче). У кейсі №6 кошти були викупом за викрадення. Було прийнято на віру те, що гроші були передані НПО, оскільки злочинці не мали способу використати їх для себе.

Кейс №39 інший, оскільки злочинна група отримала кошти, які були доходами від атак програм-вимагачів на корпорації. Хакери, які стоять за цією схемою, добровільно зробили пожертвування двом НПО, схоже для того, аби їх імідж асоціювався із Робін Гудом.

У №39 НПО відразу відмовилися від пожертв. Однак у №6 НПО оскаржувала кошти, що їй пожертвували в суді, та врешті-решт була зобов'язана повернути кошти законним власникам.

- Масштаб проблеми**
- Три з 39 кейсів стосувалися цієї типології. Це були кейси №4, №6 і №39.
 - Кейси були з Аргентини, США та Болгарії.
 - Два кейси завершилися засудженнями та позбавленням волі.
 - В жодному з кейсів не було співучасті НПО.
 - Підтверджені суми знаходяться в низькому та середньому діапазоні від 17 000 до 315 000 євро.

Вирішення Як було зазначено, це дуже рідкісні випадки. Єдиним заходом в данному контексті може бути нагадування НПО про їхні зобов'язання проводити належну перевірку незвичайних пожертвувань і відмовлятися від коштів, які, як відомо, мають злочинне походження, незалежно від будь-яких можливих добрих намірів.

Типологія за - Відмивання Незаконних Коштів для Здійснення Впливу: PER

Дивіться також типологію В нижче.

У цих випадках незаконні кошти жертовуються НПО без наміру отримати пряму приватну фінансову вигоду, але з наміром отримати нематеріальну політичну вигоду, посаду чи більш загальний соціальний вплив з боку публічного діяча.

Аналіз

Це найбільш туманні випадки, описані в цьому звіті. З п'яти справ жодна не призвела до судового переслідування, не кажучи вже про засудження, і лише дві призвели до розслідування (№13 і №26). Два кейси (№33 і №37) не містять конкретних звинувачень у неналежності, а лише підкреслюють відносини, які можуть сприйматися як неетичні. Планка для того, щоб ці випадки вважалися такими, що заслуговують на публікацію, значно нижча, ніж для всіх інших типологій.

Друге зауваження – це високопрофільний характер залучених РЕР. Примітною особливістю цих справ є те, що залучені РЕР є дуже авторитетними, у всіх кейсах, крім одного, вони щонайбільше на один крок віддалені від посади голови держави чи голови уряду.

Ми підозрюємо, що ці два спостереження мають прямий кореляційний зв'язок. По-перше, існує підозра, що залучення високопоставлених РЕР робить ці кейси більшим інформаційним приводом, а отже, з більшою ймовірністю їх спостерігатимуть. Залучення РЕР значно знижує планку для висвітлення цих подій.

З цим пов'язані свобода преси та високі очікування щодо стандартів публічної поведінки. Кейси з Великобританії, наприклад, не містять конкретних звинувачень у некоректності. Можливо, це не збіг, що Великобританія має низькі оцінки за сприйняттям корупції та високі за свободу преси.¹⁴

В інших регіонах пропонують альтернативне пояснення. Дві справи, де були активні розслідування (№13 і №26), стосуються Мексики та Індії, і жодна з них не має гарних оцінок сприйняття корупції чи свободи преси. Обидва кейси стосуються розслідувань щодо РЕР, розпочатих після того, як вони втратили владу. Ці випадки часто зустрічаються з рішучими заявами про те, що звинувачення є результатом політичного переслідування. У кейсі №13, наприклад, представники пов'язаної політичної партії заявили, що це було «сфабриковане звинувачення» та «тактика відволікання». Не оцінюючи суті звинувачень, здається правдоподібним, що НПО, пов'язані з колишніми лідерами, швидше за все, стануть об'єктами політичної вендети.

Якою б не була справжня мотивація, очевидно, що стандарти публічної гідності суттєво відрізняються між країнами та, ймовірно, напряду впливають на те, які справи привернуть увагу громадськості.

У цих випадках немає явної кримінальної вигоди, але часто є очевидна суспільна вигода. Потенційно незаконною вигодою, яка кваліфікувала б ці кейси як незаконні, є вплив або статус, і в трьох із цих кейсах донори отримали почесні посади (№25, №32 і №36). Однак це звичайні рушії великої філантропії, особливо у вищих верствах суспільства, і вони не обов'язково є незаконними чи навіть неетичними. У якийсь момент ці вигоди можуть перетнути межу та стати корупційною та незаконною операцією, але це важко визначити, кількісно виміряти чи довести. Відповідно, хоча випадки «злочинних коштів/приватної вигоди» можуть отримати докази з обох сторін транзакції, ці кейси більшою мірою залежать від демонстрації незаконного джерела коштів як доказу неправомірності.

¹⁴ Див. Розділ IX

Ця двозначність також ускладнює оцінку рівня співучасті.

Загалом важко проаналізувати серйозність цієї загрози за кейсами. У більшій мірі, ніж в інших кейсах, можна зробити висновок, що саме ті фактори, які роблять цей ризик більш імовірним, також зменшують ймовірність його виявлення, і навпаки. Ці фактори включають стандарти публічної поведінки, верховенства права, наявність добре забезпечених ресурсами та політично незалежних регуляторних органів, а також наявність добре забезпечених ресурсами та політично незалежних ЗМІ, які не застосовують цензуру.

- Масштаб проблеми**
- П'ять із 39 кейсів стосувалися цієї типології (№13, №24, №26, №33 і №37).
 - Два кейси були з Великобританії, по одному з Індії, Молдови та Мексики.
 - Жодних судових переслідувань не було. За двома ведеться слідство. У двох звітах немає конкретних звинувачень в некоректних діях.
 - В трьох кейсах передбачається наявність співучасті з боку НПО.
 - Більшість залучених сум є невеликими

Вирішення РЕР та інші високопоставлені особи приносять значні вигоди НПО. Тим не менш, наявність РЕР створює особливий тип ризику некоректності, який може вплинути на НПО.

Може видатися, що додаткова перевірка органів влади НПО, пов'язаних з РЕР, може запропонувати рішення, але можливість політично вмотивованих розслідувань може ускладнити це в багатьох юрисдикціях. Таким чином, основний тягар покладається на самі НПО, щоб докласти додаткових зусиль для демонстрації своєї коректності. Як і у випадку з типологією 1 вище, існує роль чіткої політики щодо управління потенційними конфліктами інтересів, а також щодо етичної благонадійності.

Кейс №37 надає приклад найкращої практики. Це найслабший із кейсів, де є певна міра розмежування між особою, яку переслідують за відмивання коштів, і жертвою НПО, і немає конкретних тверджень про те, що жертву було отримано з кримінальних коштів. Тим не менш, це призвело до найчіткіших дій НПО. Донор пішла зі своєї посади в НПО, і в результаті НПО запровадила нову політику

етичної благодійності. Жодного сприйняття некоректності не допускалося.

Порівняйте це з кейсом №25. Тут були висунуті конкретні звинувачення, і, незважаючи на публічні запевнення, спостерігався помітний брак прозорості та відсутність дотримання правил з боку регуляторів. Можливість продемонструвати коректність, поки пов'язаний РЕР залишався на посаді, було втрачено, і заяви про те, що будь-яке подальше розслідування є політично вмотивованим, будуть оцінюватися в цьому контексті.

Зрештою, значна вигода, яка з'являється від участі РЕР в НПО, несе із собою обов'язок демонстративно відповідати вищим стандартам коректності. Це твердження вірне загалом, не лише стосовно цієї конкретної форми некоректності.

Типологія зб - Відмивання Незаконних Коштів для Здійснення Впливу: Екстремізм

У цих кейсах незаконні кошти жертвуються НПО без наміру отримати пряму приватну фінансову вигоду, а з наміром просувати екстремістський наратив в країні.

Аналіз

Ці кейси містять елементи фінансування тероризму через підтримку екстремізму. Вони мають спільні риси з однією з типологій фінансування тероризму, визначених у звіті FATF «Ризик використання терористами неприбуткових організацій»¹⁵, зокрема те, що «НПО використовувались для надання підтримки зусиллям з вербування терористичними організаціями»¹⁶. Цей фактор було відзначено у 26% зі 102 кейсів звіту про Типології.

¹⁵ FATF, Париж, 2014. Див.: <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/Risk-of-terrorist-abuse-in-non-profit-organisations.pdf>

¹⁶ Ibid. стр.5

Зрештою, ці випадки включені, оскільки потенційно незаконне кінцеве використання супроводжується незаконними елементами походження коштів або механізмів, через які вони були передані із використанням НПО. Саме ці останні риси входять до сфери охоплення цього звіту.

У кейсі №15 індонезійські слідчі розглядали, чи була НПО механізмом для передачі зібраних в Індонезії коштів через турецьку НПО до ІДІЛ. Були окремі звинувачення щодо неправомірного політичного використання коштів. Схоже, це була НПО-співучасник.

У кейсах №21 і №22, навпаки, НПО були не каналом, а місцем призначення. Занепокоєння було висловлено щодо джерела коштів. Зокрема, походження коштів було незаконно приховано для приховування їхнього походження від іноземного уряду. Знову ж таки, звинувачення передбачають співучасть НПО.

Разом з тим, у двох із цих кейсів звинувачення дещо нечіткі, можливо, через проблеми національної безпеки – див., зокрема, кейс №20, де діяльність 21 НПО було призупинено. Дивно, але чітких причин призупинення не було вказано, і через рік усі призупинення були скасовані.

Докази в двох кейсах є переконливими (№15 і №22). Однак загальна кількість випадків невелика, особливо якщо три випадки в Косово тлумачити як частину однієї операції з підтримки національної безпеки (існує зв'язок між НПО, названими в цих справах). Що можна припустити, це те, що питання національної безпеки означає надання пріоритету таким кейсам у багатьох країнах, а тому вони будуть виявлені із більшою ймовірністю у порівнянні з іншими формами незаконного фінансування. У цьому контексті, а також враховуючи невелику кількість кейсів, визначених у звіті FATF про типології у результаті значно більшого опитування, свідчення підтверджують висновок про те, що ризик існує, але він невеликий.

- Масштаб проблеми**
- Чотири з 39 кейсів стосувалися цієї типології (№15, №20, №21, №22).
 - Три кейси були з Косово, один з Індонезії.
 - Кожен кейс призвів до регуляторних заходів із висуненням обвинувачень, розслідуванням і санкціями. Однак засуджень не було, і всі регуляторні заходи були скасовані.
 - Справи стосуються ряду НПО, у кейсах з Косово загалом названо 21 НПО.
 - Лише в двох кейсах згадується сума грошей, яка знаходиться в середньо-високому діапазоні : 220 000 євро

(№15) та 1,45 млн євро (№22).

Вирішення Тут застосовуватимуться стандартні заходи протидії незаконному фінансуванню, такі як перевірка джерела та кінцевого використання коштів, відповідна належна перевірка і кращі практики внутрішнього управління, фінансового менеджменту та контролю. Крім того, елемент національної безпеки вимагатиме значної ролі розвідувальних органів.

Типологія 4a – Обхід Фінансового Контролю: Політичні Мотиви

У цих кейсах НПО створюється або командується як механізм для обходу обмежень або контролю за фінансуванням політичних партій або кампаній.

Аналіз

Ці кейси стосуються спроб обійти обмеження щодо політичного фінансування, включно з фінансуванням політичних партій чи політичних кампаній. На відміну від 3.a і 3.b вище, тут не обов'язково йдеться про кошти з незаконних джерел. Натомість кошти стають незаконними через використання НПО для обходу обмежень. Тому кейси повністю залежать від особливостей законів про фінансування політичних сил.

У всіх випадках співучасть НПО була ключовим фактором. НПО створювалось та діяло в основному з політичними цілями, а суспільне благо по суті було випадковим засобом досягнення цієї мети.

Незважаючи на співучасть, у багатьох із цих кейсів справжнє суспільне благо було надано. Однак це було вплетено в ширші цілі політичної кампанії. Це може підірвати цілісність усього сектору НПО в цих країнах.

Усі випадки включають РЕР, хоча, на відміну від З.а, вони не дуже високого рівня.

Є свідчення того, що це системна проблема в Молдові (№25). Вичерпний звіт у Anti Coruptie¹⁷ виявив численні випадки, коли заможні люди створювали НПО як механізми спрямування коштів для підтримки своїх політичних амбіцій. Залучені суми були великими, у двох кейсах перевищували 1 мільйон євро. Кейс №27 з Тунісу мав багато спільних рис із кейсами з Молдови.

Кейси №1 і №7 (Аргентина та Болгарія) були менш очевидними щодо їхньої суспільної користі та мали додаткову ознаку неправомірного використання державних коштів. Стверджується, що чиновники або їх представники використовували свій вплив, щоб розподіляти державні кошти підконтрольним їм НПО, а потім використовували кошти для підтримки своїх політичних кампаній.

Кейси №7 та №27 також мають спільну рису співпраці зі ЗМІ, що належать РЕР, який контролює НПО.

Дослідники з Йорданії та Кенії повідомили про чутки, що НПО використовувалися для незаконного фінансування політичних партій. Дійсно, кенійський регулятор НПО сказав, що таких НПО може бути декілька. Однак в обох випадках не було надано жодних доказів.

У ширшому плані занепокоєння викликали спроби іноземних державних суб'єктів вплинути на політичну діяльність у різних юрисдикціях в тому числі й через НПО. Зокрема, використання фондів для втручання у вибори було зазначено в Робочому Документі Спеціального Комітету Європейського Парламенту в 2021 році.¹⁸ Фінансування третіх сторін не регулюється майже в усіх державах-членах ЄС, а це означає, що організації не зобов'язані розкривати особу своїх донорів і їм дозволено фінансувати політичні партії та їх кандидатів.

Масштаб проблеми • Шість із 39 кейсів стосувалися цієї типології (№1, №7, №15, №25, №26 і №27).

¹⁷ <https://anticoruptie.md/ro/investigatii/integritate/de-ce-plahotniuc-dodon-sor-si-usatii-pompeaza-milioane-in-actiuni-de-caritate>

¹⁸ «Робочий Документ щодо прихованого фінансування політичної діяльності іноземними донорами» Спеціальний Комітет з Іноземного Втручання у всі Демократичні Процеси в Європейському Союзі, включаючи Дезінформацію, Європейський парламент 2019-2024 (Брюссель, 2021).

- Два кейси з Молдови, по одному – з Аргентини, Болгарії, Індонезії та Тунісу.
- Кейси включають одне засудження (№27) та одне обвинувачення (№1), один ще розслідується (№15) і два засновані на твердженнях ЗМІ.
- Більшість залучених сум знаходяться в низькому діапазоні, від 11 400 до 104 000 євро. Винятком є кейс №26, який стосується сум в 1,7 та 1,8 млн євро.

Вирішення Див. типологію 3.а. (вище), в якій розглядаються виклики, пов'язані з тісним зв'язком із РЕР, і пропонуються деякі вирішення.

Вирішення також залежатимуть від характеру та впровадження правил політичного фінансування, які мають забезпечити правову відповідальність такого типу зловживань. Зокрема, слід вжити заходів для усунення лазівок у національному законодавстві, які можуть призвести до використання НПО як засобу для приховування особи донорів або до обходу обмежень щодо фінансування. Такі зловживання призводять до супутніх збитків як для політичного процесу, так і для всього сектору НПО.

Такі заходи мають також враховувати характер і суворість санкцій за будь-які порушення та гарантувати, що вони застосовуються до тих, хто здійснив порушення, а не до бенефіціарів НПО.

Заходи також мають чітко розрізняти незаконне використання НПО для прямого впливу на виборчі процеси, вибори чи референдуми; а також легітимну та захищену роль НПО при участі в публічних дебатах через представництво громад, яким не приділяється належної уваги, або надання експертної думки.

Типологія 4b – Обхід Фінансового Контролю: Монетарний контроль

У цих випадках НПО створюється або командується як механізм для обходу контролю за фінансовими операціями

Аналіз

Ці кейси включають опортуністичне використання певної особливості в законі чи постанові, яка обмежує або забороняє те, що в іншому випадку було б звичайною операцією. Таким чином, вони за своєю суттю є непрямим з невеликими можливостями для передачі.

В основі кожного інциденту лежить різне обмеження. Кейс №4 стосується законів про валютний контроль в Аргентині, які обмежують обмін та імпорт іноземної валюти. Кейс №10 стосувався законів про демонетизацію в Індії в 2016 році, коли дві купюри найбільшого номіналу (500 і 1000 рупій) були вилучені з обігу в короткий термін. Кейс №11 стосується Закону про регулювання іноземних внесків (FCRA) в Індії, який вимагає від НПО отримати попереднє схвалення для отримання грошей з-за кордону.

Закон FCRA представляє більший інтерес, оскільки подібні заходи все частіше вживаються в усьому світі. Закон імплементовано Управлінням з контролю за дотриманням законодавства Міністерства фінансів, і порушення цього положення зазвичай описуються як «відмивання коштів», незважаючи на те, що вони не підходять під звичайне визначення цього злочину. Результатом цього є те, що в ЗМІ з'являється велика кількість випадків «відмивання коштів», які, строго кажучи, не є відмиванням, оскільки ані походження, ані кінцеве використання коштів не є незаконними.¹⁹

З багатьох кейсів FCRA в ЗМІ лише кейс №11 відповідав критеріям для включення, оскільки він передбачав намір обійти положення шляхом навмисного обману, в якому НПО використовувалась як оболонка. У цьому кейсі чиновники розслідували заяви про те, що НПО приймала іноземне фінансування для проектів, які, як неправдиво стверджувала, реалізує, а кошти фактично перераховувалися іншим НПО. Конкретних звинувачень у привласненні коштів немає.

Масштаб проблеми

- Три з 39 кейсів стосувалися цієї типології (№4, №10 і №11).
- Два кейси були з Індії, один з Аргентини.
- Один кейс завершився засудженнями, один – офіційним розслідуванням і один – медійним розслідуванням.
- Залучені суми знаходяться в середньому діапазоні від 113 000 до 315 000 євро.

Вирішення

Усі ці кейси викликані надзвичайно обмежувальними законами, які викривляють правила, що використовуються в невеликій кількості кейсів. Немає доказів того, що експлуатація є систематичною. Очевидні вирішення полягають у виправленні непотрібних спотворень або перешкоджань законним транзакціям, які можуть бути спричинені законами, і, зокрема, в усуненні будь-яких обмежень, які суперечать найкращій міжнародній практиці чи правам людини.

Крім того, зловживання терміном «відмивання коштів», у зв'язку з порушеннями відповідно до FCRA, має ширший спотворюючий вплив на сприйняття індійських НПО, підживлюючи широко поширене уявлення про свідому причетність індійських НКО до цього типу злочину. Як

¹⁹ Численні НПО виступають проти FCRA як надмірно зарегульованого закону, який суперечить міжнародним стандартам, що зазначено [спеціальними процедурами ООН](#)

докази цього, такі заяви були знайдені в пресі під час дослідження:

«Багато неприбуткових організацій відомі відмиванням коштів, їх нецільовим використанням і навіть фінансуванням антинаціональної діяльності» Asian Age²⁰

«Відмивання коштів через неурядові організації (NGO) в Індії було шаленим. Більшість промисловців і навіть деякі топ-політики використовували NGO, щоб відмивати свої чорні гроші». Юрист Бхушан Бахал, цитата із Business Standard²¹

Ці статті не надають доказів на підтримку цих тверджень, і наше дослідження не підтверджує їх.

Ситуація ускладнюється критикою того, що FCRA використовується як політична зброя проти критично важливих НПО, і що НПО «виділяються»²². Нещодавнє рішення Amnesty International закрити свій офіс в Індії було, як стверджується, викликане заморожуванням його банківських рахунків після розслідування щодо пов'язаної організації на дотримання FCRA²³, але це лише одне з ряду рішень, які критикувались за політичну вмотивованість²⁴.

²⁰ [«Недуг» у секторі NGO в Індії. 28/07/17](#)

²¹ [Business Standard, «Трасти, NGO підпадають під дію закону про відмивання коштів» 21/01/13](#)

²² <https://cuts-international.org/the-fcra-ngo-conundrum/>

²³ <https://globaltribune.in/amnesty-halts-all-operations-in-india-due-to-freezing-of-bank-accounts/>

²⁴ Наприклад, дивіться також справи Greenpeace і Lawyers Collective.

Типологія 5 – Ухилення від Сплати Податків та Податкове Шахрайство

Використання НПО переважно як механізму уникнення або ухилення від сплати податків; або як механізм незаконного вимагання податкових знижок.

Аналіз

Багато країн звільняють від оподаткування пожертвування НПО, а деякі надають податкові знижки. Ця типологія виявляє кейси, коли основною метою НПО є використання цих правил, а не створення суспільної користі.

Схеми включають явно незаконні (ухилення від сплати податків); ті, які є шахрайськими, коли НПО використовуються як засіб незаконного отримання платежів із казначейства; і ті, де НПО використовуються здебільшого як податковий механізм, а не засіб надання суспільної користі.

Використовувані механізми поділяються на три категорії (за двома винятками - див. нижче):

- **Кейси завищеної вартості:** коли балансова вартість вища за справжню вартість пожертви внаслідок бухгалтерського шахрайства або маніпулювання цінами. Див. кейси №8, №19 і №30;
- **Кейси особистої вигоди:** коли вигода від пожертвування є приватною, а не суспільною. Це тому що вигодою в основному користується донор. Див. кейси №24, №28, №31 і №38;
- **Кейси фіктивних бенефіціарів:** коли бенефіціар тимчасово отримує доступ як НПО до відповідних вигод, а потім обмінюється. Хоча є лише один кейс (№5), він вказує на три окремі випадки та посилається на потенційно десятки тисяч інших.

Ці кейси відрізняються своєю складністю. Багато з них включають багат шаровість, ряд НПО або комерційних установ (кейси №5, №8, №19, №28, №31 і №32); або офшорні чи транскордонні елементи (№5, №28 та №31).

Ця складність дає можливість скористатися слабкими положеннями в певних юрисдикціях або ввести в оману нагляд чи процес ідентифікації бенефіціарного власника (№5, №28, №31). У результаті часто виникають явні та нерозв'язні конфлікти інтересів (№24, №28, №30, №31, №32 і №38).

Багато з них пов'язані з шахрайством у бухгалтерському обліку (№5, №8, №19, №28, №30 і №31). Усі, крім №30, розроблені та виконані фахівцями з бухгалтерського обліку чи оподаткування. У деяких кейсах спочатку відбувалося шахрайство, коли розробники схеми залучали клієнтів та стягували з бенефіціарів плату за доступ до схеми (№5, №8 і №31, а також, ймовірно, №32 і №38).

Деякі схеми демонструють таку витонченість, що їх визнають законними (№38) або дозволяють уникнути значних кримінальних чи фінансових наслідків для відповідальних осіб (№31 і №32).

У більшості випадків НПО є співучасниками, хоча певна суспільна користь може бути надана. Виняток становлять кейси №5 і №8, які не передбачали жодної вигоди для НПО, а НПО не знали, що використовувались в схемі.

Складність цих схем, плата за послуги та характер отриманої вигоди означають, що вони життєздатні лише для багатих або дуже багатих людей (за винятком випадку №30).

Це особлива проблема у Великобританії та для офшорних юрисдикцій. Великобританія також втягнута через підконтрольні їй юрисдикції, які часто працюють як офшорні податкові гавані. Незрозуміло, чи є ця проблема специфічною для Великобританії, чи вона стосується й інших юрисдикцій, які мають риси міжнародного фінансового центру, великого сектору НПО,

щедрі податкові пільги, пов'язані з НПО, заможних осіб і ринок складних фінансових послуг.

Наші дослідники виявили заяви в інших юрисдикціях про те, що НПО систематично брали участь в ухиленні від сплати податків через неподання або неправильне звітування (наприклад, Індонезія²⁵). Однак жодних конкретних доказів на підтримку цих тверджень виявлено не було.

Нарешті, складний режим оподаткування НПО у Великобританії надає два приклади непрямого шахрайства, які можуть мати обмежене застосування в інших юрисдикціях.

Кейс №32 — це схема, розроблена для використання дуже специфічної особливості британського законодавства про благодійність і податок на майно. Він включає фіктивні НПО або НПО-співучасників, через які використовуються законодавчі лазівки. Подальші рішення судів роз'яснили, що лазівка є незаконною.

Другий приклад стосується схеми «Gift Aid». Вона дає змогу платникам податку з вищою ставкою вираховувати 15-20% вартості пожертви зі своїх податкових зобов'язань. Це загальна риса багатьох податкових режимів, і її використання досліджено вище.

Схема Gift Aid відрізняється тим, що також дозволяє НПО повертати 20-25% податку з пожертви від усіх платників податків Великобританії. Це виплачується у вигляді знижки для НПО. У кейсах №30 і №31 використовується ця схема. Кейс №31 — це дуже складна схема, за якою знижка вимагається від фактичних жертв, а сума повертається донорам через маніпуляційні операції з державними облігаціями. У цьому випадку податкові органи відмовилися виплачувати цю знижку, визнавши всю схему незаконною.

Кейс №30, навпаки, виявляє п'ять подібних нескладних кримінальних справ щодо незаконного вимагання знижок. Фіктивні пожертви та підроблені документи використовувались для отримання знижок, які потім викрадають у НПО. Суми були невисокими (99 000 - 583 000 євро), усі хто брав участь були свідомими співучасниками чи контрольованими НПО, і всі отримали тюремне ув'язнення.

Масштаб проблеми • Дев'ять із 39 кейсів стосувалися цієї типології (№5, №8, №19, №24, №28, №30, №31, №32 і №38).

• П'ять кейсів були з Великобританії або її володінь, по

²⁵ [Uraya Wajib Pajak Melakukan Tax Avoidance Melalui Hibah \(«Аналіз зусиль платників податків щодо ухилення від сплати податків за допомогою грантів»\)](#) by Oleh Afrizal Izzaki B.M та Suparna Wijaya

одному з Аргентини/Іспанії, Йорданії, Мексики та Сполучених Штатів Америки.

- Три кейси мають вироки (№8, №28, №30) та одне службове розслідування (№24). Справи №31 і №32 були визнані незаконними, але не кримінальними. Решта були предметом розслідування ЗМІ.

- Залучені суми, коли вони відомі, є великими, з активами від десятків до сотень мільйонів євро. Виняток становив кейс №30, у якому виявлено п'ять справ, пов'язаних із малими та середніми сумами (99 000 – 583 000 євро).

Вирішення Кейс №31 найбільш примітна своєю складністю, витонченістю, нахабністю та розміром. Цей кейс був названий «основним фактором» у наданні нових повноважень регулятору щодо НПО у Великобританії в Законі про благодійні організації 2016 року, які включають²⁶:

1. Повноваження публічно видавати офіційні попередження довірених особі чи благодійній організації, якщо, на його думку, мало місце «порушення довіри чи обов'язків або інша неналежна поведінка чи неналежне управління»;

2. Розширення кількості кримінальних правопорушень, які призводять до автоматичного позбавлення права стати довіреною особою, включно з засудженнями за відмивання коштів;

3. Розширення повноважень щодо позбавлення права осіб для залучення вищих керівників до благодійних організацій, таких як виконавчий директор або фінансовий директор.

Це на додаток до умов «придатності і належності» для довірених осіб НПО у Великобританії, встановлених Законом про фінанси 2010 року.

Низка випадків свідчить про порушення положень щодо «бенефіціарного власника». Схема у кейсі № 5 ґрунтувалася на можливості призначити НПО в якості «дискреційного бенефіціара» для отримання статусу звільненого від оподаткування, але без інформування НПО; а потім змінити «дискреційного бенефіціара» на власника, який не звільняється від податків, при цьому не сплачуючи податку. Хоча це найбільш кричущий випадок, краще впровадження

²⁶ <https://www.civilsociety.co.uk/governance/how-the-chartieis-act-2016-will-affect-the-sector.html>

правил бенефіціарного власника могло також допомогти у кейсах №24, №28, №31 і, можливо, №38.

Складність і багат шаровість цих кейсів, а також активна участь податкових спеціалістів і бухгалтерів означають, що для рішення необхідно розглядати те, як ефективно впроваджується існуюче фінансове та податкове регулювання, а також інструкції та стандарти для фінансових професій.

Типологія 6 – Механізм Розкрадання Державних Коштів

Дивіться також типологію С нижче. Кейси, коли НПО було створено або командовано переважно як механізм розкрадання державних коштів, щодо яких контролери схем мають вплив або контроль.

Аналіз

Як зазначено в Розділі III вище, цей звіт виключає прості випадки шахрайства НПО або донора. Щоб мати право на включення до цієї типології, справи повинні включати змову між тими, хто контролює кошти, і тими, хто контролює НПО, з наміром використовувати НПО в основному як механізм для незаконного вилучення цих коштів.

Тут спостерігається явне збігання з корупцією, і всі випадки походять із країн із середнім або високим рейтингом сприйняття корупції.²⁷

²⁷ [Індекс сприйняття корупції](#) Transparency International оцінює країни зі 180 таким чином: Аргентина 78, Болгарія 69, Індія 86, Індонезія 102 і Косово 104. Див. розділ IX

У більшості кейсах шахрайство відбувалося на основі пропозиції – тобто рушійною силою схеми були особи, які контролювали або впливали на розподіл коштів. Вони створювали або кооптували НПО як засіб отримання цих коштів. (№1, №13, №16 і №23).

Кейси №2 і №12 керуються попитом, де особи, які контролювали НПО, працювали зі спільниками в уряді для отримання незаконних грантів.

У кейсах №1 і №7 кошти були отримані завдяки впливу обраного представника та використані для підтримки політичних цілей. Кейси №13 і №23 також включають обраного представника, але вигода була приватною. Інші кейси стосуються державних службовців.

Кейси №2, №12 і №23 стосуються незаконного вилучення коштів з НПО в тій чи іншій формі. Кейс №2 включав складний слід компаній, створених для приховування кінцевого використання. У кейсі №12 кошти розподілялися через незаконні позики.

Кейси №2, №13 і №16 дещо неоднозначні. У кейсі № 2 неясно, чи була добре відома та шанована НПО з прав людини співучасником чи просто необачною. У кейсі №13, який стосується дуже відомих РЕР, стверджується, що звинувачення є політично вмотивованими.

Кейс №16 найменш зрозумілий, але найцікавіший. Не було зроблено жодних конкретних звинувачень у невідповідності. Натомість саме незвичайна структура схеми викликала спекуляції щодо її намірів. Міністерство оборони Індонезії створило компанію для реалізації проекту розвитку харчових продуктів. Компанія є дочірньою компанією фонду, який контролює Міністерство. Стаття в ЗМІ спекулює на тему обґрунтування угоди, як і дисертація, яка визначає це як системну проблему. В них стверджується, що угода прийнята, оскільки вона зменшує нагляд і підзвітність, а також непрямо сприяє корупції та розкраданню.

- Масштаб проблеми**
- Сім із 39 кейсів стосувалися цієї типології (№1, №2, №7, №12, №13, №16 і №23).
 - По два випадки були з Аргентини та Індії, по одному - Болгарії, Індонезії та Косово.
 - В одному кейсі було винесено обвинувальний вирок (№23), у двох кейсах висунуто обвинувачення (№1 і №2), а в двох проведено розслідування (№12 і №13). Решта були предметом розслідування ЗМІ.

- Суми варіюються від невеликих (11 400 євро) до дуже великих (112 мільйонів євро)

Вирішення Типологія 3.а. досліджує проблеми, які приносить близька співпраця з РЕР, і пропонує деякі вирішення. Багато з них актуальні й тут. Зокрема, додаткова прозорість і ретельний контроль НПО, пов'язаних з РЕР, і чітка політика щодо управління потенційними конфліктами інтересів.

Більшості кейсів можна було б уникнути за наявності чітких та ефективних правил державних закупівель та/або ефективного аудиту державних органів. Ці правила та перевірки повинні охоплювати гранти, затверджені законодавцями (№7).

Кейс №2 демонструє важливість внутрішнього управління, фінансового менеджменту та контролю в НПО.

7. ВИЗНАЧЕННЯ та СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ – Громадські Спортивні Організації

Обґрунтування вивчення спортивних НПО як окремої категорії

НПО, пов'язані зі спортом, становлять окремий компонент сектора в цілому, який має специфічні та добре визнані ризики, пов'язані з відмиванням коштів, фінансуванням тероризму, РЕР та іншим незаконним фінансуванням. Крім того, хоча фінансування тероризму в НПО досліджується у Звіті FATF щодо типологій, не було жодного такого дослідження конкретних ризиків фінансування тероризму (у найширшому сенсі) у секторі спортивних НПО. Враховуючи цю специфіку, було погоджено, що спортивні НПО слід вивчати як окрему тему в проєкті.

У традиційній європейській моделі спорту більшості видів спорту бракує професійної структури. У цих видах спорту існує значна спільнота НПО добровільних спортивних клубів та асоціацій, які забезпечують масову участь аж до міжнародних змагань. У цій спортивній «піраміді» окремі особи та клуби часто пов'язані з національними спортивними федераціями, які є

членами відповідних міжнародних спортивних федерацій, а також Національних олімпійських комітетів (у випадку олімпійських видів спорту).

Кілька видів спорту є повністю професійними на найвищому рівні. Діапазон професійних видів спорту різний у різних країнах, але кількість зменшується до трьох-чотирьох за межами розвинутих ринків (таких як, футбол, баскетбол, волейбол плюс місцеві інтереси, такі як крикет або хокей). Переважна більшість спортивної діяльності в усьому світі є неприбутковою за своєю природою.

За межами Європи спортивна модель відрізняється. У більшій частині Азії, наприклад, уряд є більш помітним у спортивному секторі з менш помітною роллю справжніх НПО. У багатьох частинах світу РЕР або інші особи з політики та бізнесу, займають вищі позиції в спортивній ієрархії.

Сфера дослідження

1. Це стосується НПО відповідно до визначення FATF (див. розділ III).
2. Це стосується спортивних НПО (див. нижче).
3. Воно стосується незаконного фінансування (див. розділ III).
4. Воно також стосується фінансуванням тероризму (див. нижче).
5. Воно обмежується тим, що технічно називається «предикатними злочинами» (див. розділ III).

Визначення

Спортивні НПО

Для цілей цього дослідження релевантними були лише ті спортивні організації, які є НПО. Наразі не існує стандартного визначення спортивної НПО, і тому будуть певні відмінності в залежності від країни.

Типові спортивні НПО можуть включати:

- Місцеві спортивні клуби, які надають можливості для участі (включаючи частку учасників, які змагаються на елітному рівні, за умови, що сама організація є некомерційною).
- Національні олімпійські/паралімпійські комітети (навіть за наявності значного державного фінансування та/або залученості).
- Національні спортивні федерації, які керують конкретним видом спорту (навіть за наявності значного державного фінансування та/або залученості).
- Інші типи волонтерських організацій, які пропонують участь у спортивних змаганнях з різних видів спорту.

- Волонтерські організації, які певним чином сприяють залученню до спорту, у тому числі в якості вболівальника.

Передбачалося, що будуть кейси, пов'язані зі спортивними організаціями, де існує певна невизначеність щодо того, чи відповідає організація визначенню НПО. Якщо є сумніви, кейси були включені.

В цілях проекту було розроблено наступне визначення спортивних НПО:

Спортивна НПО – це організація, яка відповідає визначенню FATF щодо НПО, а також відповідає принаймні одному з цих критеріїв:

- Організація, яка надає можливості для участі у спорті на будь-якому рівні
- Організація, яка керує спортом на будь-якому рівні
- Організація, яка певним чином сприяє залученню до спорту, у тому числі в якості вболівальника.

«Спорт» означає всі форми фізичної активності, які шляхом випадкової або організованої участі спрямовані на вираження або покращення фізичної форми та психічного благополуччя, формування соціальних стосунків або досягнення результатів у змаганнях всіх рівнів²⁸.

*Зверніть увагу, що комп'ютерні ігри (іноді відомі як кіберспорт або електронні ігри) не входять у це визначення.

Фінансування тероризму

FATF визначає фінансування тероризму в Типологічному звіті²⁹ як «фінансування терористичних актів, а також терористів і терористичних організацій». Визначено п'ять конкретних типів ризику фінансування тероризму, а саме:

1. Нецільове використання грошових коштів
2. Зв'язок з терористичною організацією
3. Підтримка зусиль із рекрутингу
4. Використання програм з фінансування НПО
5. Введення в оману

Не існує міжнародно узгодженого визначення тероризму чи екстремізму. Для цілей цього дослідження ми визначаємо тероризм або екстремізм як будь-який рух, який досягає або пропонує досягти своїх цілей насильницькими засобами. Насильство може бути спрямоване проти держави, цивільних осіб або майна.

²⁸ Джерело: Європейська спортивна хартія, Рада Європи, стаття 2: <https://rm.coe.int/16804c9dbb>

²⁹ «Ризик Використання Неприбуткових Організацій Терористами», FATF, 2014 р.

8. РОЗГЛЯНУТІ ТИПОЛОГІЇ НЕЗАКОННОГО ФІНАНСУВАННЯ та ВЕРБУВАННЯ ТЕРОРИСТІВ у СПОРТИВНИХ НПО

Відмивання Незаконних Коштів для Приватної Вигоди

Зауважте, що існують суттєві збіги з розділом VI щодо типологій, аналізу та засобів вирішення. У відповідних випадках вміст розділу VI повторюється або дещо адаптується, щоб зменшити потребу в постійних перехресних посиланнях.

Аналіз

Ключовою особливістю цих інцидентів є співучасть НПО. Схоже, що одна з НПО була захоплена злочинцями («командована»). Дві інші були створені повністю або значною мірою для сприяння злочинній діяльності («підставні НПО»).

У двох кейсах (D і F) НПО були пов'язані з професійним футбольним клубом. В обох випадках обвинувачені особи причетні до організованої злочинності та обіймали керівні посади у футбольних клубах. У кейсі D залучення НПО, можливо, є випадковим – футбольний клуб повністю належить кооперативу з історичних причин. Є докази відмивання коштів між клубами та промоутерами. У кейсі F ключовий обвинувачений очолював групу "ультрас" клубу, яка є НПО з великими бізнес-інтересами, пов'язаними з клубом. Гроші витягувалися шляхом придбання економічних прав футболістів (стороння власність), а також, можливо, через роздуті договори про надання послуг.

Зазначені країни (Мексика та Аргентина відповідно) мають значну індустрію професійного футболу. Цілком можливо, що існування значної професійної ліги в країні (у футболі чи інших видах спорту) з великими коштами є фактором ризику, оскільки часто будуть асоційовані установи (включаючи НПО) і більше можливостей для приховування або змішування незаконних коштів. У дуже малих країнах або країнах без великого внутрішнього спортивного ринку інші сектори можуть здаватися більш привабливими для цілей відмивання коштів.

У кейсі G державні службовці та їхні спільники витягли кошти з підставної НПО, яка нібито була створена для підтримки спорту для інвалідів, через рахунки за надані фіктивні послуги.

Масштаб проблеми • Три з восьми кейсів стосувалися цієї типології. Це були кейси D, F і G.

- Інциденти стосуються Аргентини (два) та Мексики.
- За всіма трьома справами триває розслідування.
- В усіх трьох випадках НПО є співучасником.
- Один кейс стосується великої суми (приблизно 60 мільйонів євро). В одній справі йдеться про досить невелику суму (близько 27 000 євро). У третьому кейсі сума невідома.

Вирішення Як зазначено в інших частинах звіту, занепокоєння може бути посилене через наявність НПО, яка заснована та тісно пов'язана з особами, які мають ділові інтереси, особливо якщо ці особи мають значний контроль. Як наслідок, звітність про контролерів НПО, чіткі правила управління потенційними конфліктами інтересів і заходи щодо забезпечення незалежності тих, хто контролює НПО, є основними інструментами пом'якшення ризиків.

Таку форму відмивання коштів можна викрити прозорістю у використанні коштів, тому зосередження на публічній звітності та прозорості може бути корисним вирішенням. Вимоги щодо прозорості мають бути пропорційними характеру та розміру НПО та відповідати міжнародним стандартам свободи асоціацій.

Керівництво FATF щодо ризику відмивання коштів через професійний футбол та інші види спорту може підвищити рівень обізнаності та допомогти державним органам у вирішенні проблеми. У дослідженні немає доказів того, що спортивні НКО відіграють особливо важливу роль у такій діяльності з відмивання коштів.

Відмивання Незаконних Коштів для Здійснення Впливу: PEP

Див. також типологію 3.а вище.

Ці кейси включають незаконні кошти, якібули пожертвовані НПО без наміру отримати пряму приватну фінансову вигоду, але з наміром отримати нематеріальну політичну вигоду, посаду чи більш загальний соціальний вплив для PEP.

Аналіз

Є свідчення того, що такі кейси можуть бути відносно поширеними, оскільки вони спостерігаються в чотирьох країнах з трьох регіонів. PEP та відомих осіб, причетних до організованої злочинності, може зацікавити престиж і високий авторитет спорту для розподілу коштів для громадського спорту в надії отримати вплив і підвищити свою репутацію. Коли кошти відчайдушно потрібні, організації та окремі особи менш ймовірно будуть ставити питання щодо походження коштів.

У кейсі Н, було викликане громадське занепокоєння, оскільки фонд, через який розподілялися кошти, відкрито очолювався ймовірним кримінальним авторитетом. У кейсі А, НПО, створена для розподілу фінансування, має невеликий масштаб і ще не привернула великої уваги громадськості, але застосовується той самий принцип.

Деякі з цих кейсів не мають явної кримінальної вигоди, але часто є очевидна суспільна вигода, хоча кейси D і F, здається, збігаються з типологією А «Відмивання злочинних коштів для приватної вигоди». Результатом трьох кейсів стало судове переслідування (D, F та H).

Як зазначено у Типології 3.а вище, визначення є складними. Отримання впливу та підвищення репутації є звичайними рушійними силами для більшості філантропічних дій, особливо у вищих верствах суспільства, і не обов'язково є незаконними чи навіть неетичними. У якийсь момент ці вигоди можуть перетнути межу та стати корупційною та незаконною операцією, але це важко визначити, кількісно виміряти чи довести. Відповідно, у той час як випадки «злочинних коштів/приватної вигоди» (вище) можуть отримати докази з обох сторін транзакції, ці кейси більшою мірою залежать від явного підтвердження незаконності джерела коштів як доказу недоброчесності.

Можна зробити висновок, що саме ті фактори, які роблять цей ризик більш імовірним, також зменшують ймовірність його виявлення, і навпаки. Ці фактори включають стандарти публічної поведінки, верховенство права, наявність добре забезпечених ресурсами та політично незалежних регуляторних органів, а також наявність добре забезпечених ресурсами, нецензурованих та політично незалежних ЗМІ.

Масштаб проблеми • Чотири з восьми кейсів стосувалися цієї типології. Це були кейси А, D, F і H.

• Кейси були з Аргентини, Мексики, Великобританії та Молдови.

• У двох кейсах D (Мексика) і F (Аргентина) вважається, що ця типологія має багато спільного з типологією А «Відмивання злочинних коштів для приватної вигоди».

• Три кейси зараз знаходяться на стадії розслідування.

• Вважається, що НПО є співучасниками в усіх кейсах.

• Підтвержені суми коливаються від великих (близько 60 мільйонів євро) до відносно невеликих, можливо, 100 000 євро.

Вирішення Додаткова перевірка НПО, пов'язаних з РЕР, є одним з потенційних рішень, але можливість політично вмотивованих розслідувань може ускладнити це в багатьох юрисдикціях.

Національні футбольні асоціації та ліги іноді проводять «тест власників і директорів», хоча такі процеси часто

критикуються як неадекватні. В рамках олімпійського руху існує принцип, згідно з яким спортивні організації повинні бути «автономними» від уряду, що по суті означає, що керівництво не повинно складатися з публічних діячів. Однак у всьому світі наміри та практика дуже відрізняються. Міжнародні спортивні організації продемонстрували лише вибіркове бажання боротися зі зловживаннями, часто не маючи можливості та повноважень для розслідування, і, можливо, також побоюючись потенційних політичних наслідків.

Таким чином, основний тягар покладається на самі НПО, щоб продемонструвати свою добросовісність. Як зазначалося вище, тут є місце для чіткої політики щодо управління потенційними конфліктами інтересів, а також щодо етичної благодійності.

Механізм Розкрадання Державних Коштів

Див. також типологію 6 вище.

Кейси, коли НПО було створено або командовано переважно як засіб розкрадання державних коштів, на які контролери схем мають вплив або здійснюють контроль.

Аналіз

Як зазначено вище в розділі «Сфера застосування», цей звіт виключає кейси шахрайства в НПО. Ці кейси включено, тому що вони вимагають використання НПО головним чином як механізму для розкрадання державних коштів, щодо яких контролери схем мають вплив або контроль.

У кейсі E (Індонезія) PEP, схоже, скористалися великим проектом державних закупівель, який передбачав будівництво національного центру спортивної освіти. Є індикатори того, що розслідування та вироки були зосереджені на корупції (хабарі, сплачені керівникам проекту), але потенційне відмивання коштів не розглядалося, коли розслідування наближалися до високопоставлених політичних діячів.

Кейс G також був певною мірою опортуністичним. Схоже, що державні службовці визначили потенційне джерело державного фінансування та створили спортивне НПО для інвалідів, яка мала право на отримання

фінансування. Отримані кошти вилучалися з НПО за допомогою фальшивих або завищених рахунків-фактур за послуги. Спортивна НПО була лише частиною масштабної справи про відмивання коштів, яка судово переслідувалась.

Тут є явний перетин з корупцією, і ці два кейси походять з країн із середнім або високим рейтингом корупції.

- Масштаб проблеми**
- Два з восьми кейсів стосувалися цієї типології (Е і G).
 - Кейси були з Індонезії та Аргентини.
 - В обох кейсах було декілька обвинувальних вироків.
 - Залучені суми були великими у кейсі Е і досить малими у кейсі G.

Вирішення Типології 3.a та б досліджують виклики, які створює тісний зв'язок із РЕР, і пропонують деякі варіанти рішень. Багато з них актуальні й тут. Зокрема, додаткова прозорість і ретельний контроль за НПО, пов'язаних з РЕР, і чітка політика щодо управління потенційними конфліктами інтересів.

Більшість випадків можна було б уникнути за наявності чітких та ефективних правил державних закупівель та/або ефективного аудиту державних органів. Ці правила та перевірки повинні охоплювати гранти, які затверджені законодавством.

Кейс G ілюструє важливість внутрішнього управління, фінансового менеджменту та контролю в НПО.

Фінансування Тероризму

Використання спортивних НПО для фінансування тероризму в одній із форм, визнане у типологічному звіті FATF.

Аналіз

Досліджені кейси належать до певного діапазону типологій фінансування тероризму. Зокрема, усі вони передбачають «підтримку зусиль із вербування» та, певною мірою, «приналежність до терористичної організації». Спостерігався один можливий інцидент «введення в оману» (кейс С). «Нецільове використання коштів» і «використання програм з фінансування» не спостерігалися.

Помічено, що діяльність організацій за своєю суттю є насильницькою, хоча й не пов'язаною із екстремістською діяльністю. Це відбувається або через жорстокі фанатські групи («ультрас»), або через насильницькі види спорту, такі як змішані бойові мистецтва чи бокс. У таких групах переважають чоловіки.

Усі чотири типології пов'язані з тим, що FATF називає «фінансуванням тероризму за етнічними чи расовими ознаками» (ERMTF)³⁰ і «крайніми правими групами» (ERW). Нещодавній звіт FATF розглядає загрозу від ERW, включаючи зв'язки з неприбутковими організаціями та зв'язки з футболом і

³⁰ [«Фінансуванням Тероризму за Етнічними чи Расовими Ознаками»](#), FATF, червень 2021

бойовими мистецтвами, без конкретного поєднання спорту, НПО та ERMTF.³¹

Специфічні зв'язки між змішаними бойовими мистецтвами та ERW були відзначені в багатьох країнах, зокрема в Німеччині, США та Бразилії.³² Організація змішаних бойових мистецтв Ultimate Fighting Championship (UFC), що базується в США, має відомі зв'язки з ERW.

Коментатори відзначили, що протягом останніх десятиліть існували численні зв'язки між ERW та групами футбольних фанатів як у Великобританії³³, так і в усьому світі³⁴. Тепер це також було відзначено FATF, яка стверджує, що «взаємодія між групами ERW і... футбольними хуліганами спостерігалася протягом багатьох років, що вказує на можливу причетність груп ERW або принаймні деяких їх членів до скоєних ними злочинів».³⁵

У Великобританії Альянс демократичних футбольних хлопців (DFLA) та його попередник Альянс футбольних хлопців (кейс С) привернули значну увагу та зуміли мобілізувати велику кількість прихильників для маршів. Організації навмисно культивували двозначність свого статусу, натякаючи або стверджуючи, що вони є благодійними. DFLA зареєстрована як комерційна компанія. Пов'язана з нею Football Lads Alliance Limited (FLAL), також була зареєстрована як компанія, але її статус, комерційна чи неприбуткова, був не зрозумілий. Однак DFLA заявила, що кошти, зібрані від продажу, будуть використані для підтримки благодійних організацій, а FLAL мала сторінку GoFundMe під тегом «благодійність». Крім того, DFLA збирала кошти для Британського легіону (зареєстрована НПО) з використанням символіки Легіону, хоча пожертва була повернута³⁶.

Загалом існує неоднозначність щодо статусу деяких організацій. У кейсах В та С неочевидно, що ці організації у своїх поточних іпостасях намагалися офіційно прийняти статус НПО у Великій Британії, своїй юрисдикції, хоча законні спортивні цілі, можливо, кваліфікували б спортивні клуби, згадані в В, як НПО, відповідно до визначення FATF.

«Терористичний» статус груп ERW вносить додаткову неоднозначність, оскільки ці групи не завжди визначаються як терористичні організації. Ми

³¹ Посилання також зроблено у [виступі Девіда Льюїса](#), директора FATF, у Chatham House у березні 2021 р.

³² Посилання: <https://www.theguardian.com/sport/2018/sep/11/far-right-fight-clubs-mma-white-nationalists>
<https://www.economist.com/britain/2020/10/15/mixed-martial-arts-is-on-the-rise-in-britain-and-on-the-right>
<https://www.dw.com/en/germany-police-raid-far-right-martial-arts-tournament/a-55069002>

³³ Джерело: <https://www.newstatesman.com/culture/sport/2018/08/football-lads-alliance-far-right-extremism-fighting-islamophobia>

³⁴ Джерело: <https://www.gq-magazine.co.uk/sport/article/james-montague-interview-football-ultras>

³⁵ Стр. 18, «Фінансуванням Тероризму за Етнічними чи Расовими Ознаками», FATF, червень 2021

³⁶ <https://www.bbc.co.uk/bbcthree/article/c92aa56d-bbaf-4bcb-b717-9e3cb8f74847>

включили до цього аналізу групи, які визнаються насильницькими та екстремістськими.

- Масштаб проблеми**
- Чотири з восьми кейсів стосувалися цієї типології. Це кейси В, С, F і Н.
 - Кейси були з Великобританії (два), Аргентини та Молдови.
 - Вважається, що всі справи перебувають у стадії розслідування з принаймні одним вироком.
 - Усі НПО є співучасниками або підставними організаціями.
 - Залучені суми невідомі, але невеликі.
 - Статус організації як НПО не є однозначним у кейсі С.

Вирішення Той факт, що спортивні НПО, залучені до кейсів, як співучасники або як підставні організації, передбачає потенційну роль регуляторів. У зв'язаних кейсах В і С (обидва у Великобританії) регуляторні дії, здається, призвели до переривання діяльності з вербування на кілька років. Проникнення правоохоронних органів до екстремістських правих угруповань і робота журналістів-розслідувачів також могли придушити екстремістські групи.

Оскільки відомі суми зібраних грошей є досить невеликими, а мережі часто є неофіційними (без особливої потреби у складних банківських операціях), типові підходи з ПВК можуть мати лише обмежену цінність.

Неоднозначність щодо статусу, у кейсі С, пропонує вжити регулятивні заходи, щоб забезпечити ясність щодо того, що дає право організації стверджувати, що вона є НПО, і контролю за цим статусом.

9. АНАЛІЗ

Масштаб Ризиків Відмивання Коштів для НПО

У дослідженні Європейської комісії 2008 року³⁷ розглядалася ймовірність того, що НПО можуть використовуватися як засоби відмивання, а потім вилучення злочинних коштів. У ній зазначено:

«Відповідно дослідженню за методом Делфі вже було встановлено, що [відмивання коштів] сприймається експертами як найпоширеніша форма використання (30 відсотків респондентів назвали це загрозою або значною загрозою)».

Але далі в звіті говорилося:

«Дослідження не дає зрозуміти, чи сприйняття відмивання коштів як високоризикованого явища було просто загальною думкою, прийнятою без незалежних доказів. Цю можливість не можна виключати».

У 2019 році на засіданні Експертного центру обговорювали питання відмивання коштів. Багато членів експертного центру вважали, що відмивання коштів становить більшу загрозу для НПО, ніж фінансування тероризму, особливо в Латинській Америці. Цю точку зору повторили органи влади на пленарній зустрічі GAFILAT у 2018 році. Під час засідання

³⁷ Дослідження щодо оцінки масштабів використання неприбуткових організацій в цілях фінансових злочинів на рівні ЄС», Генеральний директорат юстиції, свободи та безпеки, Європейська комісія, 2008 р.

експертного центру у 2019 році, було опитано вісімнадцять громадських експертів, щоб оцінити різні ризики фінансових злочинів для НПО.³⁸ Вони оцінили відмивання коштів як третій за величиною ризик, який випереджає фінансування тероризму, але поступається шахрайству та корупції.

У тому ж опитуванні вісім респондентів (з 13) оцінили ризик відмивання коштів для НПО у їхній країні як «дуже низький», причому десять заявили, що їхня власна НПО «не має взагалі жодного ризику». Лише троє з дванадцяти респондентів знали про хоч якісь кейси відмивання коштів у своїй країні (Казахстан, Болгарія та Сполучені Штати Америки). Повні результати див. у Додатку 1.

Дослідник не для протоколу поспілкувався з головним слідчим спеціальної палати, створеної для розслідування фінансових злочинів. Суддя сказав, що «дуже мало» справ про відмивання коштів пов'язано з НПО, і що «у відносному вираженні суми не такі вже й великі».

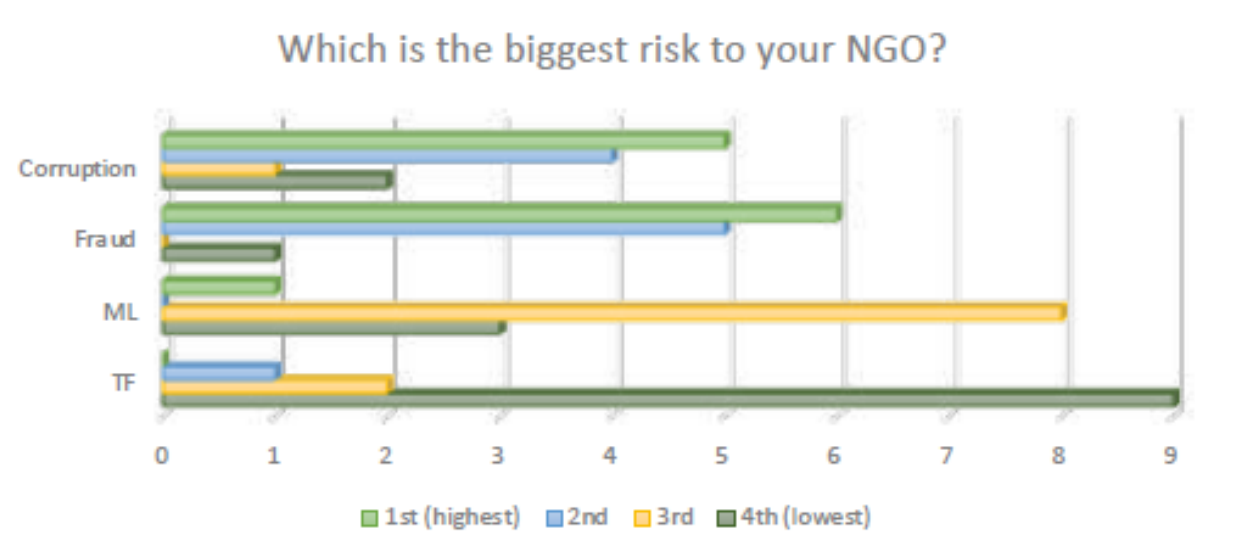

Figure 2: Straw poll on illicit financing risks to NPOs

Високий ризик чи загальноприйнята думка?

Злочинна діяльність, пов'язана з потоком незаконних коштів, за своїм характером є прихованою. За найкращими оцінками, наразі конфісковано або заморожено менше 1% світових незаконних фінансових потоків.³⁹ Будь-яке дослідження інформації з відкритих джерел неминуче буде значно занижене. Крім того, це не глобальне опитування, а дослідження, яке зосереджено на сімнадцяти юрисдикціях з усього світу⁴⁰. Опитування такого типу може бути

³⁸ Опитані країни і повні результати див. у Додатку 1

³⁹ Оцінка незаконних фінансових потоків, що походять від наркоторгівлі та іншої транснаціональної організованої злочинності», ОЕСР, 2011.

⁴⁰ П'ять випадків стосуються неосновних країн, які включені з причин, викладених у Розділі IV.

репрезентативним, в кращому випадку, для характеру використання, а не щодо його масштабу.

Таким чином, аналіз зосереджений на окремих країнах, де можливе проведення більш глибокого аналізу, і використаний для узагальнення деяких попередніх висновків щодо глобальної картини.

Наш аналіз починається з Великобританії, де є чітке визначення НПО, спеціально визначений регулятор сектору НПО, складна система фінансового регулювання та ЗМІ, орієнтовані на сектор НПО. Ми маємо більше справ із Великобританією та її залежних територій, ніж з будь-якої іншої юрисдикції. Це дозволяє нам бути більш впевненими в тому, що були виявлені серйозні кейси за участю НПО, а також в ширшому контексті незаконного фінансування.

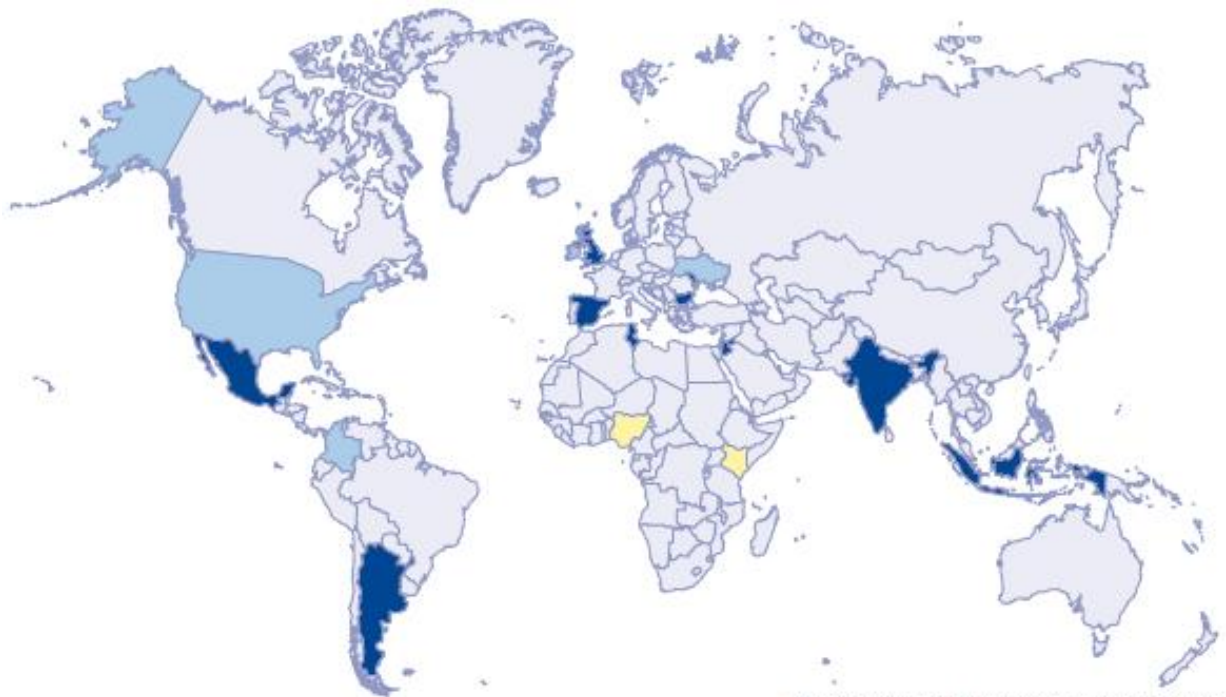

Figure 3: Number of observed cases in researched countries

Досліджені країни з дослідженими кейсами	з	Досліджені країни без кейсів	Інші країни з дослідженими кейсами
Аргентина: 3 кейси, 2 спортивні НПО	2	Кіпр	Сполучені Штати
Мексика: 1 кейс, 1 спортивна НПО		Північна Македонія	Колумбія
Великобританія: 8 кейсів, 3 спортивні НПО	3	Киргизстан	Ірландія
Іспанія: 1 кейс		Нігерія	Україна
Болгарія: 2 кейси		Кенія	
Молдова: 2 кейси, 1 спортивна			

НПО

Туніс: 1 кейс

Йорданія: 1 кейс

Індія: 5 кейсів

Індонезія: 3 кейси, 1 спортивна
НПО

Відмивання незаконних коштів для приватної вигоди

За останні 10 років двоє людей були засуджені за використання НПО для відмивання, із подальшим вилученням коштів з НПО, в Англії та Уельсі.⁴¹ Згідно зі статистичними даними уряду Великобританії, лише у 2016 році 1435 осіб було засуджено за відмивання коштів⁴², що означає, що приблизно 1 із 7500 вироків за відмивання коштів у Великобританії пов'язано із використанням НПО як механізму для відмивання незаконних коштів для приватної вигоди.

Ухилення від сплати податків та податкове шахрайство

За останні 10 років у відкритих джерелах було виявлено три випадки ухилення від сплати податків за допомогою НПО, які спричинили збиток казначейству в розмірі £106 млн. (€123 млн.). Одну особу засуджено та ув'язнено. У 2017/18 роках було зареєстровано 3809 справ про ухилення від сплати податків, на суму £37 млрд. (€43 млрд.). Було проведено чотири арешти.⁴³ Це означає, що НПО відповідальні за 0,02% втрачених податків через ухилення.

Зокрема, у 2016 році Gift Aid становив £1,16 млрд. (€1,35 млрд.). £106 млн. (€123 млн.) збитків за останні 10 років становлять 0,91% від цієї суми.

Для контексту:

- Офіційні оцінки внесків благодійного сектору Великобританії у ВВП становлять £17 млрд. (€20 млрд.), або близько 0,9% від загальної суми.⁴⁴
- Глобальні збитки від відмивання коштів становлять \$800 млрд. - \$2 трлн. (€675 млрд. - €1,7 трлн.)⁴⁵.
- Глобальне ухилення від сплати податків оцінюється в \$427 млрд. (€360 млрд.) на рік.⁴⁶

⁴¹ Зауважте, що сюди не включено засудження за відмивання коштів, коли НПО є жертвою злочину, і випадки, коли вигода нематеріальна.

⁴² [Інформаційний бюлетень щодо економічних злочинів - Міністерство внутрішніх справ у ЗМІ \(blog.gov.uk\)](#)

⁴³ <https://www.patrickcannon.net/insights/uk-tax-evasion-statistics>

⁴⁴ [NCVO/Офіс національної статистики](#)

⁴⁵ [Управління ООН з наркотиків і злочинності](#)

Обхід

Немає достовірних даних щодо сум, витрачених на вибори та політичні кампанії у світовому масштабі. Місцеві дані доступні, і кейс №25 з Молдови свідчить про те, що НПО є серйозною проблемою. Однак Молдова, ймовірно, буде виключенням.

Альтернативні дані доступні з Індії. Звіти за 2012 рік свідчать про те, що понад 2 мільярди доларів США (1,7 мільярда євро) так званих «чорних грошей» було витрачено лише на те, щоб вплинути на вибори в штаті Уттар-Прадеш.⁴⁷ Тим часом, одне звинувачення з Індії (кейс №13) стосується суми меншою за €67,000.

Відсутні дані – інші типології

Незважаючи на деякі твердження про протилежне, достовірною інформацією про масштаби глобального розкрадання державних коштів невідома.⁴⁸ Інші типології є такими, що не піддаються статистичному аналізу чи порівнянню.

Знову повертаючись до дослідження ЄС⁴⁹ від 2008 року та запитання, яке воно поставило:

«Дослідження не дає зрозуміти, чи сприйняття відмивання коштів як високоризикового явища було просто загальноприйнятою думкою, прийнятою без незалежних доказів».

Хоча неможливо впевнено говорити про рівень будь-яких незаконних фінансових потоків, це дослідження не знаходить незалежних доказів того, що використання НПО як механізму незаконного фінансування є серйозною або системною проблемою, за винятком невеликої кількості дуже специфічних обставини в невеликій кількості країн.

Відсутня типологія – змішування незаконних коштів із релігійними пожертвами

Автори, дослідники та рецензенти сподівалися знайти цьому типологію для НПО, а саме змішування коштів із релігійними внесками. Жодні подібні випадки не спостерігалися в основних країнах та небули надані членами експертного центру щодо NGO.

Можливі причини відсутності таких кейсів:

- **Це не поширена форма використання.** Тому очікування експертів, з якими проводилися консультації, не виправдалися.

⁴⁶ Глобальний альянс з податкової справедливості

⁴⁷ Про це [CNN](#) повідомило Transparency International з виборчої комісії Індії

⁴⁸ [Антикорупційний ресурсний центр U4](#)

⁴⁹ Дослідження щодо оцінки масштабів використання неприбуткових організацій в цілях фінансових злочинів на рівні ЄС», Генеральний директорат юстиції, свободи та безпеки, Європейська комісія, 2008 р.

- **Це не поширена форма використання в основних досліджених країнах.** Іншими словами, це була випадковість. Однак вибірка проаналізованих країн робить це незадовільним поясненням.
- **Недоліки в методології дослідження та/або самому дослідженні.** У Розділі IV (вище) зазначається складність ідентифікації релігійних НПО, і, ймовірно, джерела у випадку такого типу можуть не ідентифікувати організацію як НПО. Хоча наші дослідники були ознайомлені з визначенням FATF щодо НПО і є у своїх країнах членами органів влади в цьому секторі, формулювання опису дослідження не стосувалося цього конкретного питання, і, можливо, подібні кейси були пропущені.
- **Це форма використання, яку легко замаскувати.** Теоретично це привабливий механізм для відмивання коштів, оскільки він включає значні суми законних анонімних готівкових пожертвувань. Більше того, структура та діяльність релігійних організацій, як видається, надає можливості контролювати використання коштів. Тому цілком ймовірно, що це поширена, але здебільшого невиявлена форма використання НПО.

Кейси спортивних НПО

Загальна кількість спостережуваних кейсів не підтверджує тезу про існування системних ризиків від незаконного фінансування спортивних НПО. Хоча відомо, що незаконне фінансування спорту є проблемою, це більше стосується професійного спорту, де набагато більші суми сприяють розміщенню або маскуванню незаконних коштів. Примітно, що спостережувані кейси були, певним чином, непропорційно пов'язані з професійним спортом.

Регіональні Особливості Розглянутих Проблемних Питань

Для цього аналізу 15 досліджуваних країн були відсортовані за регіонами:

- **Латинська Америка:** Аргентина, Мексика
- **Західна Європа:** Великобританія та її володіння, Іспанія
- **Східна Європа:** Кіпр, Республіка Молдова, Болгарія, Північна Македонія
- **MENA:** Йорданія, Туніс
- **Субсахарська Африка:** Нігерія, Кенія
- **Азія:** Індія, Індонезія, Киргизстан

Таблиця 1. Аналіз розглянутих типологій за регіоном

	Латинська Америка	Західна Європа	Східна Європа	MENA	Субсахарська Африка	Азія
Незаконні кошти, приватна вигода	1	3				3
Незаконні кошти, філантропія	1		1			
Незаконні кошти, вплив PER	1	3	1			1
Незаконні кошти, екстремістський вплив						1
Обхід, політичний	1		3	1		1
Обхід, монетарний	1					2
Ухилення від оподаткування та податкове шахрайство	2	6		1		
Розкрадання державних коштів	2		1			3
A. Незаконні кошти, приватна вигода	3					
B. Незаконні кошти для впливу: PER	2	1	1			
C. Розкрадання державних коштів	1					1
D. Фінансування тероризму	1	2	1			

Навіть враховуючи різну чисельність населення, кількість НПО, розмір економіки, рівень розвитку та регуляторну спроможність, очевидно, що різні проблеми частіше виникають (або виявляються) у різних частинах світу. Серед спостережень виділяється наступне:

- Західна Європа відрізняється високим рівнем випадків ухилення від сплати податків та податкового шахрайства, а також більшою кількістю спостережуваних випадків загалом.
- У Східній Європі частіше помічають зловживання, пов'язані з політикою.
- У Латинській Америці частіше помічаються зловживання, пов'язані зі спортом, зокрема футболом.
- На Близькому Сході та в країнах Африки ймовірність реєстрації будь-якого типу випадків значно менша.
- В Азії та Латинській Америці зафіксовано найширший діапазон типологій використання.

Чотири змінні представлені як, ймовірно відповідні регіональним варіаціям у спостережуваних випадках, а саме:

1. Рівні ризику відмивання коштів;
2. Рівень розвитку фінансового сектору.
3. Рівень демократії та свободи преси; і
4. Рівень корупції.

1. Рівень ризику відмивання коштів

Теорія: Вищі ризики ПВК загалом пов'язані з більшою кількістю спостережуваних випадків у секторі НПО.

Змінна, що перевіряється, це рівень ризику відмивання коштів.

Ризик відмивання коштів вимірюється за допомогою Базельського індексу з ПВК⁵⁰, що публікується Базельським інститутом управління. Він надає оцінки ризику на основі даних із 16 загальнодоступних джерел, таких як Група з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням коштів (FATF), Transparency International, Світовий банк і Всесвітній економічний форум. Оцінки ризику охоплюють п'ять областей:

1. Якість системи ПВК/ФТ
2. Хабарництво та корупція
3. Фінансова прозорість і стандарти
4. Громадська прозорість і підзвітність
5. Правові та політичні ризики

Найпомітнішою особливістю є слабка обернена кореляція між рейтингом ризику ПВК та кількістю спостережуваних випадків.⁵¹ Ця обернена кореляція найбільш вражаюча на більш ризикованому кінці шкали, де в чотирьох країнах з високим ризиком спостерігався лише один кейс; натомість, чотири країни з низьким рівнем ризику мають 14 кейсів. Великобританія, де спостерігається найбільша кількість випадків, є однією з двох країн у світі, які отримали оцінку «Відповідає» за R8 і «Високо ефективна» за БР.10 (див. додаток 4).

Таблиця 2. Базельський індекс з ПВК за 2020 рік

⁵⁰ <https://index.baselgovernance.org/>

⁵¹ Цей і всі наступні розрахунки кореляції були розраховані за допомогою калькулятора коефіцієнта кореляції Пірсона.

141 countries listed

Country	Ranking	Overall score	Risk
BULGARIA*	138	3.12	
SPAIN	129	3.66	
MACEDONIA NORTH*	117	3.98	
UNITED KINGDOM	116	4.02	
INDONESIA	96	4.62	
CYPRUS	88	4.81	
ARGENTINA*	74	5.08	
MOLDOVA	71	5.14	
INDIA*	70	5.15	
MEXICO	68	5.2	
AZERBAIJAN*	66	5.24	
TUNISIA	56	5.4	
JORDAN	35	5.96	
KYRGYZSTAN	27	6.32	
NIGERIA*	14	6.88	
KENYA*	9	7.18	

* Countries not yet assessed with the fourth-round FATF methodology, limiting comparability.
Income and region categories by World Bank.

2. Рівень розвитку фінансового сектору

Теорія: Більш складні фінансові сектори створюють більший ризик відмивання коштів для сектору НПО.

Змінна, що перевіряється, це рівень розвитку фінансового сектору.

Як проксі ми використали індекс глобальних фінансових центрів (GFCI)⁵², розроблений Z/Yen Group та Китайським інститутом розвитку. Він ранжує 114 міст за сукупністю індексів із п'яти ключових областей:

1. Ділове середовище
2. Розвиток фінансового сектору
3. Інфраструктурні фактори
4. Людський капітал
5. Репутація та загальні фактори

Для кожної країни було використано місто з найвищим рейтингом. Сім країн не мали свого міста в GFCI і тому отримали нульовий рейтинг.

Існує помірна кореляція між спостережуваними випадками та рейтингом країн за GFCI⁵³, але ці цифри можуть бути спотворені Великобританією, яка домінує в обох вимірних показниках.

⁵² [Індекс глобальних фінансових центрів](#) Z/Yen Group та Китайського інституту розвитку

⁵³ За винятком типологій спортивних НПО

Тим не менш, здається, існує сильна кореляція між високорозвиненим фінансовим сектором і типологіями, пов'язаними з ухиленням від сплати податків та податковим шахрайством. На першу п'ятірку країн за цим індексом припадає вісім із дев'яти кейсів у типології 5 «Ухилення від сплати податків та податкове шахрайство». Вище вже було зазначено, що це найскладніші та найприбутковіші типології.

Таблиця 3. Індекс Глобальних Фінансових Центрів

Країна	Місто	Рейтинг	Типологія 5
Великобританія	Лондон	743	5
Іспанія	Мадрид	683	1
Індія	Бомбей	599	-
Мексика	Мехіко	595	1
Аргентина	Буенос Айрес	571	1
Індонезія	Джакарта	567	-
Болгарія	Софія	565	-
Кіпр	Кіпр	561	-
Кенія	Найробі	520	-
Інші шість		-	1

3. Рівень демократії та свободи преси

Теорія. Кількість спостережуваних випадків пов'язана з рівнем розвитку демократії та свободи преси.

Демократичний розвиток вимірюється за допомогою індексу демократії Economist Intelligence Units⁵⁴. Індекс оцінюється за п'ятьма категоріями:

1. Виборчий процес і плюралізм
2. Громадянські свободи
3. Функціонування уряду
4. Політична участь
5. Політична культура

На основі цих оцінок кожна країна класифікується як один із чотирьох типів режиму: повна демократія, демократія з недоліками, гібридний режим або авторитарний режим.

⁵⁴ [Індекс демократії](#) Economist Intelligence Units

Свобода преси вимірюється за допомогою Індексу свободи преси від «Репортери без кордонів»⁵⁵. Індекс розраховується за сімома критеріями:

1. Плюралізм
2. Незалежність ЗМІ
3. Середовище та самоцензура
4. Законодавча база
5. Прозорість
6. Інфраструктура
7. Зловживання

Аналіз даних щодо демократичного розвитку виявив помірну негативну кореляцію між низьким рівнем демократії та ймовірністю виникнення спостережуваного кейса.⁵⁶ Використовуючи класифікацію Індексу, ми помітили, що кейси частіше спостерігаються в демократичних країнах, ніж в авторитарних чи гібридних режимах.

Таблиця 4. Аналіз кейсів відповідно до демократичної класифікації

Класифікація (рейтинг)	Країни	Кейси	Середнє
Повна демократія	2	13	6.5
Демократія з недоліками	7	18	2.7
Гібридний режим	5	3	0.6
Авторитарний режим	2	1	0.5

Немає чіткої загальної кореляції зі свободою преси.⁶³ За цією метрикою кейси спостерігалися у тому числі в трьох із чотирьох країн, які мають найгірші результати. Найбільше випадків загалом спостерігається у Великобританії (третя за цією метрикою) та Індії (передостання).

Таблиця 5. Аналіз кейсів відповідно до демократичної класифікації

Класифікація (рейтинг)	Країни	Кейси	Середнє
Гарний (0-15)	-	-	-
Задовільний (15-25)	3	12	4

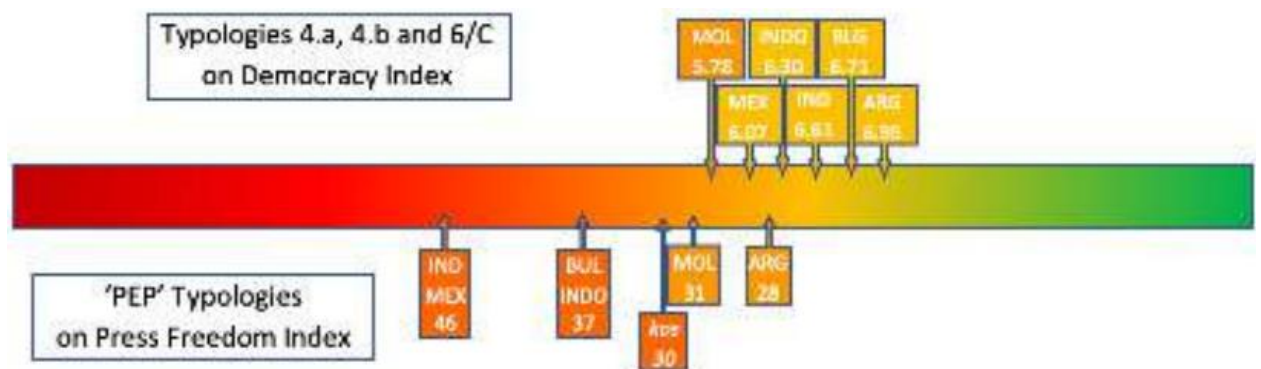
⁵⁵ [Індексу свободи преси від «Репортери без кордонів»](#)

⁵⁶ За винятком типологій спортивних НПО

Проблематичний (25-35)	7	13	1.9
Складний (35-55)	6	13	2.2
Дуже серйозний (55+)	1	0	0

Детальніший аналіз зосереджений на типологіях 4.a («Обхід фінансового контролю: політичні мотиви»), 4.b («Обхід фінансового контролю: монетарний контроль») і 6/C («Механізм розкрадання державних коштів»). Ці типології є ізольованими, оскільки вони включають РЕР, політичну діяльність та/або корупцію державних службовців. Вони охоплюють сімнадцять кейсів і сім країн із конкретними звинуваченнями в неналежності.⁵⁷ Ці країни згруповані дуже близько за індексом демократії, усі мають рейтинг від 5.78 до 6.95, що значною мірою збігається з верхньою половиною того, що називають «гібридними демократіями» (4-6).

Рисунок 4. Рейтинги Індексі демократії та свободи преси для обраних типологій

Щодо «свободи преси» ми зосередилися на конкретних звинуваченнях щодо РЕР як тих, хто найімовірніше стане жертвою контрольованої преси. Такі кейси спостерігаються в Індії, Мексиці, Аргентині, Болгарії та Індонезії. Серед неосновних країн це також спостерігалось в Косово, яке з показником 30 також вписується в цей діапазон.

За індексом демократії кластеризація виглядає ширшою, охоплюючи рейтинги від 28 до 46, в основному корелюючи з «проблематичними» та

⁵⁷ Тому ми виключили кейси №33 і №37, оскільки в них не було конкретних звинувачень у неналежності.

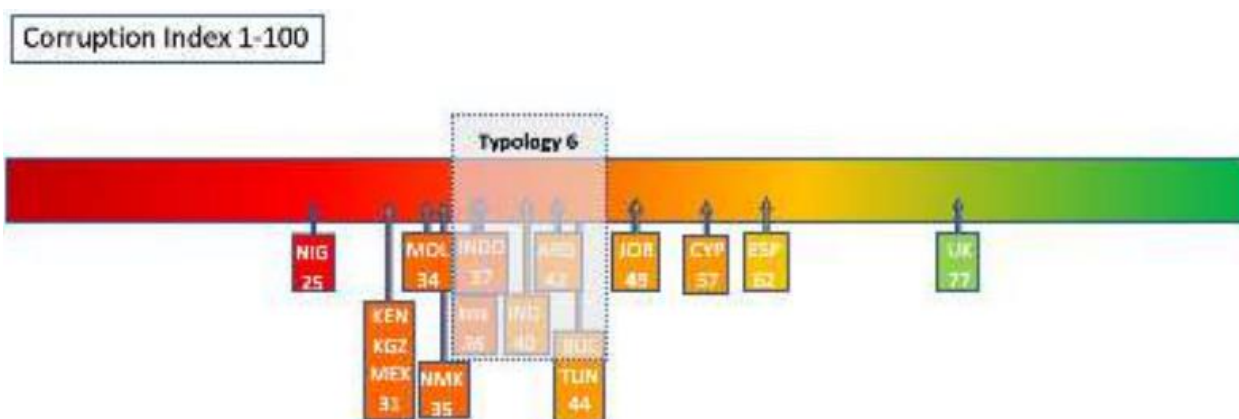
«складними» ситуаціями. Однак кейси, пов'язані з Індією та Мексикою, включають офіційні розслідування виключно проти опозиціонерів на тлі звинувачень у політичних мотивах цих справ. Жоден з інших кейсів не відповідає цьому опису⁵⁸, і всі, крім одного, стосуються заяв проти РЕР, які перебували при владі на момент пред'явлення звинувачення. Ці чотири країни (Індонезія, Аргентина, Молдова та Болгарія) згруповані в діапазоні рейтингів від 28 до 37, що значною мірою збігається з категорію «проблематичний» (25-35).

4. Рівень корупції.

Теорія: кількість спостережуваних кейсів пов'язана з рівнем корупції

Дані про корупцію вимірюються за допомогою Індексу сприйняття корупції Transparency International⁵⁹, який вимірює сприйняття корупції в державному секторі на основі опитування експертів і бізнесменів. Класифікація поділяється на «вважаються менш корумпованими» (рейтинг >50) і «вважаються більш корумпованими» (рейтинг <50).

Рисунок 5. Рейтинги Індексу сприйняття корупції для досліджених країн

Аналіз даних про корупцію виявив помірну негативну кореляцію між рівнями корупції та ймовірністю виникнення спостережуваного кейса. Спеціальний аналіз типологій 6 та С («Механізм розкрадання державних коштів») показує, що ці кейси примітні тим, що відбуваються в юрисдикціях, які займають середину рейтингу щодо корупції: країни, представлені в типологіях 6 і С (Аргентина, Індія, Болгарія, Індонезія), займають середні чотири місця з рейтингами від 37 до 44. Знову ж таки, єдина неосновна

⁵⁸ У двох випадках були висунуті звинувачення (Аргентина, Косово), інші були достовірними заявами ЗМІ

⁵⁹ [Індекс сприйняття корупції](#) Transparency International

країна, у якій теж є спостережуваний кейс (Косово), також вписується в цей паттерн з рейтингом 36.

Нуль випадків

Як зазначалося вище, жодного кейсу не спостерігалось в п'яти країнах: Киргизстані, Кіпрі, Північній Македонії, Нігерії та Кенії.⁶⁰

Кіпр і Північна Македонія є найменшою і третьою найменшою країнами в опитуванні з населенням в 1,2 мільйона і 2,1 мільйона відповідно. Ми можемо очікувати, що побачимо менше кейсів у менших країнах.

Для трьох інших, незмінною особливістю в аналізі є їхні дуже низькі бали за п'ятьма метриками, вимірними вище. За всіма показниками, крім свободи преси, ці країни посідають останні місця в рейтингу.

Таблиця 6. Аналіз позицій країн без кейсів у метриках

Країна	Кейси	Рейтинг 1-17 (1 – найгірший показник)				
		Базель	GFCI	Демократія	ЗМІ	Корупція
Нігерія	0	2	1	2	4	1
Киргизстан	0	3	1	3	12	2
Кенія	0	1	1	4	7	2

Можливі причини цього:

1. Зловживання відбувається, але про це не повідомляється. Це може бути тому, що кейси сприймаються як питання безпеки та цензуються владою⁶⁹; через відсутність вільної преси; або через вплив на пресу впливових осіб. Проте, відносно хороші показники країн із «нульовими випадками» за Індексом свободи преси не підтверджують це пояснення.

2. Зловживання не відбувається через ефективне регулювання. Це не є задовільним поясненням, враховуючи низькі бали за Базелем для всіх і відсутність спеціального регулювання НПО для трьох країн (див. нижче).

⁶⁰ І в Північній Македонії, і в Киргизстані були складні випадки шахрайства за участю НПО, в обох було залучено РЕР і відбувалося подальше відмивання або маскуванню активів. Проте, в обох випадках НПО була жертвою, а не механізмом через який було здійснено шахрайство.

3. НПО регулюються більш жорстко, ніж інші сектори. Це робить їх порівняно непривабливими як механізми для відмивання коштів. Додатковий аналіз див. у наступному розділі.

4. Доступні простіші механізми для ВК. НПО можуть бути корисними для маскування відмивання коштів, але не потрібні там, де існують простіші форми відмивання коштів.

У Болгарії, Кіпрі, Індії, Йорданії, Кенії, Киргизстані, Македонії, Нігерії та Тунісі не спостерігалось жодного кейсу зі спортивними НПО. На додаток до наведених вище теорій, також можливо, що відсутність усталеного визначення спортивної НПО та труднощі з розмежуванням НПО та професійних спортивних організацій ускладнили виявлення відповідних кейсів.

Кластеризація

Аналіз виявив загальну тему «кластеризації». Тобто докази того, що певні типології дотримуються шаблону «золотовласки» для певних метрик. Зокрема, типології 2, 4 і 6 спостерігаються в тих країнах, які не мають надто високих чи надто низьких рейтингів за рівнем демократії, свободи преси та корупції.

10. ТЕМАТИКИ

Складність

«Складність» стосується кейсів, коли здійснення схеми неможливе лише завдяки контролю над НПО. Ідентифіковано чотири категорії юридичних осіб, щоб визначити, чи вони також підконтрольні архітекторам схеми.

Окремо зафіксовано кейси з транскордонними елементами.

Як і раніше, кейси можуть мати більше однієї схеми, кожна з яких оцінюється за наявності інформації.

Свідчення показують, що у значній кількості спостережуваних кейсів схема є структурованою, де НПО є частиною більшої мережі. Іншою організацією в мережі, зазвичай, є компанія, особливо в типології «відмивання коштів» (типологія 1 і А. «Незаконні кошти, приватна вигода»).

Другою найпоширенішою асоційованою організацією є «політична партія», яка домінує в типології 4.a. («Обхід контролю: політика») та спортивній типології D («Фінансування тероризму»). Вони також спостерігалися в типології 6 і С («Розкрадання державних коштів»).

Транскордонні елементи мають місце у значній меншості спостережуваних кейсів, включно з усіма випадками незаконного фінансування для отримання впливу.

Особливістю складності, як зазначено в типології 5 (вище), є її вартість. Складні, структуровані схеми мають місце там, де є багаті люди та схеми високої вартості.

Таблиця 7. Рівень складності в спостережуваних типологіях (15 основних країн)

Типологія	НПО	Компанії	Політичні партії	ЗМІ	Жодна	Транскордонна
1. Незаконні кошти, приватна вигода	1	5			3	2
2. Незаконні кошти, суспільна вигода		1			2	1
3.a Незаконні кошти для впливу: РЕР					4	4
3.b Незаконні кошти для впливу: екстремізм	1					1
4.a Обхід контролю: політика	1		6	3	1	3
4.b Обхід контролю: монетарний		1			2	1
5. Ухилення від оподаткування та податкове шахрайство	1	3			8	3

6. Розкрадання державних коштів	1	1	2	1	3	1
Некласифіковані					1	1
A. Незаконні кошти, приватна вигода		2				
B. Незаконні кошти для впливу: PER		3				
C. Розкрадання державних коштів			2		1	
D. Фінансування тероризму		1	2			2
Загалом	5	16	12	4	29	18

Пособництво

Робота FATF у сфері використання сектору НПО для фінансування тероризму чітко розрізняє «законні» та «підставні» НПО в своєму аналізі п'яти типологій.

Питання про співучасть у розглянутих кейсах варіюється залежно від типології. Ми оцінили ступінь співучасті НПО в кожній типології.

- **«Створені» НПО:** створені переважно для використання в схемі.
- **«Захоплені» НПО:** архітектори схеми контролюють НПО. Можливо, спочатку вони створили НПО для законних цілей.
- **«Законні» НПО:** архітектори схеми залишаються поза НПО, хоча в НПО можуть бути спільники.
- **«Необізнані»:** ніхто в НПО нічого не знає про схему.
- **«Невідомо»:** рівень співучасті невідомий.
- У деяких випадках є кілька схем, і, де можливо, оцінюється кожна окрема схема.

Цифри показують, що в чверті спостережуваних кейсів НПО необізнані про те, що їх використовують у незаконних цілях. У п'яти кейсах це відноситься до незвичайної ситуації, коли НПО були названі бенефіціарами незаконних коштів. Інше важливе питання пов'язане з податковим шахрайством, коли НПО називаються бенефіціарами, аби отримати податкові відрахування, але не отримують жодних коштів. У жодному кейсі не існує чіткого регуляторного чи саморегулювального вирішення для НПО. В жодному кейсі, пов'язаному зі спортом, НПО не було необізнане.

Третина справ стосується ННО, створених з протиправною метою. Для цих НПО вирішення має бути зосереджене на механізмах реєстрації, з особливим акцентом на виявленні зв'язків з РЕР, злочинцями або потенційним ухиленням від сплати податків.

Трохи менше однієї третини справ стосується НПО, захоплених з незаконною метою. Вирішення вимагатиме хороших стандартів внутрішнього управління в НПО, щоб зменшити ризик захоплення чи використання, що, у свою чергу, вимагатиме заходів з боку уряду для ознайомлення з цими стандартами та заохочення до їх прийняття.

Таблиця 8. Рівень пособництва в спостережуваних типологіях (15 основних країн)

Типологія	Створені	Захоплені	Законні	Необізнані	Невідомо
1. Незаконні кошти, приватна вигода	4	4		1	
2. Незаконні кошти, суспільна вигода				5	
3.a Незаконні кошти для впливу: РЕР	2			2	
3.b Незаконні кошти для впливу: екстремізм	1				
4.a Обхід контролю: політика	6	4			
4.b Обхід контролю: монетарний		1	2	2	
5. Ухилення від оподаткування та податкове шахрайство	6	4	1	6	
6. Розкрадання державних коштів	2	6	1		
Некласифіковані				1	
A. Незаконні кошти, приватна вигода	1	1	1		
B. Незаконні кошти для впливу: РЕР	2	1	1		

С. Розкрадання державних коштів	1		1		
D. Фінансування тероризму	3	1			
Загалом	29	25	7	17	1

Специфічність

У всіх юрисдикціях існує спільний підхід до боротьби з деякими формами незаконного фінансового використання НПО. Частково це пов'язано з FATF, яка призвела до узгодженості трактування відмивання коштів як предикатного злочину та, дедалі частіше, у трактуванні бенефіціарних власників.

Проте інші закони та нормативні акти, характерні для певної юрисдикції, можуть мати особливий вплив на поширеність незаконної фінансової діяльності. Було визначено шість специфічних законів і нормативних актів, і їх вплив на типології описано нижче.

Не дивно, що тут добре представлені типології, пов'язані з монетарним контролем та ухиленням від сплати податків.

Ці кейси є ізольованими, оскільки вони за своєю природою є специфічними для юрисдикції, у якій вони сталися, і рішення щодо них також будуть залежати від особливостей юрисдикції. Можливість перенесення практик у цих випадках обмежена.

Для половини цих кейсів помітною особливістю є те, що самі закони, нормативні акти чи практики не стосуються конкретних НПО, а стосуються всіх юридичних осіб. У цих кейсах під час розгляду можливих рішень також необхідно враховувати ширший вплив законів на інші установи. Винятком є податкове законодавство Великобританії та індійський FCRA (Закон про регулювання іноземних внесків в Індії).

Друга особливість, яка стосується всіх цих кейсів (принаймні частково), полягає в тому, що відповідний компетентний орган не є регулятором НПО. Це може бути фактором зниження ефективності законів або їх імплементації.

Таблиця 9. Спостережувані кейси, які відносяться до конкретного закону або положення

Конкретний закон або положення	Відповідний кейс (№)	Типологія	Компетентний орган
Аргентина: положення про валютний контроль	4	2. Незаконні кошти, суспільна вигода 4.b Обхід контролю: монетарний контроль	Центральний банк Аргентини
Великобританія: Закон про Gift Aid – податкові знижки для НПО ⁶¹	5, 30, 31	5. Ухилення від сплати податків та податкове шахрайство	Управління з податкових і митних зборів Його Величності / Комісія з питань благодійності
Великобританія: Податкові пільги для	33	5. Ухилення від сплати податків та	Місцеві органи влади / Управління з

⁶¹ Актуальними також є податкові закони та положення США щодо пожертвувань у мистецтво (див. кейс №38), хоча США не є однією з основних країн, які тут розглядаються.

НПО		податкове шахрайство	податкових і митних зборів Його Величності
Індія: демонетизація банкнот 2016 року	10	4.b контролю: монетарний контроль	Обхід Федеральний Резервний Банк Індії
Індія: Закон про регулювання іноземних внесків в Індії	11	4.b контролю: монетарний контроль	Обхід Управління з питань правозастосування Міністерства фінансів
Молдова: Імплементация положень про політичне фінансування	25, 26	4.a політичні мотиви	Обхід контролю: Міністерство Юстиції / Центральна виборча комісія

Шкода

Шкода має дві форми – фінансову та репутаційну.

Фінансова шкода.

У першому випадку ми досліджуємо прямий фінансовий вплив схеми на НПО, який піддається кількісному вимірюванню. У цій таблиці:

- **«Прибуток»:** НПО отримала додаткові доходи для своїх суспільно корисних цілей. Можливо, деякі кошти були використані в інших цілях, але в цілому кількість коштів, які витрачаються на добрі справи, зросла.
- **«Нейтралізований приріст»:** початковий приріст коштів повернуто або відхилено.
- **«Нейтральний»:** немає чистого впливу. Або кошти не надходили, або всі незаконні кошти пройшли через НПО.
- **«Збиток»:** НПО втратила гроші. Включає випадки, коли були збитки в результаті додаткових адміністративних або судових витрат.

Примітно, що у більшості кейсів у НПО відсутні фінансові втрати, причому спортивні НПО, ймовірно, менш схильні до збитків. В результаті невеликої кількості кейсів, НПО отримала вигоду. Це пояснюється потребою, щоб НПО в деяких із цих схем виглядали легітимними, що є особливо помітною рисою «політичних» типологій (3.a, 4.a, B і D). Рішення зосереджені на застосуванні коштів, будуть менш корисними для виявлення або запобігання цим формам зловживань.

Інша помітна особливість полягає в тому, що «нейтральна вигода» є важливою ознакою в типологіях 1 («Незаконні кошти, приватна вигода») і 5 («Ухилення від сплати податків та податкове шахрайство»). Це ілюструє те, що НПО часто є «оболонками» в цих схемах. Це вказує на рішення, які спрямовані на контролерів/керівників НПО та конфлікти інтересів.

Таблиця 10. Вплив схем на витрати НПО на суспільно корисні цілі

Типологія	Прибуток	Нейтралізований приріст	Нейтральний	Збиток	Невідомо
1. Незаконні кошти, приватна вигода	1		6	1	
2. Незаконні кошти, суспільна вигода		1		1	
3.a Незаконні кошти для впливу: PER	4	1			
3.b Незаконні кошти для впливу: екстремізм	1				
4.a Обхід контролю: політика	6		1		1
4.b Обхід контролю: монетарний	3				
5. Ухилення від оподаткування та податкове шахрайство	6		8		

6. Розкрадання державних коштів	1		3		2
Некласифіковані				1	
A. Незаконні кошти, приватна вигода				2	1
B. Незаконні кошти для впливу: PER	2				1
C. Розкрадання державних коштів				2	
D. Фінансування тероризму	3				1
Загалом	26	2	18	7	6

Репутаційна шкода

Друга форма шкоди – репутаційна, і її не так легко піддати кількісній оцінці з точки зору поширеності чи впливу.

Важливим фактором тут є те, що репутаційна шкода не обмежується скомпрометованою НПО. Дуже невелика кількість незаконних дій з боку НПО може призвести до поширеного уявлення про те, що весь сектор корумпований. Як приклад, типологія 4b (вище) відображає поширену недовіру до НПО в Індії.

Хоча кількісно оцінити репутаційну шкоду важко, беззаперечно, вона має відчутний вплив. Це може напряду та серйозно вплинути на фінанси, операції та навіть безпеку НПО. Всього через декілька кейсів у цьому секторі, їхня репутація – і пов'язана з нею довіра громадськості – створені протягом багатьох років, можуть серйозно постраждати.

Окремі НПО можуть зробити багато, щоб захистити себе за допомогою ефективного управління ризиками. Відповідні заходи щодо типологій включають розуміння ризику кожної типології, схильність НПО до нього та розроблення відповідних внутрішніх заходів.

Проте, влада відіграватиме певну роль у запобіганні або пом'якшенні шкоди, заподіяної сектору діями невеликої кількості шахраїв. Це включає ефективну законодавчу та регуляторну базу, розробку, просування та підтримку найкращих практик у партнерстві з сектором, а також обережне публічне інформування про випадки виявленої злочинності.

Спорт як сектор варто розглядати окремо. З точки зору репутації, ймовірно, немає чіткої різниці між спортивними НПО та професійними спортивними організаціями. «Спортивний» статус спортивних НПО зазвичай є більш помітним, ніж статус «НПО». Спортивні скандали різного типу становлять

серйозну загрозу доброчесності спортивних НПО, починаючи від фінансової корупції і закінчуючи допінгом, договірними матчами, переслідуванням і жорстоким поведінням із спортсменами, а також використанням спорту авторитарними режимами для відбілювання власної репутації. Кримінальні справи та очевидне кримінальне проникнення у спорт через спортивні організації, будь то НПО чи професійні спортивні організації, завдають серйозної шкоди репутації спорту.

11. РЕГУЛЯТОРНА ВІДПОВІДЬ

Положення про Відмивання Коштів

Глобальні Стандарти

Група з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням коштів (FATF) є органом, що встановлює глобальні стандарти щодо відмивання коштів і фінансування тероризму.

Рекомендація FATF 8 і Безпосередній Результат 10 (частково) встановлюють вимоги до юрисдикцій щодо НПО. Важливо, ці вимоги стосуються виключно фінансування тероризму. Ні Рекомендація 8, ні Безпосередній Результат 10 не призначені для усунення ризиків відмивання коштів.

Стандарти FATF щодо протидії відмиванню коштів (AML) є частиною Рекомендацій 10, 11, 20, 22, 23, 24. Рекомендації щодо відмивання коштів охоплюють такі питання, як належна імплементація міжнародних конвенцій, криміналізація певної діяльності, належна перевірка і верифікація (KYC), створення підрозділу фінансової розвідки (ПФР) і збір, зберігання та обмін даними. Деякі з цих вимог застосовуються до регулювання або моніторингу всіх юридичних осіб, що охоплює й відповідні НПО.

В основі всіх рекомендацій FATF лежить «ризик-орієнтований підхід» (РОП). Зосередженість на ризик-орієнтованому підході, наголошує на пропорційних, цілеспрямованих та ефективних заходах з комплаєнсу. Це стосується всіх заходів, які вживає уряд.

На практиці це означає, що країни більше не можуть приймати широкі правила, які стосуються всіх НПО, стверджуючи, що весь сектор є ризикованим. Замість цього країни повинні використовувати процес оцінки ризику, щоб визначити конкретні НПО, які перебувають у зоні ризику, а потім вжити відповідних законодавчих чи інших заходів, пропорційних ризику та спрямованих лише на ті НПО, які знаходяться в зоні ризику. Крім того, він вимагає від юрисдикцій поважати міжнародне право та уникати надмірного регулювання НПО.

Наразі це мало найбільше значення у зв'язку з Рекомендацією 8 та вимогою щодо проведення оцінки ризику фінансування тероризму для сектора НПО. Однак цей принцип також застосовуватиметься до того, як держави справлятимуться з будь-якими іншими ризиками відмивання коштів або заходами з ПВК у сфері НПО. Очікується, що держави збиратимуть розвіддані та інформацію про форми та методи, за допомогою яких відмивачі використовують неприбуткові організації, щоб продемонструвати, що будь-які пом'якшувальні заходи спрямовані на відомий ризик.

Нарешті, FATF у своєму Документі про Найкращі Практики⁶² роз'яснила щодо Рекомендації 8, що НПО не слід розглядати як «підзвітні установи» в цілях відмивання коштів.

«35. Країни повинні створити відповідні механізми для забезпечення того, що у разі виникнення підозри, що певна НПО використовується терористами, ця інформація та будь-яка інша відповідна інформація негайно передавалася відповідним компетентним органам для вжиття превентивних або слідчих дій. Це не означає, що Рекомендації FATF вимагають від країн накладати на НПО зобов'язання повідомляти про підозрілі операції

⁶² Документ щодо Крайніх Практик Боротьби з Використанням Неприбуткових Організацій (Рекомендація 8) (FATF, 2015)

відповідно до Рекомендації 20. НПО не вважаються визначеними нефінансовими установами та професіями (ВНУП), і тому на них не повинні поширюватися вимоги FATF щодо ВНУП».

Регіональні Стандарти – Європейський Союз

Європейський Союз наразі має найдосконалішу регіональну структуру для ПВК. Директива ЄС 2015/849, 2015 року⁶³ (часто її називають 4-а AMLD або AMLD4) є частиною надійного законодавства Європейського Союзу щодо боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму. Як і стандарти FATF, вона вимагає від держав застосування ризик-орієнтованого підходу.

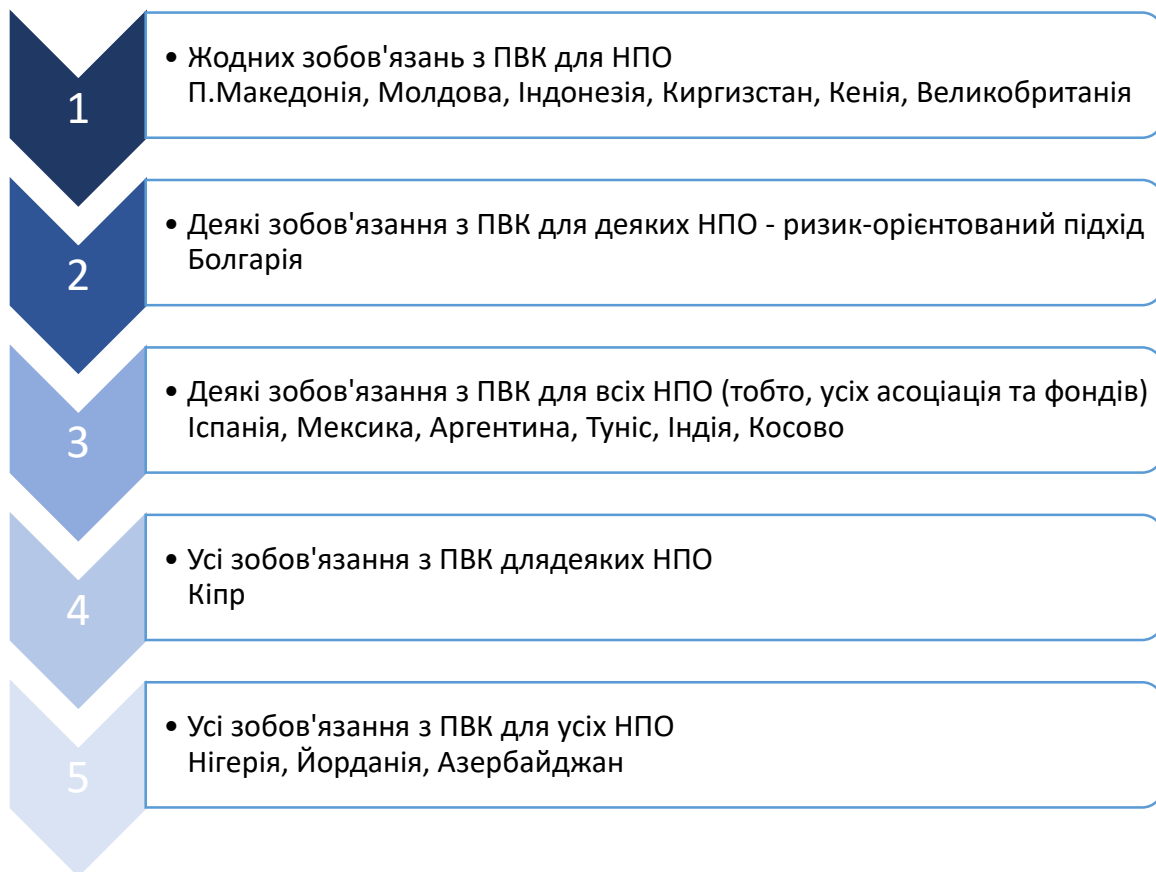
Директива ЄС встановлює довгий список «підзвітних установ», на які поширюється дія Директиви. Він не включає НПО. Проте стаття 4 Директиви дозволяє державам «відповідно до ризик-орієнтованого підходу», розширювати перелік підзвітних установ до категорій підприємств, «які займаються діяльністю, яка, ймовірно, буде використана в цілях відмивання коштів або фінансування тероризму».

Як видно з наведених текстів, додавання категорій осіб і видів діяльності, крім перелічених у Директиві, має ґрунтуватися на доведеній ймовірності або ризику того, що вони будуть використані для відмивання коштів або фінансування тероризму. Таким чином, включення НПО до числа підзвітних установ може ґрунтуватися лише на ризик-орієнтованому підході, після проведення спеціальної оцінки ризику для виявлення тих, хто має високий ризик використання в цілях відмивання коштів. Іншими словами, це положення не може застосовуватися без розбору до всіх НПО.

Згідно з Директивою ЄС, запропонований закон також має відповідати Хартії ЄС про фундаментальні права, яка включає свободу асоціацій. Загальне включення всіх (або загальних груп) НПО перешкоджає цьому праву, оскільки передбачає непропорційні та обтяжливі зобов'язання щодо вільного здійснення цього права. Крім того, будь-які санкції за невідповідність були б непропорційними за відсутності доказів ризику в цих організаціях. Хоча уряду дозволено в суспільних інтересах обмежувати права, ці обмеження не повинні перевищувати абсолютно необхідних заходів

Таблиця 11. Список національних зобов'язань з ПВК для НПО

⁶³ Директива (ЄС) 2015/849 Європейського Парламенту та Ради від 20 травня 2015 року про запобігання використанню фінансової системи в цілях відмивання коштів або фінансування тероризму

Національні Стандарти

Було оглянуто нормативно-правову базу щодо відмивання коштів та НПО для всіх сімнадцяти юрисдикцій, охоплених цим звітом. Кожна з них мала певну форму регулювання з ПВК у своїй правовій базі. Проте існувала велика різноманітність зобов'язань з ПВК, покладених на НПО. Нижче наведено вибірку аналізів.

Було помічено, що деякі юрисдикції застосовують правила з ПВК до сектору НПО непослідовно, а в деяких випадках у спосіб, який явно виходить за межі вимог міжнародних стандартів. Це включає приклади того, як деякі або всі НПО стали «підзвітними особами» в цілях ПВК, без жодної оцінки ризику, яка була б обґрунтуванням такого підходу. Як зазначалося вище, це суперечить ризик-орієнтованому підходу і вимогам FATF, AMLD4 та інших регіональних інструментів.

Болгарія

Вимоги з ПВК для сектору НПО в Болгарії ґрунтуються на річному фінансовому обороті НПО або оцінці ризику.⁶⁴ Усі НПО з річним оборотом понад 20 000 левів (10 000 євро) (незалежно від ризику), а також будь-яка НПО, яка визначає наявність ризику використання діяльності організації для відмивання коштів або фінансування тероризму (самооцінка), зобов'язані відповідати таким вимогам:

- Провести внутрішню організаційну оцінку ризиків за методикою, наданою Державним агентством з національної безпеки⁶⁵;
- Прийняти внутрішні правила контролю та запобігання відмиванню коштів та фінансуванню тероризму на основі шаблону, опублікованого Державним агентством з національної безпеки;
- Призначити особу, відповідальну за здійснення внутрішнього контролю за виконанням обов'язків, передбачених законодавством. Контакти цієї особи необхідно надати Державному агентству з національної безпеки.

На момент написання звіту, оцінка ризиків сектору НПО не проводилась.

Іспанія

В Іспанії усі фонди та асоціації є суб'єктами зобов'язань, передбачених правовою базою з ПВК⁶⁶, які включають:

- Ідентифікацію бенефіціарів: дані всіх людей, які отримують кошти або ресурси безкоштовно. Якщо характер проекту чи діяльності робить індивідуальну ідентифікацію неможливою або коли діяльність, що здійснюється, передбачає низький ризик відмивання коштів або фінансування тероризму, вони можуть ідентифікувати групу бенефіціарів та контрагентів або колаборнатів у проекті чи діяльності.
- Ідентифікацію донорів: виявлення та перевірка особи всіх людей, які вносять кошти або ресурси на суму рівну або більшу 100 євро.
- Імплементацию процедур, щоб гарантувати придатність членів керівних органів та інших відповідальних посад в організації.
- Застосування процедур для забезпечення знань про своїх контрагентів, включно з їхньою належною професійною кар'єрою та чесністю осіб, відповідальних за їх управління.
- Застосування належних систем, залежно від ризику, для контролю за

⁶⁴ Закон про заходи з протидії відмиванню коштів (МАМЛА), ухвалений у березні 2018 року, зі змінами, внесеними в січні 2021 року <https://www.lex.bg/bg/laws/ldoc/2137182924>

⁶⁵ <https://www.dans.bg/bg/msip-091209-menu-bul/kritsum-mitem-bul>

⁶⁶ Закон 10/2010 від 28 квітня про запобігання відмиванню коштів і фінансуванню тероризму та положення про нього, схвалені Королівським указом 304/2014 від 5 травня.

ефективним виконанням своєї діяльності та запланованим використанням коштів.

- Зберігання документів або записів, які підтверджують використання коштів у різних проектах протягом десяти років.
- Інформування Виконавчої служби Комісії про факти, які можуть бути ознаками або доказами відмивання коштів або фінансування тероризму.

Закон передбачає можливість розширення обсягу зобов'язань для сектору НПО, враховуючи ризики, до яких сектор є схильним. Разом з тим, незрозуміло, чи існуючі зобов'язання були покладені на НПО в пропорційний спосіб на основі виявлених ризиків, оскільки вони включають заходи «всіх під один гребінець».

Туніс

Усі асоціації (включно з усіма неприбутковими організаціями) у Тунісі повинні прийняти такі правила управління⁶⁷:

- Утримуватися від отримання будь-яких пожертв або субсидій, походження яких невідоме або походить від незаконних дій, які закон кваліфікує як правопорушення чи злочин, або надходить від фізичних чи юридичних осіб, організацій чи органів, залучених на території Республіки чи за її межами до діяльності пов'язаної з терористичними злочинами.
- Утримуватися від отримання будь-яких внесків, сума яких перевищує 500 TND або 160 євро.
- Утримуватися від отримання будь-яких пожертв або інших форм фінансової допомоги, незалежно від суми, за винятком випадків, передбачених Законом про Асоціації.
- Утримуватися від отримання будь-яких товарів з-за кордону без допомоги затвердженого посередника, який зареєстрований в Тунісі, за умови, що чинне законодавство не перешкоджає цьому.
- Утримуватися від отримання будь-яких грошей готівкою, сума яких перевищує або дорівнює 500 TND, або 160 євро, навіть шляхом кількох платежів, які можуть бути пов'язані.

Залишається незрозумілим, як існуючі зобов'язання пропорційно відповідають оцінці ризику відмивання коштів, враховуючи, що вони включають заходи «всіх під один гребінець». Деякі вимоги можуть не відповідати міжнародним стандартам свободи асоціацій, що включає доступ

⁶⁷ [Закон](#)

до ресурсів для законних асоціацій.

Кіпр

Більшість НПО на Кіпрі, а саме «адміністративні органи асоціацій, фондів, федерацій та/або спілок»⁶⁸, повинні дотримуватися та імплементувати положення Закону про запобігання та боротьбу з відмиванням коштів і фінансуванням тероризму⁶⁹. Ті самі зобов'язання, які застосовуються до інших юридичних осіб відповідно до Закону про ПВК, застосовуються до більшості типів НКО, без доказів того, що ці заходи ґрунтуються на відомому ризику або є пропорційним масштабу цього ризику.

Азербайджан

Усі НПО в юрисдикції несуть усі зобов'язання згідно із Законом про запобігання легалізації коштів чи іншого майна, отриманого злочинним шляхом, і фінансуванню тероризму.⁷⁰ Цей закон містить зобов'язання щодо:

- Встановлення системи внутрішнього контролю.
- Ідентифікації та верифікації «клієнтів».
- Інформування підрозділу фінансової розвідки про підозрілі транзакції та операції.

Азербайджан не проводив оцінку ризиків сектору НПО. Немає жодних доказів того, що ці положення ґрунтуються на (або направлені проти) відомому ризику відмивання коштів.

Великобританія (Англія та Уельс)

Для благодійних організацій (НПО) немає спеціальних правових зобов'язань щодо відмивання коштів. Довірені особи мають загальний фідучіарний обов'язок захищати активи благодійної організації від будь-яких потенційних зловживань, зокрема відмивання коштів.

«Довірені особи благодійної організації мають юридичний обов'язок вживати всіх необхідних кроків для захисту коштів і активів своєї благодійної організації від нецільового використання, а також дотримуватися загального закону про шахрайство та фінансові

⁶⁸ Закон про внесення змін до Законів про асоціації та фонди 1972 та 1997 років та про припинення дії Закону про реєстрацію клубів, Закон. 104 (I)/2017, зі змінами (2018, 2019, 2020). (новий Закон про НПО) 14.07.2017.

⁶⁹ [Закони 2007-2021 років про запобігання та боротьбу з діяльністю з відмивання коштів](#)

⁷⁰ [Закон](#)

злочини. Відправна точка полягає в тому, щоб переконатися, що система управління благодійною організацією включає якісні, надійні фінансові засоби контролю разом з ефективною оцінкою ризиків і належною перевіркою».⁷¹

Зокрема, стосовно ризиків відмивання коштів Комісія з питань Благодійних організацій радить наступне:

*«Внутрішній фінансовий контроль це важливі перевірки та процедури, які допомагають захиститись від відмивання коштів. Благодійній організації може бути важко виявити, що вона є невинною жертвою відмивання коштів, тому початкова оцінка типу ризиків відмивання коштів, які можуть вплинути на діяльність благодійної організації, а також те, що це означатиме для фінансів і репутації благодійної організації, має допомогти визначити належний рівень процедур з протидії відмиванню коштів».*⁷²

Британська національна оцінка ризиків відмивання коштів і фінансування тероризму встановила, що «сектор НПО не є привабливим для відмивання коштів і ризик оцінюється як низький».⁷³

Визначені Нефінансові Установи та Професії (ВНУП)

Глобальні Стандарти

Визначені нефінансові установи та професії – це конкретний і вузько визначений перелік юридичних осіб, крім банків або подібних постачальників фінансових послуг, які вважаються більш схильними до ризику відмивання коштів. До нього входять послуги грошових переказів, казино, агенти з нерухомості, торговці дорогоцінними металами та камінням,

⁷¹ «Набір інструментів відповідності: захист благодійних організацій від шкоди – Глава 3, Шахрайство та фінансові злочини», Комісія з питань Благодійних організацій Англії та Уельсу, 2017 р.

⁷² Ibid. Розділ G1

⁷³ «Національна оцінка ризиків відмивання коштів і фінансування тероризму 2020» Уряд Його Величності, 2020.

юристи, нотаріуси, бухгалтери, а також постачальники послуг трастів і компаній.

FATF та інші органи встановлюють особливі додаткові вимоги до ВНУП через більший ризик відмивання коштів. Їх часто визначають як «підзвітні особи».

Як зазначалося вище, FATF чітко зазначає, що НПО не є ВНУП і не повинна розглядатися як ВНУП. У документі FATF про найкращі практики щодо боротьби з використанням неприбуткових організацій зазначено:

«Це не означає, що Рекомендації FATF вимагають від країн накладати на НПО зобов'язання повідомляти про підозрілі операції відповідно до Рекомендації 20. НПО не вважаються визначеними нефінансовими установами, і тому на них не повинні поширюватися вимоги FATF щодо ВНУП.»

Це відображає визнання того, що немає конкретних свідчень або досліджень, які показують, що неприбутковий сектор є більш вразливим до зловживань в сфері ПВК, ніж інші юридичні особи, які не є ВНУП.

Відповідно, деякі зобов'язання ВНУП є несумісними з природою НПО. Наприклад, положення, які чітко розроблені для прибуткових та професійних установ, такі як вимога проведення детальної належної перевірки їхніх «клієнтів» (яких НПО не мають).

Національні Стандарти

Законодавчі вимоги, які накладають статус ВНУП на деякі або всі НПО, були помічені в п'яти юрисдикціях, а саме в Азербайджані, Мексиці, Кенії, Нігерії та Індонезії⁷⁴. Незрозуміло, на якій основі чи стандартах це було зроблено.

Нігерія

⁷⁴ В Індонезії згадуються лише «довірчі власники» та «мікрофінансові установи», серед тих, хто може включати НПО.

Правова база розглядає НПО так само, як фінансові установи, юристів та агентства з нерухомості.⁷⁵ Ці зобов'язання включають, серед іншого:

- Обмеження щодо здійснення або прийняття готівкових платежів фізичними чи юридичними особами на суму понад 5 мільйонів (для фізичних осіб) або 10 мільйонів (для юридичних осіб), за винятком операцій, які відбуваються через фінансові установи.
- Обов'язок повідомляти про міжнародний переказ коштів і цінних паперів. Транспортування фізичними особами готівки або оборотних інструментів через кордон на суму, що перевищує \$10 000 або її еквівалент, має бути задекларовано у митній службі Нігерії.
- Ідентифікація клієнтів та належна перевірка клієнтів.
- Звітування про готівкові операції на суму понад \$1000.
- Вимога подавати повідомлення про підозрілі операції до ПФР.
- Збереження записів – ідентифікаційних даних та фінансової інформації клієнта протягом принаймні 5 років.
- Підвищення обізнаності серед працівників ВНУП

Положення про Бенефіціарну Власність (БВ)

Глобальні Стандарти

ФАТФ визначає бенефіціарних власників як «фізичну особу, яка в кінцевому рахунку володіє або контролює клієнта та/або фізичну особу, від імені якої здійснюється операція. Сюди також входять ті особи, які здійснюють

⁷⁵ [Закон про протидію відмиванню коштів, зі змінами](#) | [Положення SCUML 2013](#) | [Закони про економічні та фінансові злочини](#) | [Положення SCUML щодо ВНУП 2016](#) | [Положення з ПВК/ФТ для визначених нефінансових установ та професій в Нігерії \(Положення SCUML 2016\)](#)

остаточний ефективний контроль над юридичною особою чи правовим утворенням».⁷⁶

Вимоги щодо бенефіціарних власників викладено в Безпосередньому результаті 5 і Рекомендаціях 24 і 25. Безпосередній результат 5 звучить так:

«Юридичні особи та правові утворення захищені від зловживання з метою відмивання коштів або фінансування тероризму, а інформація про їхніх бенефіціарних власників безперешкодно доступна компетентним органам влади».

FATF зазначає у своєму документі про найкращі практики щодо бенефіціарної власності, наступне:

«Як зазначено в Пояснювальній записці до Р.24, країни повинні використовувати один або кілька механізмів (підхід реєстру, підхід компанії та підхід існуючої інформації), щоб гарантувати, що інформація про бенефіціарну власність компанії отримана цією компанією та доступна у визначеному місці в їхній країні; або, в іншому випадку, може бути своєчасно визначена компетентним органом».

Це означає, що певна інформація має бути доступною стосовно всіх юридичних осіб, хоча це не обов'язково потребує наявності публічного реєстру саме бенефіціарних власників.

Ці вимоги стосуються всіх юридичних осіб, тому наразі це вимоги з ПВК, які, швидше за все, вплинуть на НПО. Однак імплементація цих вимог може призвести до проблем для НПО через плутанину між термінами, унікальним філантропічним мандатом НПО та його подальшим впливом на її організаційно-правову форму та фінансову структуру.

Зокрема, НПО не мають «бенефіціарних власників» у звичайному розумінні цього слова. НПО використовують свої доходи для досягнення своїх цілей, і їм часто законодавчо заборонено розподіляти свій дохід між акціонерами, керівниками чи членами організації.

НПО мають «бенефіціарів». Однак часто це нечітко визначена група («громадськість»), якій у багатьох юрисдикціях заборонено здійснювати контроль над активами НПО.

Ці різні значення «бенефіціара» та інших термінів⁷⁷ необхідно чітко розуміти, щоб положення про бенефіціарну власність могли застосовуватися до НПО.

⁷⁶ <https://www.fatf-gafi.org/glossary/>

⁷⁷ У країнах англосаксонського права також існує потенційна плутанина щодо значення термінів «трасти» та «довірчі власники» в різних контекстах.

Регіональні Стандарти – Європейський Союз

Четверта Директива ЄС про боротьбу з відмиванням коштів⁷⁸ вимагає «загальнодоступних» реєстрів бенефіціарних власників усіх юридичних осіб. П'ята Директива ЄС про боротьбу з відмиванням коштів⁷⁹ розширила цей рівень прозорості, щоб будь-який член громадськості міг мати доступ до частини інформації реєстру, а у випадку трастів і подібних правових утворень, міг мати доступ до всіх частин реєстру, якщо він має законний інтерес.

Параграф 6 статті 3 AMLD4 вказує країнами виявляти контролерів організації, якщо неможливо визначити «бенефіціарного власника».

Національні Стандарти

Все частіше спостерігаються вмоги щодо розкриття бенефіціарної власності НПО.

Як зазначалося вище, застосування правил бенефіціарної власності до НПО може спричинити проблеми, якщо умови неправильно зрозуміли. У більшості юрисдикцій існує єдиний підхід до визначення бенефіціарних власників НПО як «контролерів» НПО. «Контролери» — це особи в НПО, які відповідають за її функціонування та за те, щоб вона не використовувалася для будь-яких інших цілей, окрім як її мандату. Було помічено такі конкретні визначення бенефіціарних власників:

- Представники керівного органу (для асоціацій).
- Члени наглядового органу (включаючи засновника із захищеними правами) (для фондів).
- Вища керівна посадова особа або офіційний представник НПО (будь-якого типу).
- Довірчі власники (у країнах англосаксонського права).

Ця інформація зазвичай доступна в компетентних органах як частина стандартної процедури реєстрації та ліцензування неприбуткових організацій в цілях оподаткування (звільнення від сплати податків), і тому додаткові

⁷⁸ Директива (ЄС) 2015/849 Європейського Парламенту та Ради від 20 травня 2015 року про запобігання використанню фінансової системи в цілях відмивання коштів або фінансування тероризму

⁷⁹ Директива (ЄС) 2018/843 Європейського Парламенту та Ради від 30 травня 2018 року про внесення змін до Директиви (ЄС) 2015/849 про запобігання використанню фінансової системи в цілях відмивання коштів або фінансування тероризму

вимоги до НПО не обов'язково вимагаються згідно з існуючим інформаційним підходом.

Разом з тим, у двох юрисдикціях не було конкретних керівних настанов або правових визначень щодо БВ для неприбуткового сектору (Йорданія та Молдова). Більше того, дві інші юрисдикції не мають вимог щодо БВ у своїй правовій системі (Киргизстан і Кенія).

ПВК та Спортивні Організації

З сімнадцяти досліджених країн лише Аргентина має спеціальний закон або положення для спортивних організацій щодо відмивання коштів або пов'язаних із цим ризиків. Резолюція 32/2012 встановлює заходи та процедури для Аргентинської футбольної асоціації щодо запобігання, виявлення та звітування про факти, дії, операції чи бездіяльність, які можуть становити злочини відмивання коштів і фінансування тероризму.

Аналіз

Немає чіткого зв'язку між спостережуваними кейсами, видами виявлених зловживань та існуючим регулюванням в юрисдикції. Спостережувані кейси свідчать про набагато ширшу нормативно-правову базу, ніж правова база з ПВК. По суті, немає очевидного зв'язку між типом регулювання або його відсутністю та спостережуваними типологіями.

Це вказує на відрив існуючих регулятивних зусиль з ПВК від фактичної практики у кейсах і призводить до висновку, що проаналізовані регуляторні зусилля базуються на припущеннях, а не на оцінених ризиках або кейсах. Як зазначено у звіті Європейської комісії від 2008 року⁸⁰ (згаданому вище), регуляторна реакція на ВК може ґрунтуватися переважно на загальноприйнятій думці.

Такий висновок додатково підтверджується аналізом Національної оцінки ризиків (НОР). НОР були доступні в одинадцяти з сімнадцяти досліджених країн.⁸¹ Аналіз цих оцінок показує:

- Шість з одинадцяти не містять висновків щодо ризику відмивання коштів для сектору НПО
- Чотири НОР оцінюють ризик відмивання коштів в НПО як низький або середньо-низький.
- В одній НОР ризик оцінено як середньо-високий.

Однак часто спостерігався розрив між ризиком ВК, зазначеним в НОР, і регуляторними діями, які були вжиті органами влади.

Наприклад, Кіпр зазначив, що:

«загальний ризик ВК/ФТ у секторі НПО оцінюється як середньо-низький, оскільки немає жодних доказів або справ, які б вказували на його зловживання в цілях ВК та ФТ».⁸²

Так само Мексика оцінює ризик отримання пожертвувань як середньо-низький.⁸³ Тим не менш, як на Кіпрі, так і в Мексиці діють дуже суворі правила з ПВК для сектору НПО.

⁸⁰ Дослідження не дає зрозуміти, чи сприйняття відмивання коштів як високоризикового явища було просто загальноприйнятною думкою, прийнятою без незалежних доказів. Таку можливість не можна виключати

⁸¹ НОР з 11 досліджених країн були доступні для аналізу

⁸² <https://eimf.eu/wp-content/uploads/2018/12/National-Assessment-of-Money-Laundering-and-Terrorist-Financing-Risks.pdf>

⁸³ <https://www.pld.hacienda.gob.mx/work/models/PLD/documentos/enr.pdf>

Нігерія оцінила ризик ВК для НПО як середньо-високий. Тим не менш, в її НОР зазначено, що «ризик використання НПО для ВК може здатися потенційно низьким» і «немає доступних даних про кейси, дебули заморожені, арештовані або конфісковані активи, що пов'язані з відмиванням грошей». Наше власне дослідження не виявило жодного надійного звинувачення у відмиванні коштів у секторі НКО. Залишається незрозумілим, як висновки НОР підтверджують «середньо-високу» оцінку, оскільки аналіз не надає доказів.

НОР Великобританії оцінило ризик відмивання коштів для НПО як «низький». Примітно, що вона не накладає жодних конкретних зобов'язань з ПВК на НПО, окрім загальних фідучіарних обов'язків для довірчих власників, і надає настанови НПО щодо того, як оцінювати власний ризик ВК і як реагувати на будь-який виявлений ризик. Це хороший практичний приклад цілеспрямованого та ризик-орієнтованого підходу.

Втім, загальне порівняння проаналізованих кейсів і законодавства юрисдикції не встановлює жодного зв'язку між рівнем або характером спостережуваних ризиків відмивання коштів і законодавчими заходами, вжитими для пом'якшення ризиків. Незрозуміло, як деякі регуляторні заходи в юрисдикціях були виправдані ризик-орієнтованим підходом і детальною оцінкою ризиків сектору НПО.

ДОДАТКИ

Додаток 1: Опитування членів експертного центру НПО (2019)

Оцінка ризику ВК

Казахстан Болгарія Кенія США Йорданія Киргизстан Нігерія Пакистан Індія Мексика Туніс Кіпр Македонія

Питання 1: Наскільки вам відомо, який ризик того, що НПО у вашій країні можуть бути використані для відмивання коштів?

Оберіть одну відповідь

1a: Жодного ризику				1										1
1b: Дуже малий ризик	1		1	1		1	1		1	1			1	8
1c: Малий ризик							1				1			2
1d: Середній ризик		1												1
1e: Великий ризик														0
1f: Дуже великий ризик												1		1
1g: Я не знаю														0

Питання 2: Який ризик того, що ваша НПО може бути використана для відмивання коштів?

Оберіть одну відповідь

2a: Жодного ризику	1		1		1	1	1		1	1	1	1	1	10
2b: Дуже малий ризик		1		1				1						3
2c: Малий ризик														0
2d: Середній ризик														0
2e: Великий ризик														0
2f: Дуже великий ризик														0
2g: Я не знаю														0

Питання 3: Будь ласка, розташуйте наступні ризики притаманні для вашої НПО в порядку, де 1 – найвищий ризик, а 4 – найнижчий ризик.

3a: Відмивання Коштів	3	1	4	4	3	3	3	3	3	4	
3b: Фінансування Тероризму	4	2	3	4	4	4	4	4	4	3	
3c: Корупція	2	4	2	4	1	1	1	1	2	1	
3d: Шахрайство	1	4	1	1	2	2	2	2	1	2	
Питання 4: Чи відомо вам про будь-які випадки відмивання коштів у секторі НПО вашої країни?											
4a: Так						1		1		1	3
4b: Ні	1	1	1	1	1		1		1	1	9
Питання 5: Чи вжив уряд у вашій країні якісь заходи для вирішення конкретної проблеми відмивання коштів у НПО (тобто існують заходи проти відмивання коштів, спрямовані безпосередньо на НПО)?											
5a: Так		1		1	1	1	1	1	1	1	8
5b: Ні	1	1	1								4
Питання 6: Чи вжив уряд будь-які загальні заходи щодо відмивання коштів, які також мають значний вплив на НПО? («Загальні заходи» означають заходи, які стосуються не лише НПО).											
6a: Так		1	1		1	1	1	1	1	1	11
6b: Ні	1		1								2

Регуляторні дії

	Названі мотиви		Управління ризиками	Належна перевірка	Перекази коштів	Звітуючий суб'єкт?	Підзвітні кошти	Реєстраційні вимоги	Обмеження банківських рахунків	Бенефіціарна власність	Особливий режим	Коментарі
	ВК	ФТ										

Йорданія	✓	✓	✓	✓		✓				✓	Забороняє мати справу з анонімами
Пакистан	✓	✓	✓	✓						✓	Випущені рекомендації щодо передового досвіду
Індія	✓				✓						Стосується перерахування коштів незареєстрованим НПО
Нігерія	✓	✓				✓	✓	✓			Додаткова реєстрація в ПФР
Кенія	✓	✓						✓	✓	✓	Перевірка особистого банківського рахунку при реєстрації
Болгарія	✓	✓	✓	✓						✓	
Мексика	✓	✓		✓		✓					Законопроект

Додаток 2: Тематичні дослідження (НПО)

№	Країна	Передбачувані проблеми
1	Аргентина	Обхід Фінансового Контролю: Політичні Мотиви Механізм Розкрадання Державних Коштів
2	Аргентина	Механізм Розкрадання Державних Коштів
3	Аргентина	Відмивання Незаконних Коштів для Приватної Вигоди
4	Аргентина	Відмивання Незаконних Коштів з Філантропічних Міркувань Обхід Фінансового Контролю: Монетарний Контроль
5	Британські Віргінські Острови та інші	Ухилення від Сплати Податків та Податкове Шахрайство
6	Болгарія	Відмивання Незаконних Коштів з Філантропічних Міркувань
7	Болгарія	Обхід Фінансового Контролю: Політичні Мотиви Механізм Розкрадання Державних Коштів
8	Нормандські острови	Ухилення від Сплати Податків та Податкове Шахрайство
9	Колумбія	Відмивання Незаконних Коштів для Приватної Вигоди
10	Індія	Обхід Фінансового Контролю: Монетарний Контроль
11	Індія	Обхід Фінансового Контролю: Монетарний Контроль
12	Індія	Відмивання Незаконних Коштів для Приватної Вигоди Механізм Розкрадання Державних Коштів
13	Індія	Відмивання Незаконних Коштів для Приватної Вигоди Механізм Розкрадання Державних Коштів
14	Індія	Відмивання Незаконних Коштів для Приватної Вигоди
15	Індонезія	Відмивання Незаконних Коштів для Здійснення Впливу: Екстремізм Обхід Фінансового Контролю: Політичні Мотиви
16	Індонезія	Механізм Розкрадання Державних Коштів
17	Індонезія	Відмивання Незаконних Коштів для Приватної Вигоди
18	Ірландія та інші	Некласифіковані

19	Йорданія	Ухилення від Сплати Податків та Податкове Шахрайство
20	Косово	Відмивання Незаконних Коштів для Здійснення Впливу: Екстремізм
21	Косово	Відмивання Незаконних Коштів для Здійснення Впливу: Екстремізм
22	Косово	Відмивання Незаконних Коштів для Здійснення Впливу: Екстремізм
23	Косово	Механізм Розкрадання Державних Коштів
24	Мексика	Відмивання Незаконних Коштів для Здійснення Впливу: PER Ухилення від Сплати Податків та Податкове Шахрайство
25	Молдова	Обхід Фінансового Контролю: Політичні Мотиви
26	Молдова	Відмивання Незаконних Коштів для Здійснення Впливу: PER Обхід Фінансового Контролю: Політичні Мотиви
27	Туніс	Обхід Фінансового Контролю: Політичні Мотиви
28	Іспанія / Аргентина	Ухилення від Сплати Податків та Податкове Шахрайство
29	Україна	Відмивання Незаконних Коштів для Приватної Вигоди
30	Об'єднане Королівство	Ухилення від Сплати Податків та Податкове Шахрайство
31	Об'єднане Королівство	Ухилення від Сплати Податків та Податкове Шахрайство
32	Об'єднане Королівство	Ухилення від Сплати Податків та Податкове Шахрайство
33	Об'єднане Королівство	Відмивання Незаконних Коштів для Здійснення Впливу: PER
34	Об'єднане Королівство	Відмивання Незаконних Коштів для Приватної Вигоди
35	Об'єднане Королівство	Відмивання Незаконних Коштів для Приватної Вигоди
36	Об'єднане Королівство	Відмивання Незаконних Коштів для Приватної Вигоди
37	Об'єднане Королівство	Відмивання Незаконних Коштів для Здійснення Впливу: PER
38	Сполучені Штати	Ухилення від Сплати Податків та Податкове

	Америци	Шахрайство			
39	Сполучені Штати Америци	Відмивання Міркувань	Незаконних	Коштів	з Філантропічних

1	Обхід Фінансового Контролю: Політичні Мотиви Механізм Розкрадання Державних Коштів	АРГЕНТИНА
<p>Двох посадових осіб міської влади та голову громадської організації було звинувачено у переведенні коштів шахрайським способом від міської влади до НПО, створеної для підтримки цілей і кампаній їхньої політичної партії.</p> <p>Ернану Ломбарді (міністр культури Буенос-Айреса), Факундо Де Алмейду (член Ради розвитку культури міста Буенос-Айрес) і Маттео Горетті (президент фонду «Pensar») були висунуті обвинувачення в 2015 році. Прокурори стверджували, що вони розробили схему за участю НПО, Centro de Estudios de Políticas Públicas Aplicada («Центр досліджень прикладної державної політики») (СЕРРА), і політичний мозковий центр «Fundación Pensar Argentina», обидва з яких очолював пан Горетті. Вони звинуватили пана Ломбарді у тому, що він затвердив виділення коштів у розмірі 1,3 мільйона песо (11 400 євро) для СЕРРА, і що ці кошти не були використані за призначенням, але натомість були передані «Fundación Pensar» для підтримки політичної діяльності та кампаній політичної партії, членами якої були пан Ломбарді та пан Горетті.</p> <p>У 2019 році розслідування у цій справі тривало.</p>		
Джерело(а)	<p>Стаття в «Fiscales» (іспанською)</p> <p>Стаття в «Infobae» (іспанською)</p>	

2	Механізм Розкрадання Державних Коштів	АРГЕНТИНА
<p>Відома правозахисна НПО була використана для сприяння розкраданню державних коштів.</p> <p>«Fundación Madres de Plaza de Mayo» («Асоціація матерів Пласа-де-Майо») реалізувала Sueños Compartidos («Спільні мрії»), велику федеральну житлову програму. Встановлено, що у період між 2008 та 2011 рр. понад 200 мільйонів песо (1,7 мільйона євро) було шахрайським шляхом вилучено зі схеми, яка фінансувалася Міністерством громадських робіт. У звинуваченні</p>		

стверджується, що викрадені кошти були спрямовані різним особам і компаніям таким чином, щоб приховати їхні сліди.

Фінансовому директору програми Серхіо Шоклендеру і його брату Пабло були пред'явлені звинувачення у шахрайстві та подальшому відмиванні доходів у 2017 році разом із двома посадовими особами. Було багато інших обвинувачених у сприянні відмиванню коштів, у невиконанні державних обов'язків та у відсутності нагляду за схемою. Серед обвинувачених – виборні посадові особи та інші публічні діячі, включно з керівником НПО та її дочкою.

Поки що не встановлено, чи були ключові особи в НПО співучасниками чи просто не здійснили належний нагляд. В обвинувальному акті конкретно зазначено, що схема використовувала престиж і траєкторію, які «Fundación Madres de Plaza de Mayo» має у галузі захисту прав людини. У 2020 році тривав судовий розгляд.

Джерело(а)	Стаття в «Infobae» (іспанською) Повідомлення про обвинувачення (іспанською)
------------	--

3	Відмивання Незаконних Коштів для Приватної Вигоди	АРГЕНТИНА
<p>НПО була частиною складної мережі організацій, які займаються відмиванням коштів від незаконного обігу наркотиків. Карлос Сальваторе, його дружина, тесть і партнер були визнані винними у відмиванні коштів у 2019 році. Операції з відмивання коштів також включали використання неприбуткової організації під назвою «Fundación Salvatore para el Estudio e Investigación de Enfermedades», «Tratamientos y Recuperación de Pacientes» («Фонд Сальваторе для Вивчення та Дослідження захворювань, лікування та одужання пацієнтів»), заявленою метою якого було проведення академічної діяльності, діагностики, реабілітації та соціальної реінтеграції пацієнтів.</p> <p>У рішенні суду встановлено, що Фонд був створений виключно для сприяння відмиванню коштів як <i>«частина групи компаній і товариств, створених для приховування коштів, які надходять від незаконної діяльності»</i>. Четверо засуджених увійшли до складу трьох членів Ради та скарбника Фонду. Пожертвування в розмірі 125 000 доларів США (105 000 євро) було незаконного походження, як і жертвування у вигляді автомобіля та ще двох грошових жертвувань на загальну суму 600</p>		

000 доларів США (502 400 євро). Один із обвинувачених визнав, що Фонд не вів жодної діяльності. У податкових деклараціях зазначено, що у 2011 році активи Фонду становили 125 000 фунтів стерлінгів (105 000 євро), але у наступні роки активи були нульовими.

Джерело(а)	<p>Стаття в «Fiscales» (французькою)</p> <p>Постанова, винесена в провадженні: Принципал в Oral Tribunal TO01 - ВІДПОВІДЧ: САЛЬВАТОРЕ, КАРЛА ЯНІНА ТА ІНШІ s//.ЯНІНА ТА ІНШІ s/ПОРУШЕННЯ СТ. 303 INC. 3 QUERELLANT: UIF - ФЕДЕРІЧІ, МАРІАНО АЛЬБЕРТО ТА ІН.</p>
------------	---

4	<p>Відмивання Незаконних Коштів з Філантропічних Міркувань</p> <p>Обхід Фінансового Контролю: Монетарний Контроль</p>	АРГЕНТИНА
---	---	-----------

Складна схема відмивання коштів з метою використання валютного контролю, ймовірно, використовувала два фонди.

П'ятьох осіб було засуджено у зв'язку зі схемою, яка нібито сфабрикувала 36 мільйонів песо (315 000 євро) імпорту, щоб отримати долари США за офіційним ринковим курсом і незаконно відправити їх за кордон. В обвинувальному висновку стверджується, що два фонди були серед великої кількості юридичних осіб, які використовувалися для відмивання коштів, а саме «Fundación Nuestra Señora de Luján» і «Fundación Nuestra Señora del Rosario». Обидві ці організації визнані та законні релігійними НПО, які займаються питаннями освіти та охорони здоров'я. Деталі їхньої причетності до ймовірної злочинної схеми не уточнюються.

Джерело(а)	<p>Стаття (іспанською)</p> <p>Обвинувальний висновок Сан-Ніколас, 28 березня 2018 р. Справа № FRO. 12598/2016 Секретаріату № 2 цього Федерального суду під назвою «INES JUAN CARLOS JUAN CARLOS AND OTHERS S/ INF. ART. 303 ст. OF THE C.P.».</p>
------------	---

5	Ухилення від Сплати Податків та Податкове Шахрайство	БРИТАНСЬКІ ВІРГІНСЬКІ ОСТРОВИ та інші
<p>Витоки свідчать про те, що в офшорних податкових гаванях були створені трасти, яв яких законні НПО називаються бенефіціарами, щоб зменшити вимоги щодо бенефіціарної власності та перевірок на відмивання коштів. Витік 2,5 млн. записів, що стосуються понад 120 000 офшорних компаній і трастів, які виявив Міжнародний консорціум журналістів-розслідувачів (ICIJ), сотні трастів, у яких зареєстровані та законні НПО є дискреційні бенефіціари, включаючи Грінпіс, Amnesty International і Британський Червоний Хрест. Як правило, вони не отримують коштів.</p> <p>У повідомленнях йдеться про те, що десятки тисяч подібних механізмів були створені у податкових гаванях з наміром приховати кінцевих бенефіціарних власників.</p> <p>Приклади:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Carthage Trust (Британські Віргінські острови) стверджував, що Британський Червоний Хрест є його бенефіціаром, але виявився схемою ухилення від податків на користь актора Пола Хогана; - Trigon Trust (Британські Віргінські острови) назвав благодійні організації Сполученого Королівства, включаючи Науково-дослідницьку організацію боротьби з раком, Національне товариство із запобігання жорстокому поводженню з дітьми та Національний фонд. Жодна з них не отримала фінансування, і звіти стверджують, що це на користь бізнесмена Рахіма Бреннермана; - SICC Trust (Острови Кука) назвав бенефіціарами три італійські неприбуткові організації («Lega Italiana per Lotta Aids», «Unione Italiana Ciechi» та «Centro Bambino Maltrattato»). НПО нічого не знає про SICC Trust, який, за наявними даними, був створений на користь трьох італійських сімей. 		
Джерело(а)	Стаття в «The Times» (платний доступ) (англійською)	

6	Відмивання Незаконних Коштів з Філантропічних Міркувань	БОЛГАРІЯ
<p>НПО були змушені повернути внесок людині, яка була змушена заплатити його як частину викупу.</p> <p>Анхель і Камелія Бончев були викрадені окремо в 2008 році. Після звільнення пану Бончеву наказали заплатити 157 000 євро фонду, який проводив рекламну кампанію на телебаченні, що, на думку пана Бончева означало «утре за всічки фондация» (Фонд «Завтра для всіх»). фундамент). Наступного дня його дружину відпустили. Спочатку пан Бончев заявив, що оплата була пожертвою коштів, зібраних друзями для його власного звільнення, але пізніше заявив, що це був викуп, і зажадав повернути свої гроші. У фонді заперечували, що це було зроблено під тиском, і відстоювали свої права в суді. У 2013 році Верховний суд анулював договір дарування між Бончевим і фондом і зобов'язав повернути йому гроші зі встановленими законом відсотками з дня подання позову.</p> <p>Згодом влада провела розслідування діяльності НПО з відмивання коштів та опублікувала в засобах масової інформації заяви про те, що Фонд діє на комерційній основі.</p>		
Джерело(а)	<p>Стаття в «DIR» (болгарською)</p> <p>Стаття в «Novinite» (англійською)</p> <p>Стаття в «Darik News» (болгарською)</p> <p>Стаття в «Legal World» (болгарською)</p>	
7	Обхід Фінансового Контролю: Політичні Мотиви Механізм Розкрадання Державних Коштів	БОЛГАРІЯ
Стаття передбачає, що політична партія використовувала НПО для спрямування державних коштів на політичну діяльність.		

ВМРО є членом уряду Болгарії. З 2014 року, коли ВМРО почала підтримувати уряд, виплати в розмірі 100 000 левів (51 000 євро) були передані «Македонски научен институт» («Македонський научний інститут») Міністерствами освіти і науки за бюджетною статтею «Субвенції та інші поточні трансферти для неприбуткових юридичних осіб».

У статті зазначено, що незважаючи на свою назву, Інститут не є акредитованою науковою установою. Крім того, стверджується, що Інститут контролюється ВМРО і фактично підтримує «Болгарію 24», телевізійну станцію, яка, як відомо, підтримує ВМРО. Інститут очолює обраний представник від ВМРО та має штаб-квартиру спільну зі штаб-квартирою «Болгарія 24» та ВМРО. Інститут також має того самого віце-президента та того ж засновника, що й «Българско сдружение на родовете от Македония» («Болгарська асоціація сімей Македонії»), яка також отримує державне фінансування. Пропозиції про фінансування обох НПО вносили депутати ВМРО.

Джерело(а) | [Стаття](#) в «Svobodna Europa»

8	Ухилення від Сплати Податків та Податкове Шахрайство	НОРМАНДСЬКІ ОСТРОВИ
---	--	---------------------

Податковий радник був ув'язнений після того, як розробив податкову лазівку, пов'язану з пожертвуванням штучно завищених акцій НПО. Девід Перрін заснував чотири компанії на фондовій біржі Нормандських островів, а потім завищив їхню балансову вартість шляхом маніпулювання продажами. Потім його клієнти жертвували акції компаній НПО і вираховували завищену вартість із своїх податкових рахунків. 600 клієнтів unikли податків на суму 70 млн. доларів (58,6 млн. євро) і заплатили пану Перрину 2 млн. фунтів (2,3 млн. євро) у вигляді гонорарів. Пан Перрін був ув'язнений на 18 місяців.

Джерело(а) | [Стаття](#) в «Civil Society News»

9	Відмивання Незаконних Коштів для Приватної Вигоди	КОЛУМБІЯ
---	---	----------

Наркаторговці створюють фіктивні НПО як частину схеми відмивання коштів.

НПО була фіктивною, це частина схеми, в якій також брали участь підставні компанії для приховання незаконного походження 10 млн.фунтів стерлінгів (8,3 млн. євро). У 2014 році бізнесмени Саломон Корн і Андрес Феліпе Пуяна створили фонд, який мав на меті допомагати вагітним жінкам і дітям з обмеженими ресурсами. У якийсь момент чоловіки зробили серію фотографій дітей із лялькою, щоб створити галерею для підроблених вебсайтів НПО.

Джерело(а) | Стаття в «RCN Radio» (іспанською)

10	Обхід Фінансового Контролю: Монетарний Контроль	ІНДІЯ
----	---	-------

Розслідування виявило, що НПО пропонують допомогу в обході валютного контролю.

Під час секретного розслідування у 2016 році було виявлено дві НПО, які бажали запропонувати послуги з обходу нового валютного законодавства. Згідно із Законом було вилучено з обігу дві купюри найбільшого номіналу (500 і 1000 рупій). Керівники двох НПО, Юва Шакті та Акхіл Бхаратія Вікланг Відхва Врідх Сева Саміті, запропонували перевести кошти у демонетизованій валюті як пожертви від членів, отримані до дати припинення дії закону, а потім повернути ці кошти через фіктивні транзакції. Кожен з них погодився відмити 10 млн. індійських рупій (113 000 євро) в обмін на комісію від 30% до 40%.

Джерело(а) | [Стаття](#)

11	Обхід Фінансового Контролю: Монетарний Контроль	ІНДІЯ
----	---	-------

Проводиться розслідування щодо НПО на предмет сприяння уникнення заходів контролю над переміщенням за іноземними грошовими переказами.

У 2018 році співробітники Правоохоронного органу розпочали розслідування щодо іноземних платежів місцевій НПО, що пов'язана з об'єктами дикої природи, оскільки були занепокоєні тим, що вона приймала платежі з-за кордону, а потім перераховувала їх місцевим представникам міжнародної групи НПО, що пов'язана з об'єктами дикої природи. Загальна сума коштів склала 1,35 млн. індійських рупій (152 000 євро).

Джерело(а) [Стаття](#)

12	Відмивання Незаконних Коштів для Приватної Вигоди Механізм Розкрадання Державних Коштів	ІНДІЯ
----	--	-------

НПО звинувачують у підробці державних чеків і розподілі допомоги через позики.

У 2020 році Директорат правоохоронного органу наклав арешт на активи НУО «Srijan Mahila Vikas Sahyog Samiti, розташованої в Бхагалпурі. Стверджується, що особи підробили підпис окружного судді на чекових книжках, придбаних шахрайським шляхом у банках, і перерахували кошти в розмірі 1000 млн. рупій (112 мільйонів євро) до НПО. Кошти були розподілені у вигляді незаконних кредитів, які не були повернуті.

Джерело(а) [Стаття](#) в «Discourse in Development» (англійською)

13	Відмивання Незаконних Коштів для Приватної Вигоди Механізм Розкрадання Державних Коштів	ІНДІЯ
----	--	-------

У даний час ведеться розслідування можливих злочинних джерел походження коштів, виплачених трьом НПО, що пов'язані з високопоставленими політичними діячами.

Розслідування щодо «Rajiv Gandhi Foundation», «Rajiv Gandhi Charitable Trust» та «Indira Gandhi Charitable Trust» були розпочаті у 2020 році. До складу правління фондів входять члени родини Ганді та два колишні прем'єр-міністри з опозиційної

партії Конгресу. У звітах детально описано про п'ять пожертвувань у фонди, які, як повідомляється, є доходами, отриманими злочинним шляхом. Суми надходили від фізичних осіб, підприємств і НПО і коливалися від 945 000 рупій (10 700 євро) до 5 мільйонів рупій (56 500 євро). Інші звинувачення включають те, що проблема була «сфабрикованим звинуваченням» і «тактикою відволікання».

Джерело(а) [Стаття](#) в «Newsroom Post»
[Стаття](#) в «India Blooms»
[Стаття](#) в «Free Press Journal»
[Стаття](#) в «India TV News»

14	Відмивання Незаконних Коштів для Приватної Вигоди	ІНДІЯ
<p>Бізнесмена підозрюють у дачі хабаря НПО від його імені.</p> <p>У 2018 році слідство розглядало звинувачення у тому, що авіаційний консультант Діпак Талвар отримав хабар від двох європейських фірм, «MBDA» та «Airbus group». Хабар був виплачений шістьом організаціям, у тому числі 90 млн. рупій (10,2 млн. євро) НПО «Advantage India», які потім були перенаправлені.</p>		
Джерело(а)	Стаття NM English Стаття ETV Bharat	

15	Відмивання Незаконних Коштів для Здійснення Впливу: Екстремізм Обхід Фінансового Контролю: Політичні Мотиви	ІНДОНЕЗІЯ
----	---	-----------

Щодо релігії та політики ведуться розслідування з приводу нецільового використання коштів і відмиванням коштів, пов'язаних із використанням коштів фонду.

«Yayasan Keadilan untuk Semua» (KUS) (Фонд «Справедливість для всіх») приймав пожертви на релігійні та соціальні цілі. Керівництво Фонду не знало, що Бахтіар Насір відкрив рахунок на ім'я фонду, через який деякі кошти перераховувалися до «National Movement to Safeguard the Indonesian Ulema Council's Fatwa» (GNPF-MUI), політичного руху, який він очолює. Йому допомагали Голова Фонду та співробітник банку. Були також висунуті обвинувачення в тому, що деякі кошти були перераховані до фонду в Туреччині, який має зв'язки з Ісламською державою. Представники пана Насіра наполягають, що це не пов'язано з тероризмом або відмиванням коштів і що він просто «позичив» назву фонду, щоб полегшити моніторинг пожертвувань політичному руху. Загалом було зібрано 3,8 млрд. рупій (220 000 євро), з яких 1,8 млрд. рупій (104 000 євро) враховано.

Джерело(а) [Прес-реліз](#) РРАТК (ПФР Індонезії) (бахаса)
[Стаття](#) в «Jakarta Globe» (англійською)
[Стаття](#) в «Liputan 6» (бахаса)

16	Механізм Розкрадання Державних Коштів	ІНДОНЕЗІЯ
<p>Фонд використовується як оболонка для державної компанії з виробництва продуктів харчування, що приносить прибуток.</p> <p>Міністерство оборони реалізує проєкт розвитку харчової промисловості, що фінансується з державного бюджету, яким керує компанія (<i>PT Agro Industri Nasional (Agrinas)</i>). Компанія є дочірньою компанією <i>Yayasan Kesejahteraan Pendidikan dan Perumahan</i> «Фонд освіти та житлового забезпечення» (УКРР), НПО, яка контролюється Міністерством оборони. Директорами компанії є посадові особи міністерства, які в багатьох випадках пов'язані з певною політичною партією.</p> <p>Існує низка законів та положень, які обмежують практичність такої схеми щодо виплат, які виплачуються через фонд, пов'язаних сторін, конфлікту інтересів і корупції, але вони слабо виконуються. У статті висловлюються припущення про</p>		

обґрунтування такої угоди, як і теза, яка наведена нижче, яка визначає це як системну проблему. Обидва стверджують, що порядок було прийнято, оскільки вона зменшує нагляд і звітність.

Джерело(а) [Стаття](#) в «Universitas Al Azhar» (індонезійською)
[Дисертація](#) *Analisa Badan Hukum Yayasan dalam bentuk Rumah Sakit untuk kepentingan Kemanusiaan* (Аналіз юридичних осіб фонду у формі лікарень на благо людства) Ріска Вуландарі (Індонезія)

17	Відмивання Незаконних Коштів для Приватної Вигоди	ІНДОНЕЗІЯ
----	---	-----------

Фонд використовувався для відмивання коштів через земельні угоди.

Розслідування розкрадання коштів клієнтів колишнім президентом, директором «Century Bank» Робертом Тантуларом призвело до висунення звинувачень, пов'язаних із земельними операціями за участю Яасана Фатмаваті («Фонд Фатмаваті»). Земля є частиною ділянки, на якій побудовано лікарню, поряд із землею, що належить Міністерству охорони здоров'я.

У ході судового розгляду було встановлено, що між Фондом і компанією, яка відмивала кошти від імені «Century Bank», було укладено угоду про купівлю-продаж. Серед складної серії транзакцій Фонд продав компанії землю за 269 млрд. рупій (15,5 мільйонів євро), але отримав лише 65 млрд. рупій (3,8 мільйона євро), а надлишок розподілив між трьома чоловіками, яким висунули звинувачення у відмиванні коштів. Було визнано, що всі троє чоловіків брали участь у схемі, але з них зняли кримінальні звинувачення. Згодом Фонд встановив своє право власності на землю у суперечці з Міністерством охорони здоров'я.

Джерело(а) [Анотація дисертації](#) «Використання фонду як способу дії у злочині відмивання коштів (номеру рішення дослідження: 152/Pid.B/2011/PN.KPG та номера рішення: 1260/Pid.B/2012/PN.JKT .PST) Надіслано Resti Imaliya (індонезійська / англійська).
[Стаття](#) у «Republika» (бахаса)

	<p>Стаття в «Info Breaking News» (бахаса)</p> <p>Заява Генерального прокурора Республіки Індонезія (<i>Kejaksaan Agung Republik Indonesia</i>)</p>
--	--

18	Некласифіковані	ІРЛАНДІЯ ТА ІНШІ
----	-----------------	------------------

Злочинці, які володіють викраденими даними кредитної картки, перевіряють дійсність даних за допомогою пожертвувань НПО.

Звіти свідчать про те, що НПО використовуються тому, що вони швидко виконуються; тому що пожертви мають менше повернень, оскільки власники карток менш імовірно запитуватимуть пожертву; а також тому, що НПО з меншою ймовірністю мають складні програми щодо запобігання шахрайству. Зрештою НПО повинні відшкодувати кошти та виділити ресурси на ліквідацію наслідків. Вони також можуть зазнати репутаційних збитків.

У травні 2013 року Ірландський дитячий фонд «Джек та Джилл» оголосив, про повернення понад 130 000 євро шахрайських пожертвувань за допомогою кредитних карток. Фонд отримував внески протягом шести тижнів у сумах від 2 центів до 3000 євро, які були списані шахрайським шляхом з приватних кредитних карток.

Джерело(а)	Стаття на сайті «CreditCards.com» (англійською)
------------	---

19	Ухилення від Сплати Податків та Податкове Шахрайство	Йорданія
----	--	----------

Стверджується, що продовольчі компанії вимагають від НПО завищувати вартість продовольчих пожертвувань, що надаються їх корпораціями, щоб зменшити свої податкові зобов'язання.

В одній із статей йдеться про офіційні рахунки-фактури, що підтверджують, що сотні жертв продовольчих продуктів надаються асоціаціям за умови, що асоціація погоджується підписати рахунок-фактуру для отримання потрібної вартості

товару. Ці пожертви не підлягають оподаткуванню.

Джерело(а) [Стаття](#) в «Addustour» (арабською)

20	Відмивання Незаконних Коштів для Здійснення Впливу: Екстремізм	КОСОВО
<p>У 2018 році відділ НУО призупинила діяльність 21 зареєстрованої асоціації, ймовірно, через підозри у зв'язках, фінансових або інших, зі злочинними організаціями. Вважається, що деякі з них пов'язані з тероризмом і пропагуванням радикального ісламу, але неясно, чи це стосується всіх організацій, а деякі з них не мають релігійного або культурного характеру. Органи влади не надали жодних офіційних причин призупинення на своєму вебсайті або у своїх повідомленнях призупиненим НПО, окрім того, що заходи були вжиті на запит компетентного органу. Шість НПО раніше були причетні до справ, пов'язаних з відмиванням коштів і сприянням екстремізму (див. справи 21 і 22). Через рік усі призупинення було скасовано, і сьогодні всі організації діють.</p> <p>21 організація:</p>		
<u>Албанська назва</u>		<u>Переклад (англійською)</u>
<i>Shoqata Kulturore 'Devotshmeria'</i>		Association Cultural 'Devotion'
<i>Gjurma</i>		Footprint
<i>Instituti per Kulture dhe studime Bashkekohore</i>		Institute for Contemporary Culture and Studies
<i>Kosovo Aid and Development</i>		Kosovo Aid and Development
<i>Orgasnizata Humanitare Kalliri i Miresie</i>		Kalliri i Miresie Humanitarian Organization
<i>Shoqata Kulturore Meszxhidi Studentor</i>		Association Cultural Masjid Student
<i>Nektari-He</i>		Nektari-He

<p><i>Njeanshmeria</i></p> <p><i>Ehli-Bejti</i></p> <p><i>Shoqata Kulturore Kurani</i></p> <p><i>Instituti per Shkenka Humane Ibni Sina</i></p> <p><i>NISA</i></p> <p><i>Asociacioni per Kulture Edukim dhe Arsim</i></p> <p><i>Shoqata Kulturore Parimi</i></p> <p><i>Patient Help Fund</i></p> <p><i>Pema e Bamiresise</i></p> <p><i>Rinia Istogase</i></p> <p><i>Shoqata Kulturore Celsi</i></p> <p><i>Shoqata per Sherbime Edukative dhe Kulturore</i></p> <p><i>“Bregu i Diellit”</i></p> <p><i>Shoqata Kulturore Singheriteti</i></p> <p><i>Al Waqaf Al Islami</i></p>	<p>Bias</p> <p>Ahl-Bayt</p> <p>Association Cultural Quran</p> <p>Ibn Sina Institute for Human Sciences</p> <p>Started</p> <p>Association for Culture, Education and Education</p> <p>Association Cultural Principle</p> <p>Patient Help Fund</p> <p>The Tree of Charity</p> <p>Rinia Istogase</p> <p>Association Cultural Chelsea</p> <p>Association for Educational and Cultural Services “Sunshine Coast”</p> <p>Association Cultural Sincerity</p> <p>Islamic Endowment</p>
<p>Джерело(а)</p>	<p>Офіційна заява «Departamenti per Organizata Jo-Qeveritare» (Департамент неурядових організацій) (албанською)</p>

21	Відмивання Незаконних Коштів для Здійснення Впливу: Екстремізм	КОСОВО
<p>Ігбалле Худуті є засновником трьох різних НУО в Косово, НУО «NISA», <i>Fondacion Kulturor Shpetimtari i Kohes</i> (Культурний фонд «Спаситель часу») та Міжнародної дослідницької установи Наїма Фрашері. У червні 2015 року поліція Косово провела обшук в НУО «NISA» за підозрою у фінансуванні тероризму та відмиванні коштів. У той же час були проведені обшуки в чотирьох інших НУО: НУО «Bregu i Diellit», НУО «Ibni Sina», НУО «Kurani» та НУО «Ehli Bejti». У статті новин не уточнюється результат, але чотири з названих НУО діяли через три роки, оскільки їхню реєстрацію було призупинено (див. Кейс 20).</p>		
Джерело(а)	<p>Стаття в «Kallxo» (албанською)</p> <p>Стаття в «Reuters» (англійською)</p>	

22	Відмивання Незаконних Коштів для Здійснення Впливу: Екстремізм	КОСОВО
<p>Хасан Азарі Беджанді був звинувачений у відмиванні майже 1 мільйона доларів незадекларованої готівки у період з 2014 по 2015 рік. Беджанді був головою Фонду «the Qur'an Kosova», організації, яка включала п'ять інших організацій, що діяли в Косово, підозрюваних у зв'язках з Тегераном, діяльність усіх зв'язків була призупинена, а потім закрита. Повідомлялося, що НПО поширюють антизахідну та антисемітську пропаганду, що влада виявила, що НУО приховують свої джерела доходу та наміри щодо витрачання коштів, і що «ідеологічні агенти» уряду Ірану почали діяти у Косово через «Qur'an Foundation of Kosova», іранська НПО, пов'язана з однойменною албанською організацією. Заявленими цілями групи було створення музею іранської культури в Косово та створення кафедри іраністики в Приштинському університеті. За наявними даними, пан Беджанді мав зв'язки з урядом Ірану, а НПО, як повідомляється, були пов'язані з Національним університетом імені Аль-Мустафи, яким, як повідомляється, володіє та керує верховний лідер Ірану Аятола Алі Хаменеї.</p> <p>Пану Беджанді було пред'явлено звинувачення відповідно до Закону «Про запобігання відмиванню коштів та фінансуванню</p>		

тероризму» на наступних підставах:

- У 2014 році він отримав від Бесніка Шали пожертву у розмірі 2000 євро як директор НУО «Kurani»;
- У 2014 році він зробив неправдиву заяву про те, що кошти в розмірі 21 454 євро, пожертвовані НУО «Kurani», були отримані від держави Кувейт, які насправді надійшли з Китаю;
- У 2015 році він не надав доказів, необхідних для повернення 30 000 євро, пожертвованих фізичною особою в Туреччині НУО «Kurani»
- У період з 2005 по 2015 рік він не вів належної звітності НУО «Курані», витрати якої становили 871 000 євро, а дохід – 579 000 євро.

У 2018 році повідомлялося, що влада втратила зв'язок із Беджанді, який перебував в Ірані, і вела переговори про визнання провини з посольством Ірану. Усі п'ять організацій були включені до списку припинених НПО в Косово з 2018 року.

Джерело(а)	Стаття Radio Free Europe Стаття в «Radio Europe e Lire» (албанською) Стаття в «Betimi per Drejtesi» (албанською)
------------	--

23	Механізм Розкрадання Державних Коштів	КОСОВО
Депутат Етем Аріфі використав свій вплив для отримання двох субсидій на загальну суму майже 26 000 євро для фіктивної НПО. Кошти були незаконно привласнені паном Аріфі та його спілниками. Пан Аріфі був умовно засуджений у 2018 році до 15 місяців позбавлення волі. Обвинувачений Байрама Гаши, який очолював НПО, був умовно засуджений до двох років. Пан Аріфі був виправданий за звинуваченням у вчиненні впливу. Обом загрожуватиме в'язниця, якщо кошти не будуть відшкодовані протягом шести місяців.		

Джерело(а)	Стаття в «Prishtina Insight» (англійською) Стаття в «Betimi per Drejtesi» (албанською)
------------	---

24	Відмивання Незаконних Коштів для Здійснення Впливу: РЕР Ухилення від Сплати Податків та Податкове Шахрайство	МЕКСИКА
----	---	---------

Два фонди беруть участь у розслідуванні справи колишнього президента щодо відмивання коштів.

Повідомляється, що розслідування ПФР щодо колишнього президента Фокса розглядають тринадцять компаній і два фонди, «Fox Center» і «Fox Foundation», які пов'язані з колишнім президентом і його сином. Повідомляється, що вони отримали приблизно 700 мільйонів песо (29 мільйонів євро) протягом чотирьох років. Розслідування розглядає можливе ухилення від сплати податків та відмивання коштів.

Розслідування було розпочато через висунуті звинувачення в тому, що високопосадовці в уряді пана Фокса в 2000-2006 роках отримали у розмірі 3 мільйони доларів (2,5 мільйона євро) від торговців наркотиками. Водночас у ЗМІ порушувалося питання про благодійну діяльність екс-президента та його дружини після звільнення з посади. Подружжя зібрало мільйони песо для фондів «Vamos México» та інших завдяки щедрим зборам коштів. Фонд, заснований колишньою першою леді Мартою Саагун, повідомив про дохід у 62 мільйони песо (2,6 мільйона євро) та витрати 16 мільйонів песо (666 000 євро) у 2019 році. Жодних конкретних звинувачень у порушеннях висунуто не було.

Джерело(а)	Стаття в «El Universal» (іспанською) Стаття в «Vanguardia» (іспанською) Стаття в «Sinembargo» (іспанською)
------------	--

25	Обхід Фінансового Контролю: Політичні Мотиви	МОЛДОВА
<p>Багато політиків і політичних партій звинувачуються у створенні НПО виключно для сприяння політичному фінансуванню та політичної діяльності, які інакше були б неприйнятими. Принаймні троє політиків відкрили НПО, пов'язані з політичною діяльністю засновника. Ілан Шор заснував свою громадську організацію за чотири місяці до приходу в політику, а Ренато Усатий – за два тижні після того, як став мером другого за величиною міста Республіки Молдова.</p> <p>Така схема дозволяє цим політикам використовувати кошти, які не передбачені для політичного фінансування. Наприклад, засновник Фонду «Ренато Усатий» Ренато Усатий спрямовує гроші, зароблені за кордоном, на підтримку своєї політичної діяльності. Численні політики та політичні партії звинувачуються у створенні НПО виключно для сприяння політичному фінансуванню та політичної діяльності, які інакше була б неприйнятими.</p> <p>Однак у деяких випадках невідомо, звідки надходить фінансування. Наприклад, Asociația «Pentru Orhe» (Асоціація «For Orhe») заснована бізнесменом і мером Оргея Іланом Шором. Асоціація «For Orhe» не подала заявку на отримання (добровільного) статусу організації суспільного блага (ОСБ), який зобов'язує ОСБ публікувати та оприлюднювати діяльність і фінансові звіти. Крім того, влада не отримала інших документів, які повинні подавати всі організації, незважаючи на те, що Асоціація заявляє про протилежне. Політичним партіям заборонено отримувати незадекларовані пожертви.</p> <p>Схема також дозволяє фінансувати заходи, які політичні партії не мають права фінансувати, але які є відкрито політичними. Деякі з них спрямовані виключно на місцевість, яку контролюють засновники або їх політичні союзники. У листопаді 2016 року Фонд «Ренато Усатого» виділив 13 грантів містам і селам на загальну суму 1,5 мільйона леїв (71 000 євро), усі вони контролювалися політичними союзниками. У 2016 році 10 мільйонів леїв (472 000 євро) отримало місто Бельці, мером якого є пан Усатий.</p> <p>Діяльність також безпосередньо пов'язана з політичними цілями їх засновника-політика. Усі пожертви, зроблені Фондом «Ренато Усатий» муніципалітету Бельці, були перелічені у звіті про діяльність мера. Фонд не має власного сайту, інформація про його діяльність розміщена у блозі політика-засновника. Сам засновник «For Orhe» та мер Орхея Ілан Шор на засіданні міської ради оголосив, що асоціація стане фінансовою установою для виконання його передвиборчих обіцянок. Основним джерелом інформації про асоціацію є сайт мерії Оргея. НУО значно активізуються під час виборів. Наприклад, фонд Влада</p>		

Плахотнюка «Едельвейс» витратив у середньому 3,8 мільйона леїв (178 000 євро) у невиборчі роки 2013 та 2015 та 38 мільйонів леїв (1,8 мільйона євро) у 2016 році, у рік президентських виборів.

Деякі дії вважаються фактично підкупом виборців. Наприклад, Асоціація «For Orhe» відкрито підтримувала президентську кампанію Інни Попенко. За 12 днів до виборів пані Попенко вручала виборцям купони зі знижками на покупки. У відповідь на скаргу, пані Попенко заявила, що це була соціальна діяльність від імені Фонду, а не політична діяльність, і записи показують, що роздача фінансувалася компанією, заснованою Асоціацією «For Orhe». Пізніше судді дійшли висновку, що вони «убачали в діях кандидата прямі та опосередковані елементи підкупу виборців, у тому числі з незадекларованих джерел».

Голова Центральної виборчої комісії визнає існування явища непрямого фінансування політичних партій через благодійні фонди, створені політиками. «Ми помітили явище прямої/опосередкованої участі благодійних організацій у політиці... коли ім'я політика з'являється і в назві партії, і в назві благодійного фонду, на рівні сприйняття важко розрізнити, де благодійна акція організації, а де власне політична діяльність учасника виборів. Виникає плутанина. Проте, з точки зору правових норм, у таких випадках мало що можна заперечити. Фонд під іменем виборчого конкурента організовує акцію в населеному пункті. Він робить якісь пожертви, дарує якісь подарунки. Захід закінчується і за кілька хвилин у тому ж приміщенні, з тією ж аудиторією починається зустріч з виборцями, але залишається лише кандидат».

Наразі Міністерство юстиції не застосовувало санкцій до благодійних фондів за участь у політичній діяльності.

Джерело(а) | [Стаття](#) в «Anti Corruption» (румунською)

26	Відмивання незаконних коштів для здійснення впливу: PEP Обхід фінансового контролю: політичні мотиви	Республіка Молдова
Інформаційні матеріали вказують на те, що у діяльності НПО використовується обличчя PEP для отримання більших впливів.		

<p>«Din suflet» («Від щирого серця») – фонд, заснований другом колишнього президента Республіки Молдова Ігоря Додона. Публічним обличчям фонду стала дружина колишнього президента Галина Додон. Хоча у неї не було офіційної ролі, але вона часто використовувала офіційну державну резиденцію. Незважаючи на обіцянку Галини Додон про прозорість діяльності фонду, у відкритому доступі відсутня інформація про джерела його фінансування, а також не було подано податкову декларацію. Згідно з неофіційними даними дохід фонду у 2018 році перевищив 12 млн лей (566 тис. євро). У 2019 році з'явилися відомості, що фонд одержав пожертви від державного службовця високого рангу Російської Федерації у розмірі 70 тис. євро, після чого його син був призначений на посаду бізнес-посла у Республіці Молдова.</p>		
Джерела	<p>1. Стаття на Ziarul de Garda: https://bit.ly/3BX2fgy (румунська мова) та https://bit.ly/3BWM5nl (російська мова)</p> <p>2. Стаття на Deschide: https://bit.ly/3WlisdN (румунська мова)</p>	
27	Обхід фінансового контролю: політичні мотиви	Туніська Республіка
<p>За матеріалами перевірки Рахункової палати було встановлено, що Асоціація була прикриттям для підтримки політичних амбіцій медіа-магната та очолюваної ним політичної партії.</p> <p>«جمعية خليل تونس» («Асоціація Халіла Тунеса») була заснована кандидатом у президенти та медіа-магнатом Набілом Каруї як пам'ять про його сина Халіла. Асоціація надавала безкоштовні сніданки та іншу соціальну допомогу бідним. Напередодні виборів десятихвилинні відеоролики, що висвітлюють роботу пана Каруї з цим фондом, щовечора транслювалися на його телеканалі. У 2019 році звіт Рахункової палати встановив, що протягом 2017 – 2019 років «Асоціація Халіла Тунеса» отримала анонімні іноземні кошти на загальну суму трохи менше 100 тис. доларів США (84 тис. євро), що порушує вимоги глави 99 Закону про боротьбу з тероризмом та відмивання коштів № 2015, а також не було обліковано 8300 динарів (2500 євро).</p>		
Джерела	<p>1. Стаття на Legal Agenda: https://bit.ly/3hTdfVd (арабська мова)</p> <p>2. Стаття на L'Obs: https://bit.ly/3vhaIHo (французька мова)</p> <p>3. Стаття на Arab News: https://bit.ly/3vm89Up (англійська мова)</p>	

28	Ухилення від Сплати Податків та Податкове Шахрайство	Аргентинська Республіка та Королівство Іспанія
<p>Органи влада Іспанії та Аргентини проводять розслідування стосовно фондів «Fundación Leo Messi» (Іспанія) та «Fundación Leo Messi Argentina» (Аргентина) щодо ухилення від сплати податків та відмивання незадекларованих доходів. Розслідування пов'язані з виплатами фондам Мессі з боку ФК «Барселона», спонсорів та суб'єктів господарювання, які мають контракти на використання іміджевих прав Ліонеля Мессі.</p> <p>За неофіційними даними, які посилаються на звіти слідчих, стало відомо, що менше 7% доходу іспанського фонду у розмірі 47 млн доларів США (39 млн євро) було використано на пожертви. Решта коштів не обліковується. Сам фонд був заснований у 2007 році, але зареєстрований у Барселоні тільки у 2013 році. Припускають, що цей фонд до своєї реєстрації незаконно видавав довідки про звільнення від сплати податків. Мабуть, він отримував майже весь свій дохід від ФК «Барселона», який власне сам користувався податковими знижками, роблячи пожертви.</p> <p>Аргентинський фонд було створено у 2009 році, згодом знято з реєстрації через неподання необхідних звітів, а потім повторно зареєстровано у 2013 році. Фонд знову не надав необхідні документи а, отже, не отримав податковий код. Але зрештою подав звітність з нульовим балансом. Він мав різні контракти з суб'єктами господарювання, за якими здійснювалися платежі, пов'язані з використанням іміджевих прав Ліонеля Мессі.</p> <p>Фонди перебували під управлінням родичів Ліонеля Мессі. Розслідування були спрямовані на ці родинні зв'язки, а також на ділового партнера.</p> <p>До аспектів розслідування належать:</p> <ul style="list-style-type: none"> • фонди є оболонками без жодної діяльності; • кошти перераховуються підставним компаніям та офшорним податковим гаваням; • відбуваються передплати за власність або контакти юридичним особам, які належать членам родини Ліонеля Мессі. 		
Джерела	<p>1. Стаття на Infobae: https://bit.ly/3VoftcP (іспанська мова)</p> <p>2. Стаття на Perfil: https://bit.ly/3GhaypK (іспанська мова)</p>	

	3. Стаття на De Spiegel https://bit.ly/3C3LsZ1 (англійська мова) 4. Стаття на El Condidencial https://bit.ly/3WpDzp5 (іспанська мова)	
29	Відмивання незаконних коштів для приватної вигоди	Україна
<p>Гірничо-збагачувальна компанія Ferrexpo заснувала в Україні фонд під назвою «Квітучий край» (Blooming Land) для впровадження корпоративної соціальної відповідальності в країні та пожертвувала йому 110 млн доларів США (92 млн євро) у період з 2013 по 2018 рік. У 2018 році аудитор Ferrexpo компанія Deloitte виявила розбіжності у звітності цього фонду та склала повноваження аудитора після того, як Ferrexpo не розпочала проведення розслідування. Подальше незалежне розслідування, проведене Ferrexpo у 2019 році, підтвердило, що кошти могли бути незаконно привласнені, але не виявило доказів причетності керівництва або співробітників Ferrexpo.</p> <p>Мажоритарним акціонером Ferrexpo є колишній народний депутат України Костянтин Жеваго. Фонд «Квітучий край» був заснований Ferrexpo і фінансувався виключно Ferrexpo та іншою компанією, контрольованою паном Жеваго. Deloitte не погодилася з висновком Ferrexpo про те, що пан Жеваго не контролює фонд «Квітучий край». У повідомленнях «The Times» стверджується, що українська влада розслідує, чи використовувався цей благодійний фонд для відмивання коштів та ухилення від сплати податків.</p>		
Джерела	1. Стаття на The Times: https://bit.ly/3I2wt5B (англійська мова, платний доступ) 2. Прес-релізи на Ferrexpo: https://bit.ly/3vnU1Kl та https://bit.ly/3hSs6iO (англійська мова) 3. Стаття The Guardian: https://bit.ly/3WIXwqB (англійська мова)	
30	Ухилення від Сплати Податків та Податкове Шахрайство	Великобританія
<p>Ці випадки пов'язані з шахрайським або незаконним вимаганням від органів влади податкових пільг, де використовуються неприбуткові організації.</p> <p>У Сполученому Королівстві трапляються численні випадки, коли окремі особи або групи осіб вимагають повернення «подарункової допомоги» через фіктивні пожертвування на користь неприбуткових організацій.</p>		

Ім'я та прізвище	Рік винесення обвинувачення	Назва неприбуткової організації	Сума неправомірно одержаних коштів	Вирок	Примітки
1. Макс Льюїз 2. Елізабет Льюїз	2013	Welsh Independent School of Climbing and Mountaineering Trust	88,5 тис. фунтів стерлінгів (99 тис. євро)	1. 4 роки 2. 18 місяців (умовно)	Подружжя. Вони контролювали легальну неприбуткову організацію.
1. Раймонд Акбо 2. Акуа Авусо	2013	Church of Grace Ministries UK	145 тис. фунтів стерлінгів (169 тис. євро)	1. 2 роки 2. 2 роки	Фіктивні пожертвування, які були заявленими фінансовими консультантами. Сама неприбуткова організація не причетна.
1. Абдулшакур Джума 2. Ашраф Салім Алі	2016	1. East Coast of African Community Association 2. Bongo Community Association	500 тис. фунтів стерлінгів (583 тис. євро)	1. 30 місяців 2. 30 місяців	
1. Афран Алі 2. Імран Алі	2018	Неприбуткова організація без назви, що надає допомогу	456 тис. фунтів стерлінгів (531 тис. євро)	1. 5 років 2.5 років	Брати-близнюки. Була створена одна фіктивна неприбуткова організація, а також використовувалось несправжнє представництво легальної неприбуткової організації
Теслім Джонсон	2018	Agape Church	155 тис. фунтів стерлінгів (180 тис. євро)	4 роки	Пастор та трасті, який контролював легальну неприбуткову організацію

Джерела:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Стаття щодо першого випадку на Civil Society News: https://bit.ly/3hUcsDy (англійська мова) 2. Стаття щодо другого випадку на Civil Society News: https://bit.ly/3WIUH8N (англійська мова) 3. Стаття щодо третього випадку на Civil Society News: https://bit.ly/3vjro1e (англійська мова) 4. Стаття щодо четвертого випадку на BBC: https://bbc.in/3C4SzjT (англійська мова) 5. Стаття щодо п'ятого випадку на Civil Society News: https://bit.ly/3hZro37 (англійська мова) 	
31	Ухилення від Сплати Податків та Податкове Шахрайство	Великобританія
		<p>Неприбуткова організація створюється як ключова частина великої, складної та структурованої схеми ухилення від оподаткування та отримання вигоди.</p> <p>У Сполученому Королівстві для заохочення здійснення пожертвувань зареєстрованим благодійним організаціям існує схема «подарункової допомоги». Ця схема дозволяє благодійним організаціям Сполученого Королівства повертати з Казначейства Сполученого Королівства податок, сплачений за пожертвування, що були отримані від платників податків Сполученого Королівства, за основною ставкою (наразі 20%). Отже, пожертвування у розмірі 10 фунтів стерлінгів платником податків Сполученого Королівства дозволить благодійній організації повернути 2 фунти стерлінги з Казначейства. Крім того, платники податку з вищою ставкою (ті, хто сплачує 40% податку на прибуток) можуть особисто зменшити свої податкові зобов'язання на податковому рахунку на 20%.</p>

		<p>«Cup Trust» представив складну схему використання цієї системи. Британський фахівець з питань оподаткування Метью Дженнер заснував разом з Дарреном Стоунзом і Ентоні Мехіганом компанію під назвою «Mountstar», директорами якої вони були. Потім Mountstar створила Cup Trust як зареєстровану благодійну організацію, де Mountstar була єдиним трасті.</p> <p>Надалі ці троє осіб пропонували податкові послуги заможним клієнтам. Останнім радили здійснювати пожертвування фонду «Cup Trust». Тоді 20% вартості цих пожертвувань можна було б вирахувати з їх особистих податкових рахунків.</p> <p>Cup Trust використовував пожертвування для придбання державних облігацій, які потім продавались з великою знижкою першому жертводавцю. Зрештою, Cup Trust звернулась до Казначейства щодо повернення 20% як «подарункової допомоги». Хоча менше 1% коштів було спрямовано на благодійність.</p> <p>Благодійна організація жодного разу не сплачувала коштів компанії «Mountstar» або її директорам. Натомість ці троє отримали значні кошти від жертводавців за послуги податкового консалтингу. За не підтвердженими даними, Дженнер отримав понад 2 млн фунтів стерлінгів (2,3 млн євро)⁸⁴.</p> <p>Суми були дуже великі. Ця схема зібрала 176 млн фунтів стерлінгів (205 млн євро) для Cup Trust протягом десяти раундів пожертвувань від 360 учасників за період з березня 2009 року по</p>
--	--	--

⁸⁴ «... конфлікти стали настільки невід’ємними, що їх не можна було належним чином врегулювати відповідно до законодавства про благодійність. Різні конфлікти інтересів були численними, серйозними та істотними...»

		<p>березень 2011 року. Облігації, що були придбані на кошти від пожертвувань, продавались за 17 тис. фунтів стерлінгів (19,8 тис. євро). Знижка становила 99%. 55 тис. фунтів стерлінгів (64 тис. євро), приблизно 0,03% доходу, було спрямовано на благодійні цілі.</p> <p>Ця схема так і не була завершена, оскільки у зверненні до Казначейства вказувалась сума коштів, яку хотіли повернути в якості «подарункової допомоги», у розмірі 46 млн фунтів стерлінгів, а це піддавалось сумніву. Після запитів регулятора ця неприбуткова організація була ліквідовано, а звернення щодо повернення «подарункової допомоги» вже більше не подавались. Однак, теоретично така схема може функціонувати таким чином:</p>
--	--	--

	Донор	Фіктивна благодійна організація	Податковий радник	Казначейство	Реальні витрати на благодійність
Пожертвування	-1 млн фунтів стерлінгів	+1 млн фунтів стерлінгів			
Зменшення податкових зобов'язань на 20%	+200 тис. фунтів стерлінгів			-200 тис. фунтів стерлінгів	
Неприбуткова організація одержує «подарункову допомогу» (у розмірі 20%)		+200 тис. фунтів стерлінгів		-200 тис. фунтів стерлінгів	
Купівля облігацій		0			

неприбутковою організацією (у сумі 1,2 млн фунтів стерлінгів)					
Ціна продажу облігацій неприбутковою організацією (1,2)	-1 тис. фунтів стерлінгів	+1 тис. фунтів стерлінгів			
Облігації надходять на рахунок жертводавця	+1,2 млн фунтів стерлінгів	-1,2 млн фунтів стерлінгів			
Плата податковому раднику	-200 тис. фунтів стерлінгів		+200 тис. фунтів стерлінгів		
Реальні витрати на благодійність		-1 тис. фунтів стерлінгів			+1 тис. фунтів стерлінгів
Загалом	+199 тис. фунтів стерлінгів	0	+200 тис. фунтів стерлінгів	-400 тис. фунтів стерлінгів	+1 тис. фунтів стерлінгів

У цій схемі є три складові, які вказують на потенційні зловживання:

По-перше, звернення щодо «подарункової допомоги» може бути визнано таким, що була подана на підставі недостовірних даних, оскільки реально ніяких виплат не було здійснено.

По-друге, за твердженням регулятора сфери неприбуткових організацій, існує невід’ємний і неминучий конфлікт інтересів для осіб, які діють як податкові радники та контролери неприбуткових організацій¹.

По-третє, продаж облігацій майже за безцінь, що відповідно призводить до збитків, є зловживанням довіри з боку трасті.

У звіті Комісії з благодійних організацій, державного регулятора Сполученого Королівства сфери неприбуткових організацій, зазначено, що «Схема була штучним механізмом, розробленим з метою створення враження, що всі сторони, які

беруть участь у Схемі, є окремими та незалежними одна від одної, хоча насправді це не так. Mountstar [трасті] знала або мала знати, що Схема була розроблена для отримання допомоги не за призначенням, а саме: для стимулювання здійснення справжніх благодійних платежів».

Створення компанії «Mountstar», яка була зареєстрована на Британських Віргінських Островах, як єдиного корпоративного трасті, ймовірно, мало на меті захистити справжніх контролерів неприбуткової організації від необмеженої особистої відповідальності, до якої можуть притягнути трасті благодійної організації згідно із законодавством Великобританії. З цього боку, це можна вважати успіхом для організаторів схеми. Незважаючи на те, що регулятор неприбуткових організацій викрив Cup Trust у 2017 році, а розслідування було завершено у січні 2019 року, на сьогодні жодних кримінальних обвинувачень висунуто не було. Комісія з благодійних організацій не вимагала реституції від Mountstar як трасті відповідно до законодавства про благодійність, оскільки остання не мала активів. Мабуть, Mountstar була заснована таким чином, щоб запобігти майбутньому вимаганню реституції від своїх директорів, що могло б трапитись у деяких юрисдикціях.

Джерела:

1. Звіт на сайті Національного аудиторського офісу Сполученого Королівства: <https://bit.ly/3voqPCY> (англійська мова)
2. Результати розслідування Комісії з благодійних організацій щодо The Cup Trust: <https://bit.ly/2FgvTQQ> (англійська мова)
3. Рішення Комісії з благодійних організацій: <https://bit.ly/3hRezrC> (англійська мова)
4. Стаття на The Guardian: <https://bit.ly/3PTsBpa> (англійська мова)
5. Стаття на Step: <https://bit.ly/3jq272p> (англійська мова)
6. Стаття на The Times: <https://bit.ly/3WsApRc> (англійська мова, платний доступ)
7. Стаття на Civil Society News: <https://bit.ly/3GmH8GI> (англійська мова)

32

Ухилення від Сплати Податків та Податкове Шахрайство

Великобританія

Очевидно, що неприбуткові організації в Англії створюються з основною метою використання податкових лазівок.

Розслідування, проведене The Financial Times у 2011 році, показало, що власники комерційної нерухомості платили благодійним організаціям за оренду порожньої нерухомості, щоб уникнути комерційних ставок (місцевий податок на комерційну нерухомість). Власники комерційної нерухомості зобов'язані сплачувати комерційні ставки, навіть якщо нерухомість пустує, але благодійні організації у ті часи мали право на 80% знижку у сплаті цих податків (розділ 43(б)(а) Закону про фінансування місцевого самоврядування 1988 року).

Найбільш кричущий випадок трапився стосовно організації «Public Safety Charitable Trust Limited». Вона була створена для трансляції повідомлень громадської безпеки через Bluetooth у торговельних центрах. Комерційна компанія «Commercial Link Ltd» стала єдиним постачальником Bluetooth-обладнання для цих цілей. Благодійна організація одержувала платежі від власників комерційної нерухомості за оренду 2000 порожніх приміщень, які розташовувались на всіх теренах Сполученого Королівства. Такі речі, на їхню думку, давали їм підстави отримувати знижки під час сплати комерційних ставок.

У рішенні суду від 14 травня 2013 року щодо благодійної організації суддя постановив, що звільнення від ставок має залежати від того, як масштабно благодійна організація використовує приміщення для благодійних цілей, і що використання нерухомості Public Safety Charitable Trust Limited не відповідає цьому критерію. Як наслідок, благодійна організація була змушена сплатити 17 млн фунтів стерлінгів (19,8 млн євро). У 2013 році її було визнано неплатоспроможною та ліквідовано. Двох трасті та директорів благодійної організації було позбавлено права бути директорами чи трасті на 9 та 5 років відповідно.

Надалі Державною службою з питань банкрутства, Офіційним розпорядником та Комісією з благодійних організацій проводились розслідування, де було встановлено, що 95% вигоди від цієї схеми отримала Commercial Link Ltd, і тільки 5% – благодійна організація.

Офіційні керівні настанови щодо податків тепер відображають це судове рішення. Комісія з благодійних організацій оприлюднила інструктивний лист для благодійних організацій, порадивши їм не брати участь у таких схемах.

Див. також розслідування щодо програми допомоги Кенії.

Джерела:

1. Стаття на The Financial Times: <https://on.ft.com/3vHs7N> (англійська мова, платний доступ)
2. Стаття на Civil Society News: <https://bit.ly/3WJqJ4O> (англійська мова)

	<p>3. Прес-реліз Комісії з благодійних організацій: https://bit.ly/3G49Nzk (англійська мова)</p> <p>4. Рішення Комісії з благодійних організацій щодо розслідування стосовно Public Safety Charitable Trust Limited: https://bit.ly/3PZoSXS (англійська мова)</p> <p>5. Стаття на Third Sector: https://bit.ly/3GmNHJJ (англійська мова)</p>	
33	Відмивання незаконних коштів для отримання впливу: PEP	Великобританія
<p>«Princes Charities' Foundations» – благодійна організація, заснована принцом Вельським, спадкоємцем престолу Сполученого Королівства. Благодійна організація одержала три пожертвування на загальну суму 203 тис. доларів США (170 тис. євро) від компанії «Quantus Division», яка зареєстрована на Британських Віргінських островах. Виконавчий директор Quantus Division Рубен Варданян заявив, що пожертвування були зроблені з його особистих коштів. Проект розслідування корупції та організованої злочинності оприлюднив документи, які пов'язують Quantus Division і пожертвування з мережею компаній «Тройка», яка, як стверджується, відмиває кошти для російських клієнтів (хоча жодних обвинувачень не висунуто).</p> <p>У цій благодійній організації заявили, що проводили належну перевірку пожертвувань та принц Вельський не бере участі в жодних операціях, які пов'язані зі збором коштів. Ці кошти були використані для відновлення величного будинку у Шотландії.</p> <p>Див. також розслідування щодо пожертвувань Лаліта Моді іншій благодійній організації принца Вельського «Elephant Trust», патроном якої став сам пан Моді.</p>		
Джерела	<p>1. Стаття на BBC: https://bbc.in/3Go5WhT (англійська мова)</p> <p>2. Стаття на The Statesman: https://bit.ly/3jz2kAE (англійська мова)</p>	
34	Відмивання незаконних коштів для приватної вигоди	Великобританія
<p>Трасті відмивав злочинні доходи з дому розпусти через неприбуткову організацію. Френсіс Увагбае був трасті у благодійній організації «Urban Relief», яка боролась з бідністю. Розслідування, яке провело Комісія з благодійних організацій, «не змогло встановити джерело походження коштів, що надходили на адресу благодійної організації або те, як вони були використані для досягнення цілей благодійної організації, оскільки реєстр транзакцій складався з численних готівкових внесків та зняття</p>		

коштів, що не мали жодного підтвердження. Розслідування також виявило, що існують розбіжності між рівнями доходів і витрат, зазначеними у реєстрі банківських рахунків, та інформацією, що міститься в річних звітах благодійної організації, поданих до Комісії з благодійних організацій за той самий період».

За наявною інформацією, благодійна організація надавала благодійні послуги протягом восьми років, але нещодавно припинила робити це. З трьох інших трасті, двоє заперечували будь-який зв'язок із цією благодійною організацією; третьою виявилась дружина пана Увагбае.

Благодійна організація припинила свою діяльність у 2014 році, ще до завершення розслідування. Пан Увагбе був ув'язнений на десять місяців.

Джерела:	1. Звіт про розслідування Комісії з благодійних організацій: https://bit.ly/3VHI7Gh (англійська мова) 2. Стаття на Civil Society News: https://bit.ly/3WtyDPM (англійська мова) 3. Стаття на Accountancy Daily: https://bit.ly/3GlsPSN (англійська мова)
----------	---

35	Відмивання незаконних коштів для приватної вигоди	Великобританія
----	---	----------------

Едвард Коен використовував мережу з восьми неприбуткових організацій для відмивання коштів, одержаних злочинним шляхом від продажу підроблених таблеток Віагри.

Протягом липня 2006 року – грудня 2007 року було створено сім благодійних організацій: «Chabad UK», «Mamosh Worldwide Limited», «Or Simcha», «Ozer Dalim limited», «Pikuach Nefesh Ltd», «Havenpoint Worldwide Limited» та «Worldwide Hatzala Ltd». Восьму організацію з цієї мережі «Havenpoint Limited» було створено ще 1985 року.

Розслідування поліції показали, що у березні 2012 року було відкрито 14 банківських рахунків для цих благодійних організацій та іншої, пов'язаної з ними, компанії. Після цього відбулось досить суттєве збільшення кількості транзакцій. До вересня 2014 року на рахунках цих дев'яти суб'єктів було оброблено транзакцій на суму понад 10,3 млн фунтів стерлінгів (12 мільйонів євро), у тому числі 8,6 млн фунтів стерлінгів (10 млн євро) було переказано на рахунки в іноземній валюті, а 1,7 млн фунтів стерлінгів (2 млн євро) було переказано до низки установ з надання грошових послуг. Тисячі фунтів також були перераховані на особисті рахунки Коенів. Поліція заявила, що дуже невелика частина транзакцій була підтверджена як

законні благодійні пожертвування.

У 2019 році Коен був засуджений за злочин згідно зі статтею 60 Закону Сполученого Королівства «Про благодійну діяльність» 2011 року за надання недостовірної або оманливої інформації Комісії з благодійних організацій, двома обвинуваченнями у відмиванні коштів, крадіжку (приблизно 165 тис. фунтів стерлінгів (192 тис. євро)) та шахрайство, за які він отримав загальний строк позбавлення волі тривалістю дев'ять років та дев'ять місяців, у тому числі п'ятнадцять місяців за злочин, передбачений статтею 60, сім років за відмивання коштів та шахрайство. Двоє трасті були відсторонені та дискваліфіковані. Регулятор розглядає спроби повернути 75 тис. доларів США (63 тис. євро), які були незаконно привласнені в одній з цих неприбуткових організацій. Коен був менеджером благодійних організацій, але не був трасті. Однак, він був пов'язаний з колишнім трасті.

Поліція заявила, що Chabad UK спочатку була легальною благодійною організацією. Розслідування Комісії з благодійних організацій не виявило, що благодійні організації були створені для неналежних цілей.

Chabad UK повністю відокремлений від Chabad Lubavitch UK та не є частиною офіційного руху Хабад.

Джерела

1. Звіт про розслідування Комісії з благодійних організацій щодо Chabad UK та сім інших благодійних організацій: <https://bit.ly/3WHT1fQ> (англійська мова)
2. Стаття на The Guardian: <https://bit.ly/3YX6lz8> (англійська мова)
3. Стаття на Jewish Chronicle: <https://bit.ly/3YQrSt4> (англійська мова)

36

Відмивання незаконних коштів для приватної вигоди

Великобританія та Ірландія

Злочинець використовує неприбуткову організацію як інструмент для крадіжки грошей із викрадених кредитних карток.

У 2013 році Поліція Сполученого Королівства та Комісія з благодійних організацій оприлюднили попередження про таку аферу. Шахрай звертається до благодійної організації з пропозицією, що він пожертвує велику суму коштів за умови, якщо благодійна організація згодом перекаже половину пожертвувань іншій визначеній благодійній організації, хоча насправді це є особистим банківським рахунком цього шахрая. Початкові платежі здійснюються за допомогою скомпрометованої або викраденої кредитної картки. Як тільки компанія-емітент цієї кредитної картки, розуміє, що картку було зламано, вона

<p>відразу відкликає всю суму, але на той час благодійна організація вже перерахувала половину пожертви іншій «зазначеній благодійній організації» – власному рахунку шахрая. Жодних подробиць щодо конкретних випадків не повідомляється.</p>		
Джерело		Стаття на Civil Society News: https://bit.ly/3PXJD5R (англійська мова)
37	Відмивання незаконних коштів для отримання впливу: PEP	Великобританія
<p>Російська мільярдерка залишає керівну посаду у неприбутковій організації мера Лондона через занепокоєння щодо відмивання коштів.</p> <p>У 2016 році Фонд Олени Батуріної «Be Open Foundation» пожертвував 138 тис. фунтів стерлінгів (161 тис. євро) до Фонду мера Лондона. У 2017 році пані Батуріна стала трасті Фонду мера Лондона. Вона залишила посаду трасті після того, як на вебсайті розслідувань було зазначено, що член правління Be Open Foundation в Іспанії притягувався до відповідальності за податкові злочини та відмивання коштів, хоча це не було пов'язано з Фондом або пані Батуріною. Статки пані Батуріної базуються на низці контрактів, укладених з її компанією містом Москва, коли її чоловік [Юрій Лужков] був мером Москви, але вона заперечує будь-які порушення.</p> <p>Фонд мера Лондона тісно пов'язаний з мером та Адміністрацією Великого Лондона (GLA). Відразу після відставки пані Батуріної цей фонд запровадив нову етичну політику щодо збору коштів та уклав Меморандум про взаєморозуміння з GLA.</p>		
Джерело		Стаття на Finance Uncovered: https://bit.ly/3hUfIP9 (англійська мова)
38	Ухилення від Сплати Податків та Податкове Шахрайство	США
<p>Багаті люди можуть вступати у змову з музеями та оцінювачами предметів мистецтва, щоб завищити вартість подарованих предметів мистецтва, а, отже, зменшити особисті податкові зобов'язання. А у деяких випадках музеї переважно створюються для використання податкових переваг.</p> <p>Багаті люди жертвують на музеї, які вони або їхні родини заснували та контролюють. Музеї знаходяться у приватних маєтках власників, зачинені протягом тривалого часу, вимагають попереднього бронювання та супроводу відвідувачів.</p> <p>Наприклад, Hall Art Foundation заснований у 2013 році виконавчим директором банку Ендрю Дж. Холлом, розташований у його приватному маєтку. Його загальні активи оцінюються у розмірі 38 млн доларів США (32 млн євро). Він стоїть</p>		

зачиненим протягом півроку та приймав не більше 20 відвідувачів щотижня протягом 2013 – 2015 роки. Glenstone Museum був заснований технологічним підприємцем Мітчеллом Рейлзом. Він розташований у його приватному маєтку, має активи на 702 млн доларів (588 млн євро). Протягом 2006 – 2013 роки його відвідувало не більше 25 відвідувачів щотижня. Такі музеї стверджують, що вони забезпечують додаткові освітні переваги, зокрема через позики та партнерство з іншими музеями.

Федеральні правила оподаткування вимагають, щоб пожертвування у вигляді предметів мистецтва надавали освітню користь громадськості. В оприлюднених меморандумах зазначено, що для отримання права на звільнення від оподаткування, необхідна наявність публічних вивісок та реклами музею, особливо якщо предмети мистецтва зберігаються поруч із власністю жертводавця. Проте, звільнені від податків організації можуть виконувати свою місію виключно шляхом надання у тимчасове користування предметів мистецтва, грантів або колекцій для вивчення дослідникам. Дослідження Університету Монтани наполегливо рекомендувало заборонити благодійні пожертвування приватним музеям, засновниками чи опосередкованими власниками яких є жертводавці. *«У випадку, якщо жертводавець володіє приватним музеєм, відвідування якого є складним для громадськості та в якому нараховується велика кількість предметів мистецтва, подарованих засновником музею, то він дійсно функціонує як приватна мистецька галерея та не відповідає потребам спільноти, як публічний музей».*

Джерела

1. Дослідницька робота Лаури Сікоскі на тему «Ризик ухилення від сплати податків через благодійні пожертвування на арт-ринку США», яка опублікована у матеріалах Конференції університету Монтани з бакалаврських досліджень: <https://bit.ly/3WPPQ5O> (англійська мова)
2. Стаття на The New York Times: <https://nyti.ms/3vhGNix> (англійська мова)

39

Відмивання незаконних коштів з філантропічних міркувань

США

Хакерська група, що розробляє програми-вимагачі, спрямовує кошти, одержані від злочинної діяльності, на рахунки двох неприбуткових організацій.

Хакерська група «Darkside» перерахувала 10 тис доларів США (8 400 євро) у біткоїнах двом неприбутковим організаціям: «The Water Project» та «Children International». Кошти були пожертвовані анонімно через онлайн-портал «The Giving Block», який сприяє анонімним пожертвуванням криптовалюти. The Giving Block заявив, що працює над визначенням джерела

походження коштів, щоб він міг повернути ці кошти. Також ці дві неприбуткові організації заявили, що не приймуть пожертвування.

Джерело

Стаття на The BBC: <https://bbc.in/3jyhG8t> (англійська мова)

Додаток 3: Практичні приклади (спортивні НПО)

Посилання	Короткий опис	Назва практичного прикладу	Країна	Назва НПО	Вид спорту	A. Відмивання незаконних коштів для приватної вигоди	B. Відмивання незаконних коштів для здійснення впливу: PER	C. Механізм розкрадання державних коштів	D. Фінансування тероризму
A	Ймовірний наркодилер використовує НПО для очищення репутації	НПО підозрюється у зв'язках з організованою злочинністю	Великобританія	MTK Global Foundation	Бокс, ММА, Боротьба	0	1	0	0
B	Вербування прихильників правих екстремістів через ММА	Угрупування змішаних бойових мистецтв підозрюють у вербуванні терористів	Великобританія	Назва невідома, організація пов'язана з партією «Британія понад усе»	Бокс, ММА, Боротьба	0	0	0	1
C	Праве угруповання вербує футбольних уболівальників для участі у маршах / показує суспільну користь від власних дій	Угрупування футбольних фанатів підозрюють у вербуванні терористів	Великобританія	Democratic Football Lads' Alliance	Футбол	0	0	0	1
D	Ймовірний кримінальний авторитет відмиває кошти через футбольний	Відмивання коштів через спортивний клуб та неприбуткову	Мексика	Cooperativa Cruz Azul, SCL	Футбол	1	1	0	0

	клуб	організацію							
E	Політики використовують проєкт національного спортивного центру для корупції та відмивання коштів	Корупція та можливе відмивання коштів через національний центр спортивної освіти / політично значущі особи	Індонезія	Hambalang Sports Complex	Різноманітні види спорту	0	0	1	0
F	Ймовірний кримінальний авторитет відмиває кошти через фан-групу	Відмивання коштів через неприбуткову організацію фан-групи	Аргентина	Los Guerreros Rosario Central	Футбол	1	1	0	1
G	Політики використовують підставні НПО для відмивання коштів	Відмивання коштів через спортивні НПО / політично значущі особи	Аргентина	Libertad	Спорт для осіб з інвалідністю	1	0	1	0
H	Ймовірний кримінальний авторитет відмиває кошти через НПО	НПО використовувалась для відмивання коштів та очищення репутації	Молдова	IFAVIS	Бокс, ММА, Боротьба	0	1	0	1
					Загалом	3	4	2	4

Додаток 4:Оформлення практичних прикладів

Приклади мають бути записані в єдину спільну електронну таблицю Excel. Буде надано посилання на електронну таблицю. Будь ласка, заповніть все англійською мовою. Інструкції щодо заповнення даних наведені нижче.

Практичний приклад – НПО	
Джерело	Джерело інформації. Надайте посилання на будь-які інтернет-ресурси.
Достовірність	Зазначте коротку оцінку надійності джерела інформації: - офіційне джерело інформації - джерело інформації має високий рівень достовірності - джерело інформації має середній рівень достовірності - джерело інформації має низький рівень достовірності
Поточний статус прикладу	Оберіть, що з наведеного нижче описує поточний статус прикладу: - винесення остаточного вироку - відбувається судове переслідування - є пов'язана кримінальна справа ⁸⁵ - наявне кримінальне провадження - виконуються адміністративні чи нормативні заходи; - триває розслідування - розслідування закрите - припущення - чутки
НПО	
Обсяг коштів	Річний дохід, витрати або кошторис неприбуткової організації. Прохання конвертувати в долари США.
Правовий вид	Правовий вид відповідно до класифікації у вашій країні.
Діяльність	Одним словом або двома словами опишіть основну сферу її діяльності.
Закордонні та міжнародні зв'язки	Додайте будь-які посилання на іноземних фізичних, юридичних осіб, види діяльності за кордоном чи закордонні джерела фінансування.
Вебсайт	Додайте гіперпосилання
Використання	

⁸⁵ Пов'язана кримінальна справа – це кримінальне переслідування або винесення остаточного вироку, які можуть не стосуватися безпосередньо неприбуткової організації чи відмивання коштів, але, все ж, невід'ємно пов'язані з правопорушенням, про яке Ви вносите дані.

Обсяг коштів	Обсяг потенційно злочинних коштів, про які відомо чи зроблені припущення, що вони перебували під номінальним контролем неприбуткової організації. Прохання конвертувати у долари США.
Зв'язки з іншими юридичними особами	Визначте, чи була неприбуткова організація частиною багаторівневого чи структурованого злочину; коротко підсумуйте її роль; зазначте інформацію про інших юридичних осіб у цій структурі, у тому числі їхні вид, місцезнаходження, роль у вчиненні злочину та зв'язки з цією неприбутковою організацією. Наприклад, кошти були пожертвовані суб'єктом господарювання, а потім були виплачені іншому суб'єкту господарювання через ймовірний шахрайський контракт.
Мета	Коротко зазначте про мету зловживання, якщо вона відома, наприклад: політичне фінансування, купівля впливу, ухилення від сплати податків, маскування злочинних коштів, корупція тощо.
Зовнішні зв'язки	Зазначте будь-які сторонні ознаки злочину.
Політично значущі особи (PEPs)	Зазначте будь-які зв'язки з політично значущими особами (їх часто називають PEP). Це особи, яким доручено або було доручено важливі публічні функції.
Рівень причетності	Зазначте, чи неприбуткова організація є законною та була випадково втягнута до вчинення злочину, чи вона була створена для сприяння злочинним діям.
Примітки та коментарі	За наявності зазначте ознаки або надійні джерела, які стверджують, що приклад вказує на (політичне) зловживання владою щодо неприбуткової організації або осіб, пов'язаних з останньою? Будь ласка, поясніть та додайте посилання на джерела. Зазначте будь-які інші суттєві особливості неприбуткової організації або зловживання, які Ви не вказали вище.
Практичний приклад – Спортивна НПО	
Джерело	Джерело інформації. Надайте посилання на будь-які інтернет-ресурси.
Достовірність	Зазначте коротку оцінку надійності джерела інформації: - офіційне джерело інформації - джерело інформації має високий рівень достовірності - джерело інформації має середній рівень достовірності - джерело інформації має низький рівень достовірності
Поточний статус прикладу	Оберіть, що з наведеного нижче описує поточний статус прикладу: - винесення остаточного вироку

	<ul style="list-style-type: none"> - відбувається судове переслідування - є пов'язана кримінальна справа - наявне кримінальне провадження - виконуються адміністративні чи нормативні заходи; - триває розслідування - розслідування закрите - припущення - чутки
НПО	
Обсяг коштів	Річний дохід, витрати або кошторис неприбуткової організації. Прохання конвертувати в долари США. Якщо відсутня офіційна інформація можна внести оціночні дані із зазначенням про це.
Правовий вид	Правовий вид відповідно до класифікації у вашій країні.
Вид спортивної організації	Окремий спортивний клуб, національна асоціація тощо. Визначте та вкажіть вид(и) спорту.
Діяльність	Одним словом або двома словами опишіть основну сферу її діяльності.
Закордонні та міжнародні зв'язки	Додайте будь-які посилання на іноземних фізичних, юридичних осіб, види діяльності за кордоном чи закордонні джерела фінансування.
Вебсайт	Додайте гіперпосилання
Використання – відмивання коштів	
Обсяг коштів	Обсяг потенційно злочинних коштів, про які відомо чи зроблені припущення, що вони перебували під номінальним контролем неприбуткової організації. Прохання конвертувати у долари США.
Зв'язки з іншими юридичними особами	Визначте, чи була неприбуткова організація частиною багаторівневого чи структурованого злочину; коротко підсумуйте її роль; зазначте інформацію про інших юридичних осіб у цій структурі, у тому числі їхній вид, місцезнаходження, роль у вчиненні злочину та зв'язки з цією неприбутковою організацією.
Мета	Коротко зазначте про мету зловживання, якщо вона відома, наприклад: політичне фінансування, купівля впливу, ухилення від сплати податків, маскування злочинних коштів, корупція тощо.
Зовнішні зв'язки	Зазначте будь-які сторонні ознаки злочину.
Політично значущі особи (PEPs)	Зазначте будь-які зв'язки з політично значущими особами.

Рівень причетності	Зазначте, чи неприбуткова організація є законною та була випадково втягнута до вчинення злочину, чи вона була створена для сприяння злочинним діям.
Примітки та коментарі	Зазначте будь-які інші суттєві особливості неприбуткової організації або зловживання, які Ви не вказали вище.
Використання – сприяння або підтримка терористичних чи екстремістських цілей	
Вид сприяння або підтримки	Діяльність з вербування, поширення пропаганди, фінансування чи іншої підтримки цілей терористичних або екстремістських угруповань.
Угрупування	Визначте терористичну чи екстремістську групу або пов'язані приклади.
Зв'язки з іншими юридичними особами	Визначте, чи була неприбуткова організація частиною багаторівневого чи структурованого злочину; коротко підсумуйте її роль; зазначте інформацію про інших юридичних осіб у цій структурі, у тому числі їхні вид, місцезнаходження, роль у вчиненні злочину та зв'язки з цією неприбутковою організацією.
Зовнішні зв'язки	Зазначте будь-які сторонні ознаки злочину.
Рівень причетності	Зазначте, чи неприбуткова організація є законною та була випадково втягнута до вчинення злочину, чи вона була створена для сприяння злочинним діям.
Примітки та коментарі	Зазначте будь-які інші суттєві особливості неприбуткової організації або зловживання, які Ви не вказали вище.

Заповнення форми щодо законодавчої бази

Законодавча база – це законодавство, нормативні акти, правила або підзаконні акти, які застосовуються до юридичних осіб з метою запобігання чи протидії відмиванню коштів. Зазвичай це стосується нормативних актів у сфері протидії відмиванню коштів (ПВК).

Законодавча база має бути створеною та актуальною, станом на 2021 рік.

Прохання відповісти на наступні питання:

1. Чи існує будь-яка законодавча база щодо ПВК, що загалом накладає зобов'язання на юридичних осіб (усіх юридичних осіб, у тому числі неприбуткові організації, але без зазначення конкретних видів неприбуткових організацій)?

Так / Ні / Важко відповісти

Якщо так, будь ласка, вкажіть назву документа, дату набуття чинності та посилання, за наявності.

Якщо так, будь ласка, коротко вкажіть частини документа, де зазначені зобов'язання, які застосовуються до всіх юридичних осіб, у тому числі неприбуткові організації.

2. Чи існує будь-яка законодавча база щодо ПВК, що накладає зобов'язання на окремі види неприбуткових організацій?

Так / Ні / Важко відповісти

Якщо так, будь ласка, вкажіть назву документа, дату набуття чинності та посилання, за наявності.

Якщо так, будь ласка, вкажіть, які види неприбуткових організацій зазначені в документі та підпадають під ці зобов'язання.

Якщо так, будь ласка, коротко вкажіть частини документа, де зазначені зобов'язання, які застосовуються до конкретних неприбуткових організацій.

3. Чи існує будь-яка законодавча база, що визначає неприбуткові організації як визначені нефінансові установи та професії (ВНУП)?

Так / Ні / Важко відповісти

Якщо так, будь ласка, вкажіть назву документа, дату набуття чинності та посилання, за наявності.

Якщо так, будь ласка, вкажіть, які види неприбуткових організацій визначені як ВНУП.

4. Чи існує будь-яка законодавча база, що визначає бенефіціарних власників (БО) будь-яких конкретних видів неприбуткових організацій? (Примітка. Зазвичай це можна знайти в загальному законодавстві щодо ПВК)?

Так / Ні / Важко відповісти

Якщо так, будь ласка, вкажіть назву документа, дату набуття чинності та посилання, за наявності.

Якщо так, будь ласка, вкажіть, які види неприбуткових організацій охоплені та як визначаються БО для кожного такого виду неприбуткових організацій.

5. Чи існує будь-яка законодавча база щодо ПВК, що накладає зобов'язання на спортивні організації чи структури, наприклад, відповідні положення в національному «спортивному законодавстві»?

Так / Ні / Важко відповісти

Якщо так, будь ласка, вкажіть назву документа, дату набуття чинності та посилання, за наявності.

Якщо так, будь ласка, коротко вкажіть частини документа, де зазначені зобов'язання, які застосовуються, зокрема, до спортивних організацій.

Додаток 5: Рейтинги FATF Основних Країн

Консолідовані рейтинги оцінок⁸⁶ завантажені з офіційного вебсайту FATF. Дані щодо країн наводяться тільки за четвертим раундом взаємних оцінок.

Юрисдикція	Вид звіту	Дата звіту, місяць та рік	Організація (-ї), що проводила (-и) оцінку	Рейтинг за Безпосереднім результатом 10	Рейтинг за Рекомендацією 8	Посилання на звіт на сайті FATF
Кіпр	Звіт про взаємну оцінку	Грудень 2019 року	MONEYVAL	Середній	Частково відповідає	https://bit.ly/3IcvIXw
Індонезія	Звіт про взаємну оцінку	Вересень 2018 року	APG	Середній	Переважно відповідає	https://bit.ly/3C4jnRy
Йорданія	Звіт про взаємну оцінку	Листопад 2019 року	MENAFATF	Низький	Не відповідає	https://bit.ly/3VA34m5
Киргизстан	Звіт про взаємну оцінку	Серпень 2018 року	EAG	Середній	Не відповідає	https://bit.ly/3YYKIE2
	Звіт про прогрес	Листопад 2019 року	EAG	Середній	Не відповідає	https://bit.ly/3jDbnQP
Мексика	Звіт про взаємну оцінку	Січень 2018 року	МВФ, FATF, GAFILAT	Значний	Частково відповідає	https://bit.ly/3Q0cHJF
	Звіт про прогрес	Червень 2021 року	МВФ, FATF, GAFILAT	Значний	Переважно відповідає	https://bit.ly/3VySX0W
Молдова	Звіт про взаємну оцінку	Липень 2019 року	MONEYVAL	Середній	Частково відповідає	https://bit.ly/3GoVJS7
Іспанія	Звіт про взаємну оцінку	Грудень 2014 року	FATF	Середній	Переважно відповідає	https://bit.ly/3VvEHWL
	Перший звіт про прогрес	Березень 2018 року	FATF	Середній	Переважно відповідає	https://bit.ly/3voDCp4
	Звіт про прогрес 5-го року	Грудень 2019 року	FATF	Середній	Переважно відповідає	https://bit.ly/3IcBw3g
Туніс	Звіт про взаємну оцінку	Травень 2016 року	MENAFATF, Світовий Банк	Низький	Переважно відповідає	https://bit.ly/3WFX5NM
	Перший звіт про прогрес	Грудень 2017 року	MENAFATF	Низький	Частково відповідає	https://bit.ly/3vqg6YZ
	Другий звіт про	Грудень 2018	MENAFATF	Низький	Переважно відповідає	https://bit.ly/3C9B7L4

⁸⁶ <https://bit.ly/2pi2S1z>

	прогрес	року				
	Третій звіт про прогрес	Листопад 2019 року	MENAFATF	Низький	Відповідає	https://bit.ly/3WLPw8e
Великобританія	Звіт про взаємну оцінку	Грудень 2018 року	FATF	Високий	Відповідає	https://bit.ly/3PWLYaK